

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossettv[m] Episcopvm faventinu

Jahr: 1646

Kollektion: Zoologica

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN367611805

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805>

LOG Id: LOG_0170

LOG Titel: De Corvo. Cap. I.

LOG Typ: chapter

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

VLYSSIS ALDROVANDI PHILOSOPHI. ET MEDICI BONONIENSIS ORNITHOLOGICÆ

Liber Duodecimus.

Qui est

DE CORVINO GENERE, ET DE ALIIS nonnullis Auibus, quibus rostrum durum, ac robustum est.

DE CORVO. Cap. I.

*Ratio cur
de Corvo
agatur.*

*Vitus Cor
ui.*

*Corui do
cilias.
Audacia.
Monos.
In auibis*

*Cur Apolli
ni sacer.
Ofcē rha
bus.
Sacræ Co
racina.
b In Ep. s.
D. Pauli ad
Romanos.
Corvus publi
cum fu. us.
Corvus in
stis dicitur.
et vilis.*

VVM Picos ob maximam, quam cum Psittacis connexionem habēt, pro
ximē subnectere meditaremur, & ad id nos accingebamus, en suo, crocita
to Corvus mustitans, de haud leui iniuria sibi illata cōqueritur, quod ha
tlenus loco eo, & honore, quē tamen naturā quadam prætrogatiua non
ante Picos solum, sed, & ante Psittacos multis de causis merebatur, deie
ctus sit. Nā etsi rostro adunca careat, rapax tamē est, aut saltem ad rapa
ciū naturam quā proximē accedit. Vt porē qui cōmuni cū Aquilis, & Vultu
ribus, nēpē è cadaveribus mēsa vtatur, atq; hęc auidē confectetur, cū Psit
taci è contrā frugibus, potiūs, & fructibus quā carne gaudeant. Imò verò viuas et nonnunquā
auiculas, vt Alaudas, & Passeres capras ingulat, & ad venationem se penumerò non minore do
cilitate, & vtilitate, quā quibus fortē Accipitrum, instituitur. Miluo præterea inter rapaces nō
infimæ classis aui, ferocia, aut robore non cedit, taurum, & asinum impugnare audet, lepori ter
rorem vel sola voce incutit. Tanti verò apud Veteres fiebat Coruus, vt per eum haud secus,
ac per Iouem suum iurarent, vt patet ex hisce Aristophanis verbis. *ἐταρ ὁ μὲν τὴν τὸν κόρακα,
καὶ τὸν Δία,* id est, *quando iurabis aliquis Coruum, & Iouem.* Coruus itaque non dictas tantum
ob rationes, dignitate, cū Psittacis, & Picis, itum & alijs plerisque auibis præcellit; verum etiā
quod apud veteres Ethnicos longē honoratior esset, ob insigne augurij privilegium, quod tā
voce quā volatu facere credebatur, adeoq; futura plurima prædicere, vt vati eum Apollini,
& ipsum vatem consecrarint, & Phœbeum oscinem haud vulgari dignitatis testimonio appel
lārint. Quinetiam Coracina sacra, de quibus legimus apud b Diuum Ambrosium, verisimile
est ea intelligenda esse, quæ in Coracis honorem solita essent celebrari. Neminem enim cō
mentum illorum Paganismi Deorum Coraca vocatū fuisse, legimus. Sed nonnē hęc ad
rationis quædam species est, à Populo Romano orbis Domino publica funeris pompa à morte
efferrī, quod etiam Imperatoribus quibusdam haud contigit? An maior vnquam apud aliā gē
tem honor exhiberi potuit? Tanti facere, & tantoperē mirati fuere omnes auis huius ingenū,
quo tamen pollere eum quispāam vix existimet. Sunt enim qui stultum cum nominarunt, licet
haud sine iniuria. Nam etsi stolidus auis, & amula videatur, reuera tamen aliter sese res habet,
alij vilem vocant, vt Faustus.

Hocce de vils sortitus præmia Coruus:

Quibusdam despiciatus contemnitur, vt Scaligero:

Cur ipsa celi comparata mater sitis

Puellar, esse despiciatior Coruo.

Verum

Verum ipsi hæc epitheta idè potissimum attributa iudico, non ob ingenij ignaviam, aut stupi-
ditatem, sed quòd funestus semper habitus sit, cum quòd mortem suo augurio prædicere cre-
deretur, ut plurimum, tùm quia cadauera aut dissimè confectari solet. Neq. id ingenij de xerita
ti quicquam detrahit, quod & Plinius tradit ad regularum similitudinem deceptos imagine ad-
volasse. Id enim maximam picturæ illius (loquitur de ludis Claudij Pulchri, in quibus Fene-
stella Elefantos primùm pugnasse author est) admirationem testatur.

Corui augu-
ria funesta.
c. L. 35. c. 4

Æ Q V I V O C A.

Corvus ante omnia fidus cæleste est. Authores Astrologiæ Aratus, Cæsar Germanicus, Corvus sy-
Tullius, Bassus, Ruffus, Hyginus tres imagines, Hydram, Craterem, & Coruum, qui-
bus vna ratio fidere sublimitatis assignatur, in vnam fabulam collegere. De his ita
Aratus: *pergere a quoq. inquit, aliud eminus volatur fidus, id verò viuo simile longè volatur, atq.*
ei caput. sub medium cancerum pergit, volumen verò sub corpus Leonis. Cauda autem pendet super ip-
so Cæanro. Porro me iis volumine Crater, extreme autem insides simula chrum Corui spiram mordè-
si simile. Horum postremam partem hinc a Cicero versibus reddidit:

*In medioq. sinu (nempe Hydræ) fulgens cratera reluces,
Extremum nitens plumato corpore Coruus
Rostris iundis, &c.*

a In Frag.
Arat.

Completitur binis omnia versibus b M. Manilius:

*Squammea dispositis imitatur lumina flammis
Et Phæbo sacer ales, & magno graius Hiaccho
Crater, &c.*

b Li. I. c. 4.

Hydra verò cum Coruo, & cratere 41. stellis constare dicitur. Ortus eius est chronicus. 4. calen-
das Octobris. Sita sunt hæc signa in parte cæli Australi. Causam verò ob quam Coruum crate-
ris tenentem in alstra retulerit Apollo, hoc carmine prolixè c. Ambrosi. Nouidius docet:

c In Fastis

Posse mendacem lux promit ab æthere Coruum,

Qua sacer est crater, qua ferus anguis eris.

Foris Dei iussu Noe deduxerat alnum

Mersaq. ab iratis terra mædebat aquis.

An placata ira est, dubitas dum numinis, vnda

Signa refer nobis, i nigra dixit, avis.

Dixit, & è summa patefecit pupæ fenestram,

Ille hac egrediens iussa secuta, volat.

Sicca erat innumero, sed scit a cadauere tellus,

Fit mora, Chæonidem tunc quoq. misit autem.

Protinus hac ramum felicitis gestat olina.

Serus adest Coruus, se soluitq. mora,

Vererat, & lactens pallebas in arbore ficus

Quum pater huic iam me fallere queris, ait?

Es quod aqua sino mihi factus per fide mendax

Pena tibi, ut par sis, vere fissor eris.

Firmat dicta Deus, sentis, & dum facta procuras

Fama hic cum multis sit tibi Coruus ait,

Dixerat ille polo, qua Crater stabat, & anguis

Fabula quo caederes fidere sculptus erat.

Verum sacra nostra prophanis Ethnicorum signæ admiscere, quod Nouidius fecit, mihi
non arridet. Ideo fabulosa rei, fabulosa quoq. expositionem, ut similes labra lactucas habe-
ant, assignandum reor, quam ex d. Thoma Radino Placentino dare libet:

d Cap. 4. Sy-
derat.
Abyss.

Numina sacrisco visu placare tonantis

Phæbus amans: Coruum ferre iubebat aquas.

Concitus ille abiit,

Et fontem vires petens fluoris

Conficit ficus, sed acerbiores,

Quas cupit: at mens

Hortatur Domini iussa modo impleat,

Hoc votum modo compleat.

Sic tandem superat sæda libido

Maturasq. moratur,

Inglunies volacris cruciat Deum
 Sacraq. capia alqs perficis undiq;
 Dissentus aquas detulit aureq;
 Mitent, & patera,
 Hec omnia spernit,
 Mentis Apollineq; furor ingens
 Collq; quoq. tempore ficit,
 (Quod sit pena) suum iradis Corno, & lumine postquam
 Sideveo induit: hinc beatum
 Pateram locavit: undia
 Suauibus implens: pocula qua veniens,
 Hinc statui: fauces hydre feras.

Hanc fabulam idem Thomas moribus applicat hoc pacto:

Sic pompas qui aderis ob studiū
 Phœbo famulans: & seminat aquas
 Quæ modo Râ letissia
 Ingenium lassum consolidans
 In studijs utatrescentibus ex labore arefcis
 Hic tamen ad cælos tollitur, senectus
 Pulsus flammidis ætheris ignibus
 Amplius hic non labor
 Non mellis, non fames
 Non somnus, non impedit angor
 Lymphigeri baur opas
 Crateris blandæ ope amplius,
 Iam regnans hydra polo
 Vasis membris
 In contemplatu deiives omnia, &c.

Sed ut ad fabulam reuertamur, hanc totam cælo velut insculptam voluit Phœbus. Non enim contentus Coruum cælo locare, sed sitim quoque eius significare voluisse dicitur, & idco inter sidera cratera constituit, suppositūq. hydram, quæ Coruum sitientem moraretur. Videtur enim rostro caudam hydræ extremam tundere, quod se, ne bibat à cratere prohibeat. Ut autē hanc fabulam concludam quæram cum Sciligerō:

Num quæso delirasse Græculum
 Quicunq. cælo ascivis hydram, Coruum
 Epam, capellam, clypteram, aquas, vrsas &

Corvus cur
 cælo locat?

Corvus scopuli nomē.
 Corvus Saxum.
 e In Li. vt
 Philosph.
 Princip.
 Corvus Alchimist.
 Corvus fluuius.
 Coru* mūs
 in Umbre
 descript.
 Corvus insula.
 g In suis relationibus.
 Corvus piscis.
 Palladius.
 correctus.

Corvus scopulū nomen apud Petrarcham in itinerario, vbi ita scribit: Non procul habebis contra 49
 extremos lanuenses fines Coruum famosum scopulum, & nomen à colore sortitum. Saxum significat
 e Plutarcho dum scribit: Qui perisus esses aque inuenienda, & conducenda (quod de Hercule, & mul
 tis veteribus narratur.) is profectō non obiectaret se, in aliqua agri extremitate aperiendo fonte, qua
 is ille subalci est, ad Corni saxum Arethuse, sed fluminis alicuius perennes fontes propagando ad vr
 bes castra agros regum cultos, atq. lacos. Corni caput Alchymistæ etiam vocant, qua ratione igno
 ro, suas quintas essentias Fluium item, & montem Coruus notat, de quibus ita Blondus. Pon
 tem, inquit, oppidum à Ponte dictum Narem ibi propē fluium, iungentem prætergresso ad sextum mil
 liarium, inueniunt, Cassam noni nominis oppidum, sed populo frequens atq. libertate conspicuū, quod
 fluius attingit Coruus apud altissimum regionis montem, qui & ipse Coruus appellatur, oriundus, &
 in Narem fluit apud Tripointium castellum desluens, cuius castelli possessionis iurisdictio, q. cau
 sa Nursini Spoletiniq. crudelissima inter se proximi temporibus prælia commiserunt, in quibus capti 50
 superatq. concertatoris sanguinis, & vitæ nullas pepercit. Est item Coruus vna insularum, quæ
 Terzeræ hodie nuncupantur, vt tradit Ioannes Boterus. Coruus quoq. piscis est, quem Græci
 Kopaxivov vocant, penam flexū, cuius mentio fit apud Palladium in remedijs aduersus arborum
 formicas. Non enim Coracina pix illic, vt vulgati codices habēt, sed Coracinus piscis legēdū
 vt ex Geoponicis constat. Ex Oppiani itē interpretē illud est colligere, qui Coracinum piscem
 dici ait παπα τέχονος μύλα, id est, à vocabulo nigredinem significantē, vnde etiā trahatur
 Corax, id est, Coruus. Quare Gazæ in hoc mihi cautus fuisse videtur, quod nunc Coruum, nunc
 Coracinum verterit, et si Hermolaus, & Volaterranus secus scribāt, quod videlicet Kopaxivov
 à πτό τὸ Kopas κινέω, id est, à frequenti oculorū motu, non à κίρα dicitur. Gazæ certē assentior
 Coracinū puo cū, quæ alij appellant Coruū: est enim gibberosus Coruus, latus proportionē
 suæ, quamolus, quæ omnia Coracinis congruunt. Huius piscis carnem Lucilius Poeta mouit
 thymio

thyanno deteriores. Nam *thyanno*, inquit, *capio Coruorum excludunt*. Hunc Niliaecolæ, in quo frequens degit, Pellin vocat, & qui media ætate sunt, Mlloy; Mluago à Plinio, & Coruus, Milius Saluiano, siperda Athenæo; Platestachos, Coruulus, Nardonēsis vulgò Corb. Aus item est Coruus marinus Aristoteli à Phalacocorace diuersa, estq; genus, vt videtur, Mergi maius, Magone & Mergone Italici, Cormorant Gallis. Corax & Coruus multorum olim hominum nomina fuisse. Oropholidis filiam Chrysothen, vt putant, Apollo compressit & ex ea natus puer Coronus appellatus. Corni filius Corax fuit, siue liberis mortuus, vt Pausanias refert. Coracis Aurigæ cuiusdam meminit Amnianus Marcellinus. Corax Ithacus quida n fuit, à quo denominata est Coracis petra, cuius meminit Homerus, qui Vlyssis bibulcum ibi porcos pascere refert. Corax, & Tifias Siculi dicendi præcepta conderunt. Ille Rhetoricæ ab a pol initia propagauit, vt Suidas testatur, summa autoritate apud Tyrannum Hieronem pollebat, line co m, quo uita sancto, quam eandem requireret potentiam Corax, videretq; populum tyrannidem pressa- amplius pati nolle pro concione orationis artificiose rudimenta tum deprompsit. De se pulus coronus huius Tifias fuit. Ab hoc natum ferunt adagium. Mali Corui malum ouum. Corui Rhetorici stupidi meminit Seneca. *Hic est Coruus*, inquit, *qui cum tentaret scholam Romæ, summo illi, qui ludos subegerant, declamauit controuersia, de eaq; apud matronas differebat, liberos non esse tol- tendos*. Archilochum Poetam à quodam cui Corax nomen erat, interfectum auit. Corax dictus k Lib. 14. fuit frater Tyburti, à quo oppidum Volcorum cognominatum est. Hic enim cum fratre Catil. 1. Odyss. 5. lo oppidum Tybur in Italia constituit, auctore Seruio in illud n Virgilij. corax Ora- tur.

Tum gemini fratres Tyburti, &c.

Coruus oculi morborum Medicis significat, teste Manardo ita scribente: *Habent, & oculorum anguli sua mala. Horum non leue est ægypti à Grecis vocatum, ab Aviceenna Arab. Est autē ab excessu inter magnum angulum, & nares medius, qui si rûpatur, & indolentius tractetur in si tula veritus, chus Poeta quæ ad os vique protenditur. Halitabas Coruum nominauit. p Plinius epinyctides vocat acut vlcus à quo inier sciens. 30 aciem hebetant, & in angulo oculi perpetim humore manas q Vitruuius machinæ genus Coruum recentet. Præterea cerebram, & ascendente machinam, qua ad marum plano pede transiri esse pos- sit, & etiam Coruum de molitore, quem nonnulli Gruem appellant. Coruus autem hic uidetur illud instrumentum nauticū esse, cuius meminit Athenæus. In Hieroni navi ferreum quaque vallum nauis circūiectū fuit, qd ascendere conantes arceret cū ferreis Coruis per totā ambitū, qui in trunco vti proiecti hostium naves corpebat propē à mouerent, vt siciliū lederentur, ac feriretur. Hos primum quod deno- apud Romanos à C. Duillio Imperatore non excogitatos quidem, sed ad vsum adhibitos legi- minatus. mus, eo conflictū, quo ad Ciparas submersa, & fugata Pœnorum classe, prosperè pugnavit. n Aeneid. 7. Apud Græcos enim multo antè ab Anacharsi inuentos harpagines, manus verò ferreas à Pe- coru mor- ride Atheniensis, auctor nobis est, inquit Plinius, & Nepos Cornelius. Has autem manus fer- bi genus, reas Coruos aliter vocant. Ita Diodorus Siculus de gestis Alexandri, *Coruis, & manibus ferreis*, & quale. inquit, *hostes arripiebant ex propugnaculis*. Nominatur, & apud Appianum Corax cum ferreis otcep. 10. 40 manibus, inter instrumenta pugne nautalis. Verū aliud nautalis instrumenti genus est, meo p. l. 19. c. 6. iudicio, quod Polybius habet, nomine saltem cum illo conueniens. Eius descriptio talis est. Ar- coruus ma- chine ges- it. 1. 6. c. 8. Ignea columna proris inerat longitudinis quatuor vlnarum, latitudinis palmorū trium. In eius apice rotam constituerant, hinc præterea tabula inhaerentes scalas consiciebant, quarum latitudo erat pedes Dipnos quatuor, longitudo sex vlnæ, foramen autē tabulæ erat oblongū, & circumambibat columnam, post pri- mas duas scale duas vlnas. Habebat autem veluti sepem ad viramq; oblongum latus genu tenus al- tam. In ligni extremo ferrū erat inftar mallei peracutum, præterea annulus fune alligatus ita, vt bec primus cor- uis machi- nis usus. machina, machinis frumentarijs simillima videretur. Igitur simul, ac nouis hostiū aduētabat laxato s. 17. c. 56. fune scala admiscebatur, ferrum pondere, ac vi ligis super hostiū nam delapsus figebatur, si aduer- t. In uiris sa præerat bini milites per scalas descēdebant, duo primi præfētes scuta, reliqui latera cunctis pro- Polybi. fecti; si verò obliqua erat hostiū nauis, in eā ex tota pariter nauis desiliebatur. Hactenus Polybius corax car- interprete Nicolao Perotto. Corax locus erat in Thessalia supplicij destinatus, ex quo noxij cer. agebantur in præceps, vnde frequens apud Aristophaneni τὸ χόραξ. Abiad Coruus. Alijs u. In Menip. Coraces in Arcadia carceres erant caui, & obscuri, & quemadmodum Athenis barathrum, in corax, & quo fontes detinebantur. Κορᾶς etiam supplicij genus est apud Lucianum teste Budæo. Co- corus an- rex, & Coruus dicitur annulus ferreus, quo fores pulsantur, & attrahuntur, qui & rho- nus fer- prum. Dictus ab aue Coruo, cui collum flexile, per translationem teste Eustathio. reus ostij. Mulieres quasdam Hispanicas Artemidorus monilia ferrea collo circumdata gestare refert, coruus mo- que κοραῖς Coruus supra verticem incuruatos habeant, & ante frontem longius se ex- mile. tendant, & ab hos velum, cū velint attrahere, vt extantum faciei præbeant umbra- x Lib. 3. culum hosque magnum ducere ornametum, vt auctor est x Strabo. Coracas, id est, Coruos, vocant quidam vncinos illos, in quibus instrumenta coqui inaria suspenduntur. Est*

Corax en-
cirus
Paſſilli ge-
nus Corax
aſſum.
Y Terrab. 4
ſer. 2 c. 50.
Mutulum
quid Lati-
ni vocent.
Rapp quid
Germani,
Oreb,
Freba,
Gerabibi,
Calik,
Gorabi.

item Corax paſſilli nomen apud y Aetium, forſaſe eius, qui Galeno Κοράκιον ἀπαγίς dicitur, 10
Galli Coruum (Corbeau) appellant partem lapidis è muro prominentis ſuſtinentæ trabis
gratia. Larini mutulum. Scapum in botro, ſeu vua, ramuſum illud, à quo acini dependent, qui-
dam Germanorum appellant Rapp, quod eiſdem Coruum alioqui ſignificat: Lombardis graſ-
pa dicitur vuurum rel quix, vuæ verò vnà cum acinis grappo. Vnde ab iſſdem ſecundarium
vium, quod doſio inſuſis, vt generoſius fiat, acinis aſſeruat, graſpia vocatum eſt.

SYNONIMA.

HEBRAEIS Coruus Oreb dicitur: pro qua voce Deuteronomij Chaldaeus vertit
vreb; Arabs Gerabib; Perſa Calak. Videtur autem (vt vir quidam doctus coniecit)
omne genus Coruuum hoc vocabulo indicari, vt præter Coruum, t ornix, Græcu- 20
lus, y Pyrrhocorax &c. Nam Deuteronomij 14. legitur *Omnia Coruus iuxta genus ſuum* (ſum & Oreb,
ideſt, Corui numero plurali Leuit. 11. Pſal. etiam 147 & Eſaiæ 34. pro Oreb, Coruus
à Græcis, & Latinis redditur, Gorab interim apud Auicēnam Bellunenſis Cornicem, Sylua-
ticus verò Coruum interpretatur. Sed conciliantur, ſi Gorab vel Oreb nomen generis eſſe
dicamus. Coruus apud veteres Græcos κόραξ hodie κόρακας dicitur. Dicitur autem à colore
nigro (κορός enim nigrum eſt) vel *καρὰ το κράν κίχιν αλλυτρεν* à capitis magnitudine. Hic verò
in κορον a Cælius vltimam acuit, quod placet, vt differat à ſubſtantiuo κορόν quod non nigrum,
ſed ſatiem ſignificat *κορμίν*, Corui Heſychio, & Varino Forſan κόραξ Græcis auis dicta eſt, à
voce ſua coras, ſeu cras Suidas ſanè à verbo κρέειν Coruorum voce Corax nomen deducit,
Idem κερβος inquit, Romani vocant, quos Græci κόρακας Coruus Latinis tam mas quàm foe-
mina teſte b Varrone, à Græcorum κόραξ (ſi Perotto credimus) deriuatur. c Iſidorus verò à
cordis voce Coruos dictos vult, quia ſcilicet grunniant pectore, ſuaq; voce proditi rapiantur. 30
Ouidio Phœbeius ales, & Auſonio Phœbeius oſen per Antonomaſiam, & Oſcen ſimpliciter d
Horatio dicitur. Coruum Satyram auem dixit e L. Florius, cuius nominis cauſam ſunt, quia d
ſellationem referent, de qua f Martialis.

Corue ſaluator quare ſellator habebis,

In caput intrauiſſi mentula nulla tuum.

Etymolog.
a L. 12. An
ſiq lec. c. 5.
Tornix.
Korbo.
b Lib. 9. de
ling. Lat.
c Lib. 12. O
vig c. 7.
Phabeius.
Ales.
d 3. Carm.
e In hiſt.
Varlerij
Coruini.
Satyria a
uis cur di-
ctus Coruus
f In xerijſ.
g L. x. c. 12.
h 3 de gen.
Anim. c. 6.
i L. 29 An
tiqu. lect.
c. 25.
k Aen. 7.
Corus, &
Monedula
ſurcatus.
l Lib. 10. ob
ſer. c. 18.
Arabes à
rapacitate
dicti.
Rapio Lati-
norum vn-
de.
Raſſaluſus
ales.
Raue vnde.
Kolkraben.
Corraken.

Et g Plinius Coruus, inquit, ore parere vulgus credit. Vnde quemadmodum Semidei, & ſemica-
præ, Fauniq; ſylueſtres Satyri dicti ſūt, quòd ad libidinem ſemper proni ſint, à virili membro,
quod veteres Græci σάτυρ appellabant, ita & Coruus c b eam, quam ſi inſe vulgò exiſti-
bant, ſalacitatem ſatyriam auem forſaſe dixere. h Ariſtoteles tamen vel ore coire, aut parere
Coruos diſerte negat, Quia ſi, inquit i Cælius, ad Satyram paludem ſeu ſatiram relatum malis
ea verò Pontina eſt vizini quatuor olim capax Urbium locus, cuius meminit k Virgilinus, In agro
autem Pontino rem geſſitam auſor idem Florus eſt, necnon A. Gellius, & T. Livius, etiam ſi apud hunc 40
Pomprino legitur. Alij apud Florum non Satyram, ſed ſatyriam quatuor ſyllabis auem legunt,
Itali, Hiſpani, Galli, à Latino ſua vocabula detorſerunt. Italicè enim Coruus, Coruo vel Cor-
bo vocatur, Hiſpanicè Cuerup. Gallicè Corbeau. Germanicè Rapp, uel Rab, quæ vox aut ab
Hebraico Orab, uel Gorab facta videri poteſt per aphareſin, vel potiùs à vernaculo Rauben,
quod illis prædari, & diripere ſonat, Aus enim omnium ſuraciſſima Coruus eſt, & Monedu-
la Coruini generis à moneta rapienda nomen inuenit. Quinimò qui ab Hebræo Orab dedu-
ctum eſſe volent, eadēdem proſus vocis Rab ſignificationem, & etymirationem inueniat. Quip-
pe vt teſtis quoque eſt i Dioſius Hebræis Orab ab Arab dictum videri poteſt, quòd Arabes
populi iatrocinij dediti & rapinis, hanc ipſam ob cauſam ab Arab nomen acceperunt. Rap-
pen ſeu rapen Germanis inferioribus eſt conquirere, colligere; diſperſa congregare; vnde for-
tè Latinorum (ſi Becano credendum eſt) rapio. Et Raſſen Tungriſ eſt per vim extorquere, 50
vnde eum, quiper ſas & neſas opes parare ſtudet, & vndiquaque corrodit, roſſaſ ludere di-
cunt Et Raſſa apud Italos, Bononiens ſe maximè luſus genus eſt, quod tribus aleis peragitur: in
quo ſi cui fortè aleæ ſimul omnes eundem numerum repræſentent, viſtor euadit, unde apud
eoſdem prouerbiū eſt: raſſa gaſſa, hoc eſt, cui talis numerus obigit, ocys cum auiditate num-
mos abripit. Ab hoc Raſſ fortè Raue descendit, quæ vox iſſdem Germanis inferioribus, &
Anglis Coruum denotat. Corui propriè dicti & maiores teſte Encelio, Saxonibus dicuntur
Kolkraben, nempe à ſono vocis. Hæc uerò vox Kolc Perſicæ Kalak non eſt abſimilis, quam &
ipſam per Onomatopœiam à ſono cōſtitam uerſimile eſt. Aliam ſpeciem Corui iſſdem vocari
tradit Corraken, quæ vox ad Græcā nomenclaturam ueterū Corax quàm proximè accedit,
& longè proprius ad hodiernā Græcorum appellationem κοράκας. Ita Kalah Perſarū, & Kolch
Saxonum,

¹⁰ Saxonum, Corak Græcorum, & Corrak Saxonum, omnes haud admodum dissimili vocabulo ab eodem propè sono efficta videri possunt. Illyricè Coruus dicitur *Hayvram*. Coruum *m* Bel-
 Ionius admodum expedit, & distinctè hanc vocem Colas pronunciare ait, ideoq. Gallis vulgò
 etiam eo vocabulo dici. Hanc autem nullo negotio Coruū addiscere credo, quòd ipsi propè na-
 turalis sit, & voci Græcæ *Coræx*. Persicæ *Calack*, Saxonicæ *Kolch* multum affinis. Vulgò
 Coruum vocem *Cras*, cum trocitat efferre aiunt.

Hayvram.
m L. 1. *Obs*.
cap. 6.

GENVS. ET DIFFERENTIÆ.

¹⁰ **I**nter Coruini generis aues, quæ Græcis dicuntur *ὄρεα κορακοειδῆ*, Coruus ita propriè di-
 ctus omnium maximus est, & huc magnitudine proxima Cornix spermologus, dein ni-
 gra, & varia, præterea Graculus, Monedula, Pyrrhocorax.

Hicce omnibus tamen communia quædam ex Aristotele, & Plinio præmittemus, antequam
 particularem Corui propriè dicti descriptionem in medium adferamus. Pòst aliquot nugæ ex
 alijs recensēbimus. *Coruini generis aibus*, inquit a Aristoteles, *robustum, & prædurum rostrum*
est. Minus Venere valent, & raro solent coire. Ex his Corni, & Cornices coniugia seruant. Gregatim
degunt ferè. Secundum Plinium verò Corui, & cæteræ omnes Coruini generis, præter Corni-
ces pullos nidis depellunt, & volare cogunt. Albertus in adducta Aristotelis loca: Curant pul-
los diu etiam postquam euolauerint, & nidis committantur enim volantes, & pascunt. præcipue Cornix, de
inde Cocix (siciple ineptè genus quoddam Cornicis graniuoræ vocat) quod rostro est albicante
maior Cornice, vulgò Germanicè Ein Ruch, & Monedula, & plura autem genera his similia.

a Lib. 3. de
Gen. c. 6.

¹⁰ *phus b* Acoſta apud Indos quoddam auis genus illorum idiomate Aure vocatum, & Galinaz
 ze Coruis congener facit, & admodum agile esse tradit, visus acie pollere, oppida viaq. à mor-
 ticinis, alijq. spurcitiis purgare, noctu extra vrbes in arboribus, & altis scopulis confidere,
 mane ad vrbes reuerti, & ex ædificijs prædam obleruare, pullos edere candidissimos, qui post-
 modum nigrescant. Sed nunquid istæc omnia Coruini generis aui competant, vitis doctis di-
 iudicandum relinquo. In vltimis Septentrionalibus, vt Bothnia, Liunia. Coruorum quædam
 genera esse tradunt, à nostris longè diuersa; inter quæ vnum, quod marinum nuncupant pisci-
 vorum quidem, sed cui rostrum dentium ferè instar serratum sit, quo arreptos pisces ac anguil-
 las, quarū esu maximè delectatur, integros deglutit, & sæpè viuas etiamnum per anū reijcit. Al-
 terum iam dicto minus esse, septem dierum interuallo sobolis propagationi studere, & septem
 alijs incubare, & pullos excludere, & pòst breuissimè eos enutrire. Quæ omnia nunquid verita-
 tis limites egrediantur, alij indicent; mihi, saltem quæ de primo tradunt, non persuaserint.

b Lib. 4. de
nat. & mor
Indor. c. 37
Aure.
Galinaz-
ze.

Coruorum
genera à
nostris lon-
gè diuersa.

F O R M A.

Coruus propemodum Aquilæ æqualis est magnitudine. paulò tamen minor, Cornice. Magnitu-
 maior, colore totus ater, adeò saturo, vt nemo nigredine cuiuspiam rei exactissimā do-
 satis pro dignitate commēdare se, & extollere posse putet, nisi eam Coruinæ, vt porè Color.
 omnium exactissimæ, & plenissimæ comparet. Ita in sacris Canticorum libris sponsa iui sponsi
 cesariem à Coruina nigredine commendat. Hinc extat item Martialis venustum de Lentino
 capillos tingente, vt cantitem tegeter epigramma.

Mentiris iuuenem sinitis Lentine capillis

Tam subito Cornus, qui modo Cygnus eras.

Non omnes fallis, scis te Proserpina canum,

Personam capiti detrahes illa tuo.

¹⁰ Est autem atrox Corui adeò intēsus, vt præ nimia nigredine cærolus quodammodo appareat, *a Cant. 8.*
 Apuleio teste. Hic omnium animalium colore esse tenacissimo ab Arist. traditur, quod reliqua *b L. 2. de*
 omnia colore ab aquis mutant, præter Coruum, vt citat *b* Scaliger. Alibi tamen albi reddū- *caus. plant.*
 tur vtroq. teste. Oculi Coruis lucidi. Vnde qui tales habent, homines, Coruos hac parte refer- *cap. 17.*
 re, & libidinoso esse *c* Aristot. tradit Rostrū ei robustū, prædurum, crassum, acutum, non nihil *Albi Cor-*
 aduncum, aterrimū, vtriusq. marginibus incidens, aptissimū non solum ad cadauera dilanianda, *ui.*
 aliaq. duriora, vt nuces, iuglandes, & similia rūpenda, verū ad pugnandū etiam, secus tamen *Oculi.*
 atq. Aquilis, & Accipitribus aduncum. Huic, n. aduncitas statim à rostro incipit, illis non item. *Rostrum.*
c L. 1. Physi-
ogn.

Imprudentium Thy
sioguenia.

Lingua
Corui.

a 8. Hist. flor.
cap. 11.

Disputatur
an Coruus
pulcher an
deformis

si dicendus.

e Li. 1. Epi
grammat.

Coruus ab
sente Grac
culo pul
cher.

Corui pul
chritudine.

& quare a
parentibus
deseratur.

Corui albi.
f. l. 19. c. 8.

Coruus al
bus apud
Regē Cal
ix & du
cē Angl.

g Lib. 7.

h 5. de Ge
nerat. a. 6

Animalia
quare alba
euant.

i 2. 2. Erot
Coruus ut
albus fiat.

Quare Coruis comparatur ab Aristotele, qui nasum statim à fronte aduncum obtinet (*εὐκρυπτός*) ac imprudentes habentor. Linguam ei natura largita est nigram, crassam, latam in apice, ad radicem verò probè rotundam. Vnde cùm iuxta à Aristotelem aues, quibus lingua est lata, ad imitandum sermonē humanum, cæteris sint aptiores, non mirum si, & Coruus, quæ doctus est, verba facillè pronunciet. Hoc habitus, ac forma præditum, multi, vt video, dubitant, pulcherrnè, an deformis vocandus sit. Apud Apuleium à callida vulpe astutè tanquam speciosus laudatur, his verbis: *Quantum ad decorem, pluma mollis, caput argutum, rostrum validum. Iam ipse oculis perspicax, vnguis tenax.* Nam de colore quid dicam? Entimverò cùm duo colores præstables forent, piceus, & niger, quis inter se max. quoque dicit differant. Virumq. colore em Apello suis alutibus condonauit, candidum Olori, nigrum Corui. E contrario verò apud e Martialem.

Sic niger in ripis errat cum fortè Cassiri.

Inter Leptos videtur Corui. Olores.

Sic in ea parcemia, qua dicitur, Coruus absente Graculo pulcher, tanquam absolute deformis perstringi videtur, & etiam Graculo, qui tamen ipsi est congener, postponi. Verum ego hac in parte nihil iudico, hoc tamen assero, ijs, qui Coruum ingenij exercitandi causa prædicare, tanquam speciosam auem volent, non defutura sua argumenta vel ab eo, quæ maximè in Coruo ridetur, sarurrimæ nigredinis splendore, à quo non puduit sponfam sui sponsi in sacris illis Cætici comam commendare, vbi ait: *Cinctus etus conaens, & nigri velut Coruus.* Possent in hanc rem plurimæ coloris nigri laudes in medium ad ferri, sed eas, quibus otium erit, relinquimus. Hoc obiter dicimus, si Coruum nigredo sua deformem faciat, omnia nigra pari ratione pro turpibus reiicienda esse. At quia maiorem auium partem. Si verò color is cuiuspiam adeò exosus est, haudquaquam ille deformes Coruorum pullos iudicare cogetur, qui initio ætatis minus nigri esse dicuntur, adeò vt ob id à parentibus tāquam sibi dissimiles derelicti, tantisper alimonia destituantur, donec propriè in ipsis atroiem induisse viderint. Quinetiam adultos coruos albos videre est, olim quidem raros, iuxta illud Iuuenalis.

— Coruo quæque rarior albo.

At nunc nostro sæculo frequentiores. Scribit f. Olauus Magnus in regionibus Septentrionalibus quibuldam coruos albos abundè cōspici, & Gybertus Longolius *Coruum album*, inquit, in Noruegia videre raritas nulla est; vt, & in insulis Oceani Deucalionei, quæ Daniæ Regi parèt, vt tradit Boterus. Ioannes Carus, qui cum Hispanis in nouum orbem nauigauit, albas Merulas, & coruos frequentes illic se vidisse asserit. Eosdem in Anglia quoq. reperiri fidem mihi fecit Regis Gallorum Henrici III. ad Summum Pontificem Sixtum V. Legatus, D. Ioann. de Vulcob, qui vnum apud Regem alii aiebat, ipsiq. à Regina Angliæ muneris loco missum, sermonis, & venatus peritum, aspectu pulcherrimum. Visum sibi similem vndique candidissimum in aula Serenissimi Cluiæ Ducis optimi D. Ioannis V. Wilhelmi, coniugi eius Illustrissimæ Principi Jacobæ Marchionissæ Badensi Heroinæ pietissimæ, ac fidei catholicæ propugnatri fortissimæ, dono datum, fandi gnatum, mihi asseruit piæ memoriæ Leonardus Canfsars Hasselenfis Tungrus Medicinæ Doctor meus discipulus, cuius opera in hoc opere plurimum vsus sum. Similiter patrum nostrorum memoria apud Alphonsum Siciliæ Regem Perottus, dum Neapoli sub Callisto Pontifice esset, coruum miro candore se vidisse scribit, & à Rege Britanniz illi missum. Albertus, qui ante trecentos annos vixit. *Monedularum*, inquit, tam vidimus propter frigus regionis nasci albas & similiter cornos, figura quidem indicante eas vere esse de specie coruorum, & *Monedularum*, g. Ptolomæus refert Lestorum Indiæ regionem extra Gangem, cuius incolæ syluestres, ac feri in cauentis, ac speluncis degunt, coruos, & Pittacos candidos ferre. Quinimò ipse h. Aristotele s. corui albi sua tempestate visi, oculatum sese testem præbet. Alioquin vnicolora, qualis coruus est, nunquam mutari, nisi per effectum, ait, idq. raro. Multi sunt, qui affirmant ob aspectum niuium niuosis in locis fieri, vt animalia multa candida nascantur. Videmus in Scythia, in Pyrenæis, in Alpibus Vultures, Aquilas, Accipitres, Miluos, Vulpes, Vrfos, coruos albos. An verò eiusdem aquæ alimentum, an solum loci frigus id efficere queat, considerandum id esset accuratius; Sed hæc res alterius loci est, & instituti. Imò verò si quæ fabularum est authoritas.

Albus erat quondam volucris Phæbeia Coruus

Nunc importune premia vocis habet.

Vt inquit i Strozza; nempe ab Apolline ob linguæ intemperantiam in nigram auem mutatus, qua de re pluribus æ Ouidio in fabulosis agemus. Non desunt qui arte nigredinem, quam inseparabilem facit Aristoteles, à coruo tolli posse nugantur. Quidam enim dealbatum iri coruum affirmant, si ouum eius pinguedine, vel cerebro felis illitum, Gallinæ albæ loco frigidò incubandum supponatur. Alij vtricia minori ouum sæpius conficari volunt. Sed hæc fri-

uola ego, & nugis similia existimo. Quod autem ad albos Coruus attinet, cum nigredo Aristoteles in Coruo accidens sit inseparabile, quod nempe à subiecto citra illius corruptionem nequeat auferri, dubitauerit quispiam, num eiusdem reuera cum nigris vulgaribus sint species, an verò discrepent, præsertim cum & Galenus in Lycum inuectus, in hæc verba scribat: *Lycus cici a nigro palam se sit eum neq. vera loquit, neque eadem cum Erasistrato, similis videtur Coruo albo, qui nec gro. Coruis alijs adnoscere possit ob colorem, nec Columbis ob magnitudinē.* Verum cum color omnis, neq. lib. 1. de specificam aliquam differentiam constituat, aut rei naturam mutet, præterea cum in cæteris calculi. nat. omnibus, cum externis, tum internis actionibus, ut sunt magnitudo, figura, vox ingenium, ac Color non mores ipsædem omnino vterque Coruus albus scilicet, & niger conueniant, statuendum planè differt etiā. Coruus albus hæc verba sunt. *Coruus iam videmus propter frigus regionis nasci albo, figura quidem indicat eam bus nō differe esse de specie Coruorum.* Hæc autem extrinseca Corui constitutio est. *Coruus, inquit, Aristoteles pro ingluvie gulam habet patientiorem propè ventriculum, id est œsophagū quā definit in ventriculi orificium, latum obtinet. Hoc ipsum ex Aristotele Plinius transferens tradit: Aue. 2. H. flor. quidam carent sinu illo, in quem ex gurgure demittunt, concoctione maturata, sed gula patientiore videntur, ut Graculi, Corui.* Coruis, id est, Coruini generis auib. alijs ventri, alijs intestino fel iū. Fel Corui. gitor l Aristoteli. Fel renibus, & parte tantum altera iungitur intestino in Coruis &c. Plinio. Faces. Faces seu excrementa Coruorum alba esse Horatius testatur eo versu:

*Mentior, at si quid merdis caput inquinat albis
Coruorum.*

LOCVS.

Corui, quantum ex eorum natura, visu, & authorum scriptis colligimus, non vno aliquo loco degunt, sed cum polyphagi, & penè pamphagi siue omniuori sint, modò humidis locis quo piscibus in litibus eiectis, ac mortuis pascantur, modò agris cultis, vt incol. Ita, & vermes inæstentur, modò locis desolatis, vt cadaueribus se expleant, viuere comperuntur, sæpe etiam in medijs vrbibus, & in celsis ædificijs, turribus, arboribus, vbi fructus, & fruges congerere solent in hyemem, nidificant. Aquis insigniter oblectantur in primis, vt Theon Aristoteles interpret scribit, cum vt retortida sua corpora humectent, tum vt humidum inde cibum, scilicet.

Quos freta de se siumunt nudos in litore pisces,

nanciscantur. Hoc argumento a Cælius Rhodiginus Coruum à Floro historico Satyriam auem à Satyra palude dictam conijcit, tanquam paludosa loca amantem. A Coruorum frequentia apud Artemidorum lacus ad oram Gallici Oceani Coruorum nomen fortasse inuenitur, cuius b Strabo meminit. In agro item vberriimo gregatim feruntur, cuius bonitatem si equi tifi numero prodere solent, nosq. vt monet Cato, dicere, *dum recens vomere proficissam sequuntur, aratoris vestigia insequentes.* Contrà verò per sterilem agrum, & infructuosum, vt inquit c Aelian. *bini volare solent.* Locis item arctioribus, & vbi non satis cibi pluribus, duo tantum teste d Aristotele incolunt. Vnde in Cranone Thessaliæ oppido iuxta Tempe, nunquam plures duobus reperirint Coruos, hæc autem, & Aristoteles, & Plinius memorant. Quin, & solitudinē amare eos commune hoc prouerbiū, *Βαλλ' ἐς κόρακας*, innuit. Cum enim cadaueribus delectentur, sit, vt in locis solitarijs, & quæ ob cadauerum putorem, & horrorem homines fugiant, vt sunt ea, in quibus de fontibus supplicium fumitur, aut vbi iumenta, aut alia bruta morbo extincta à deglubitoribus excoriantur, coire plerumq. ac conspici solent. Vnde Horatius dicebat.

Non pascet in cruce Coruus.

Coruum solitudinem affectare etiam sacræ litteræ testantur, f Esaias Propheta, cum urbem de solaturam iri significat, & habitatoribus desertam, inquit: *ibi, & Coruum habitaturus in ea tanquam aues solitudinis amica.* Summa etiam nonnunquam arborum cacumina incolere videtur. Nihilominus tamen ab g Aristotele Coruus etiam inter eas aues recensetur, quæ in vrribus præcipuè viuunt. In his ipsi verò loca maximè edita habitat, vt turres. Refert Albertus Magnus Coruos in Galliæ quadam ciuitate, quæ Coruatum vocetur, annos plus quam centenos continuos in turri quadam egisse, nec locum vnquam mutasse, etiam si subtrahis pullis in iura afficerentur, ex quo & constantes, & loci, cui semel assueverunt, amatores esse intelligimus. Regionem etiam nunquam mutant, aut in latibula se abscondunt, vt multæ aues ingruente hyeme. Semper apparent, vt præter experientiam Aristoteles quoque docet. Natura igitur seu temperies corum cuiusvis aeris mutationem facillè tolerat, & quemadmodum ob diuersif

simum

Coruus albus an diuersa species a nigro. lib. 1. de calculi. nat. Color non constituit differt etiā. Coruus albus differt a nigro. Corui 2. H. flor. cap. 15. Fel Corui. Faces. Faces seu excrementa Coruorum alba esse Horatius testatur eo versu: Mentior, at si quid merdis caput inquinat albis Coruorum. Vitiis coruorum. Aquis gaudent corui. al. 19. c. 15. Leci. antiqu. Lacus coruus dicitur. Satyria a Satyra. b L. 4. Geo. fertilissari agrorū signum, item & sterilitas. c L. 2. de animal. mal. e 48. d 9 H. flor. cap 31. Cranonem duo corui incolunt. e In mirabilibus. cur solitudinē amet. f Cap 34. g 9. Hist. cap. 34. Coruatum Galliæ vrbi. Cur loca non mutant & cur quous loca incolunt.

simum victum non hunc, aut illum peculiariter sibi locum deligant, sed dūmodo alimentum re suppetat, degere facile sustinent, ita etiam non vna aliqua orbis plaga, aut regione, sed vbiq; ferē terrarum abundant. Theophrastus tantū citante Plinio in Asia non nasci, sed inuectiois Coruos esse effert.

V O X.

Vocum numerus.

a Lib. 3. de abstinento ab anim.
b Georg. 1.

c Lib. 4. de rer. natura.

CORVVS maximē omnium avium, inquit Aelianus, multos clangores, & varias voces fundit. Quatum multitudinem Fulgentius certo numero determinare ausus est, vt author libri de natura rerum citat, sexaginta videlicet quatuor. Hanc varietatem a Porphyrius in diuersos alitū affectus, nec malē referre videtur. Huic suffragabatur b Virgil.

*Veriansur species animarum, & pectora motus
Nunc alios, alios dum nūbila ventus agebat
Concipiunt.*

Item c Lucretius:

*Longē alias alio iaciunt in tempore voces
Et cum de vitæ certans prædāq; repugnant.
Et patim mutant.*

Et alibi.

*Mutant cum tempestatibus vna
Raucifonos cantus Cornicum secula vetusta
Coruorumq; greges, &c.*

Itaque cū Serenitas aduentura est,

*Tum (vt ait Virgilius) liquidas Corui presso serguntur voces,
Aut quater ingeminant.*

Pluuiarum praesagium.

Venti.
Crocius
quid.
d In Aulularia.

E contrā cū imbres imminēt, grauem vocem subinde repetunt, aut magnæ pluuiæ stillas voce imitantur, & subinde proferunt *κλαζ*, vel confusam instar stillarum pluuiæ vocem edūt, vt Aratus docet, vel, vt inquit Plinius, *veluti singulsiendo latrantes* carptim vocem resorbent. Quod si ventosa instet tempestas, cum latratum continuant. Alioquin propriam, & naturalem vocem teste Nonio, crociturum veteres esse voluere, quem nullo pathemate, aut acris tempestate immutatus occinat, vt ex d Plauto constat de Coruo loquente:

Simul ad ea peditibus terram, & voce crocibat sua.

Coruus a voce distans

e Lib. 3. f In Aulularia.
g Epist. 74 Symmachus correlians.

Ita legit Nonius, vt a crocio verbo quartæ coniugationis, crocitus nomen quartæ item declinationis deriuetur. Alij tamen, & pleriq; pro crocibat legere malunt crocibat. A Corui. n. voce, a qua iuxta Varronē haud secus atque Cuculus, aliz q. multæ, Coruus nominatus fuit, sit factitium verbum croco, & crocio, a quo crocitur. Inde verò crocatio, & crocitatio, & crocitus deducuntur, quæ sunt, inquit c Pompeius, Coruorum vocis appellationes. Et si igitur crocitur sit Coruorum, s Plautus tamen eos cantare dixit, vt Nonius refert. Mihi sanè admodum impropria videtur istæ cantatio, ingrata certè, & obstrepera. Allegoria est quod g Symmachus habet. *Quid tibi, inquit, inter rauca cornua Coruorum strepitus blanditur.* Cū enim hic locus aliter aliquando lectus fuerit, nempe hoc modo. *Quid tibi inter rauca cornua eorum blanditur strepitus?* Franciscus Iuretus omni pignore contendere audere se ait, restituendum esse locum, eo quo diximus, modo. Vt videlicet hic sit sensus. Quid tibi inter media cornua, & castra versanti, lenocinari possit oratio mea tam in concionia, tam illepidi, quam Coruorum crocitatiū strepitus? Nam sanè per rauca cornua tubas intelligit, quarum frequens vsus est in exercitu. Inelegantem verò scriptorem Coruo comparari non nouum est, cū Persius in antelocio Satirarum ceu rem nouam, & solentem proponens, dicat *Poetas Coruos, & poevidas Picas canisaturos pegaseum melos, si modo illis spes nummi resulsit.* Insinuans Coruos nihil minus quā canere solere, ideoq; multò minus dulce melos personare. Vnde Lucretius, et si, & ipse cantum Coruis attribuire videtur, dictionis tamen improprietatem appposito admodum epitheto minuit, cū ait:

Mutant cum tempestatibus vna raucifonos cantus, &c.

Auis clamorosa.
Coruus vocalis.
Latrans.
Increpitans.

Hinc, & alij quouis potius, quàm cantus nomine vocem eius exprimunt. Albertus auem, valdè clamorosa vocat. Eodem sensu Coruum vocalem Cæsar Germanicus dicit eo versu:

Vocalis rostru Corus super hydraq; lacer

Plinius latrare dixit. Vergilianus patria, & cantu Baptistia ille increpitare;

Increpitans Coruus volucresq; feraq; fugares.

Quod quidem epitheton ex suo Virgilio desumpsisse videtur:

— Et *passu defendens agmine magno*
Coruorum increpuit densis exercitus a lis.

Auiculus Aratum transferens stridentes Coruos facit,

— Et *senus dum stridens gutture Corui.*

Stridens-

Ex his intelligimus Coruo vocem minimè sonoram esse, sed rauedine, & stridore quodam au-
 res offendentem, ac veluti asperitate quadam radentem. Quam quidem Græci verbo quo-
 dam proprio, quod asperæ sit pronuntiatio, expressere. Κραξεν enim, aut Κραξεν, vt docet
 Varinus, verba apud Græcos dicuntur de voce Cornicis, aut Corui per onomatopœiam, pro-
 pter asperitatem, & vocis veluti scabritiem. Audio Germanis vocē suā Cymbricā Kratzen
 idem esse quod scabere. Sanè vox illa cras, tam eruditis, quam idiotis cum olim, tum nunc
 Coruino, idest, Coruo propria perhibetur. Author libri de natura rerum, *Coruus*, inquit, *auis*

Κραξεν.

Kratzen.

Cras vox
 Corui.

D. Athana-
 sii *præsa-*
gium à vo-
ce Corui.
 h Lib. 4. biff

clamosa, nihil aliud sonare nouit, quam cras cras. Huc non incōcinnè adducere licebit, quod D.
 10 Athanasio accidisse b Sozomenus inter scriptores Ecclesiasticos nō infimus tradit, è quo inter-
 pretationem huius Coruini cras, discere poterimus. Inter cæteras, quibus virum hunc diuinum
 cum pagani, tum Arriani affectere, contumelias; in crimen ab iisdem falsò vocatus est, quòd
 quædam per præstigias magicas faceret. Nam fama est, quodam tempore, cum per plateas ci-
 uitatis incederet, fortè fortuna Coruum versus eum volitantem crocitasse, turbamq; Gentiliū
 casu astantem eum, tanquam præstigiatorum irrisisse, atque adeò postulasse, vt quid dixisset
 Coruus eis memoraret; Illum autem leniter subridentem dixisse, cras; quo d Latino sermone
 diem proximè sequentem significat. Quare cum istam vocem emisserit, obnuntiat vobis diem
 crastinum vobis peracerbum fore, præmonstrat enim vobis mandato Imperatoris prohibitū
 iri, ne vestrum diem funestum, qui proximè sequitur celebretis. Quæ Athanasij prædictio, licet
 30 ipsis videtur ridicula, vera tamen exitit. Hinc ortum est, vt homines differre paratos, & pro-
 crastinatores Coruos imitari vulgò dicamus, & Coruinum cras canere. Qua de re i D. Augu-
 stinus ita scribit. *Cras cras Corui vox est; ipsa res est, quam multos occidit, cum dicitur cras cras,*
subito ostium clauditur. Remansis foris cum voce Coruina, quia non habuit genus Columbinum.
 Quare rectè monet Poeta;

Tolle moras, nec uis semper differre paratis.

Et antiquus ille rythmus incerti authoris.

Lingue coax raris, cras Coruis, vanaq; vanis.

Ididorus vocem hanc suam naturalem è profundis haurire pæcordijs Coruum, ac è pectore
 velut grunniendo educere, vnde Coruos à cordis voce nescio, quam rectè dictos esse coniicit.
 Quæ verò hæcenus de Corui voce à nobis exposita sunt, de natua saltem, & quam sua spon-
 te, nullam etiamnum hominum arte aliam edoctus edit, intelligenda veniunt. Alioquin & bru-
 torum, quam plurium, & hominum voces solertissimè imitatur. Quæ ratio est, vt præter superius
 enumerata alia ipsi epitheta, quæ nimirum ad vocem pertinent, ab authoribus attribuantur, imitatur.
 40 dum nunc loquacem, nunc garrulum, nunc alio simili nomine appellant. Qua de re infra pluri-
 bus agemus.

Procrasti-
 natores eor-
 ui dicit.
 in Euang.
 Matt. c. 17.
 Procrasti-
 natio no-
 cet.

k Lib. 12.
 Orig. cap. 7.
 Isidori er-
 ror.
 Coruus a-
 lias voces
 imitatur.

ODORATVS, VOLATVS.

CORVORVM odoratus sagacissimus sanè est, & Vulturum fortassis haud impar, de
 quo abundè cum loquuri simus, superuacaneum iudico. Lucretius Coruos quietem
 odisse, & frequenti obuolitatione gaudere innuit, dum ait:

Conueniebat enim Coruoi quoque sapere volantes

Ex albis album pennis iactare colorem.

Volatus

Simili ratione, & Baptista Pius mobilitatem ijs attribuit:

Mobilior Coruis, satyrisq; fugacior.

Volatum tamen grauiorem, & tardiorum eos exercere quis coniecerit ex hac a Plutarchi histo-
 ria. Titus Imperator cum in Isthmij aliquot Græcorum ciuitatibus libertatem donasset, ea
 per Præconem promulgata præ immensa vocis gaudentium multitudine, ac magnitudine
 accidit, vt Corui, qui fortè superuolabant deciderent in stadium, aère diuiso. Nam cum vox
 permagna, inquit, editur, ipsius vi disunctus aer nullam volantibus firmitatem exhibet. Vnde
 aues clamoris istum tanquam sagitta quadam fauciatæ, exanimis concidunt. Potest etiam qui-
 dam aeris vortex, sicut & pelagi esse qui violento impetu circumagat. Idem Dion testatur in
 Pompei rebus, scribens populi clamore dissono superuolantem Coruum grauius istum de-
 cidisse *ὡς περ ἐμβροτην* tanquam attonitum. Verùm, vt uidetur, si Corui aut tam pernici,
 agiliq;

a In Flam-
 minio.

Corui ex
 aere deci-
 dunt.

agiliq. tamq. vegeto, ac vehementi impetu in volatu suo vterentur, more Accipitrū, aut aliarum etiam auicularum, non ita facile vocumictu velut deturbati in humum delapsi fuissent. Sed cum (vt Fauſti verſu vtar)

Corui cur
ita decide-
riat.

Non regetes velucris nigrantes Delphica pennas,

aut ob corporis pondus, aut ob imbecillitatem, seu impotentiam quandam volandi, hinc factū verisimile est, vt aeris verberationi resistere nequiverint, quemadmodum, & pisces in procelloso mari difficilius multò nare consueverunt, quàm in tranquillo; alij tamen alijs ægrius, vel commodius pro innata velocitate, & agilitate, sic Delphini impetum non ita quidvis remoratur, vt alium quempiam piscem cærumuè. Volatui sanè natatus valdè similis est. Bapt. Mantuanus natate Coruus dixit his verbis.

Pisces quā
do minus,
vel magis
nataent.
Volatus,
& natatus
similes.

Et nemorum densas crocitas natas agmen ad umbras,

Et Miluus caudæ suæ flexu in acre, gubernandæ puppis in aqua rationem videtur docuisse.

CIBVS, POTVS.

CORVI voracitas multis authorum locis famosa est, aliqui re ipsa notissima. Hinc Luca. Voracitas: no famelicus appellatus fuit:

Vultur edax, audio Coruus famelicus ore,

Prudentio vorax.

Nam si ferina immanitas

Manuſcis, & clementia

Coruus voraces mitiga,

Et alibi:

Quod canibus donet Coruiſſi, edacibus vltro.

Similiter Lucianus Parasitos quosdam Coruus comparat, qui nusquam nisi in mensa adſint: *Salutē, inquit, fac viſitoſ adolutores sacrilegos obserues, qui nusquā adſunt, nisi in mēsa, prater ea dē Coruiſſi nihil differunt.* Coruus autem, si quæ alia auis, vnde vel maximè voracitatem eius liceat colligere, polyphagos est, vel pamphagos. Hinc Macrobius, *Corui, & Cornicis, inquit, multiplices parati.* cibo viuunt, omnibus cadaueribus inhiant, vniuersisq. seminibus insistantur, fructus arborū persequuntur. Reuera profectò instar rapacium, carniuori sunt; instar Gallinaceorum, frugilegi; instar Picorum vermiuori; instar Steganopodum pisciuori, denique multarum aliarum carpo-phagarum more feminibus, & fructibus vescuntur. Carnem appetunt cum crudam, qua Ornithologus Coruiuos pullos aliquandiu se nutuisse testatur, nos auiculas viuas eos corripuisse Accipitrum instar, easq. & deuorasse vidimus. Tum vel maximè morticinam, idest, animalis cuiuspiam non recens mactati, sed per se nulla vi externa, at morbo extincti, quàm audissimè haud secus, atque Vulture prosequuntur.

Parasiti
Coruiſſi
parati.
Corui om-
niuori.

Cadauera
prosequitur
Coruus.

Nigrantesſq. petunt proiecta cadauera Coruiſſi.

Hinc proverbium Βάλλεισ τροπῶν: & illud a Horatij.

Non pasces in cruce Coruus.

a Epist. 7.

idest, non suspenderis, quod suspendio extinctorum cadauera Coruiſſi gratissima sint. Vnde Mantuanus inquit:

Corne vorax inuade istud mortale cadaver.

Et Beroaldus inter fæda animalia ipsum enumerat:

Inteſtina canes, omenium, & viscera Coruiſſi

Discorpan, rabida cætera membra lupa

b In hym-
nis.

Item b Scaliger.

At illi caput, atque rotantia pectora circum,

Funduntur Pica ignauæ Coruiſſi, seguaces,

Sollicitatæq. Vulturū gens improba odore.

Et Latinos sequuti Hetrusci, & Ariostus:

D'ogni salute hor deſperaro Gano

Di Corni, & Auolior ben ſi vede eſca,

c Cant. 4. in
Addit.

Et d iterum:

Io non ti poſſo dir, quanto m'increſca,

Del mio Signor, che ſia rimaso al piano

Per Lupi, e Corni, oime troppo degna eſca.

d Cant. 18.
ſtan. 168.

Et rursus vbi Orlandum Gabrini Comites occidentem introducit;

Et quelli attaccaper vnuanda al Corbo

e Cant. 27. ad sorbum arbore scilicet, vt superiores eius versus indicant, Item e alibi;

Stan. 34.

Egli feccon veder come il fidele

Popolpreda de Lupierase di Corbi.

f Cant. 29

Item f Torquatus Tassus, quem doctissimū Poetam, Homerum Hetruscum nominare soleo, ita Tancredin inducit loquentem:

Hierosolibe
raia.

Adunque aresta

Il Valeroso Argante à i Corui in preda

Ab per Dio non si lasci, e non si frodi,

O de la sepultura, ò de le lodi.

e Cant. 9.

Et galibi simpliciter de Auibus, quas ego vel Coruos, vel Vultures interpretor, dixerat apud eundem Argillanus Ariodinum moribundum alloquens:

Hor tu qui mori in tanto

D'Augel passo, e de Cani, indi lui preme

Col piede, e ne trabe l'alma, e ferro insieme.

Item rursus alibi Argantem inducit iurantem, iuramentiq. Hierosolymam, & cælum ipsum testes citantem, sese nūquam ensem à latere depositurum, priusquam Tancredin occiderit, Coruisq. cadauer eius exposuerit:

Odi Gierusalem cido, che prometta

Argante, od il tu Cielo, e se in ciò manco

Fulmina su'l mio capo, io la vendetta

Giuro di far ne l'homicida Franco,

Che per la cozza morie à me s'appetta,

Ne que sta spada mai depor dal fianco

Insu ch'ella à Tancredi il cor non passi,

E'l cadauero infame à i Corui lasci:

Diogenis di
Eum de Pa-
rasia.

Azzanegi
Cornos cur
sequantur.

Augurium
pessimum.

Atheniensiū
maxima pe-
stis.

Frugibus
vescuntur
Corui.

Spermolo-
gi Aristot.

Pisces edu-
tur à Coruo

Anglorum
lex de Cor-
ui cade

h Lib. 6. de
Aub. ca. 1.

Vermes e-
dit Coruus.

Cornus cur
hydum ce-
pisse dica-
tur.

ia. de Fa-
Fructibus
Coruus pa-
scitur.

h Lib. 13.

Non iniuria ergo Diogenes dicere solet multò prestare in Coruos, quam assentatores incide-
re. Illos quippè mortuos, hos viuentes deuorare. Ioannes Borerus refert Azzanegos popu-
los Coruorum volatum sequi, vbi iter per suas regiones facere instituunt. Corui enim rectà
ibi ad loca cadaueribus plena, quorū ibi ingens copia est feruntur. Quinimò pro pessimo solet
haberi signo, si Corui à cadauerū esu, abstinere uisi fuissent, vt potè quibus maximè delectaren-
tur. Thucydides refert in saeuissima illa Atheniensiū pestilentia, cadauera passim insepulta, & ab
omnibus animalibus intracta iacuisse, aut si fortè ea gustassent, protinus interempta fuisse. Hinc
& Corui circa cadauera obseruari minimè conspiciebantur, ita vt vel illud alimentum, quod
naturali quadam propensione (quantumuis putidum, ac putridum (summaq. aueritare, ceu
gratas admodum cupedias alioquin expetunt, auerfarentur. Licet verò morticinij vescantur
omnium lubentissimè nonnunquam tamen frugibus victitant, si illa desint. Ornithologus re-
fert se pullum Coruinum pane aqua madido aliquadiū aluisse. Quod præter naturam eius mi-
nimè videri debet: cū malia Coruini generis aues frugibus atque cibo potissimū vescantur,
adeò vt Monedula, & Cornix spermologa carnes omninò non gustent, ideoque Spermologi
Aristotelis, id est, frugilegæ à frugum esu dicantur. Pisces etiam edunt cū vivos si fortè nacti
fuerint, tū mortuos maximè. Ita Delphini cū pompylum gustarint, infificaces, & stupi-
di redditi, fluctusq. in littora eieci, à Coruis. Gaiusq. & cæteris maritimis auibus exeduntur,
vt Aelianus tradit. Hinc apud Anglos lege cautum est, sub graui multa, ne quis vim Coruis
inferat, eò, quod non solum cadauera eius insula, sed, & pisces à mari in littore destitutos ablu-
mant, quorū alioquin putrilaginosus ac foetidus habitus aerem inficeret, vt auctor est h Petrus
Bellonius. Vermiuorū præterea sunt, vnde fit, vt in agro recens vomere profcisso frequētes, ac
gregatim obuolitantes conspiciantur, nempe vt Lumbricos, aliaq. insecta, quæ antè tellus oc-
culebat, nunc uerò aratro aperta magna copia promit, depascantur. Docet hinc terræ bonita-
tem cognoscere Cato, quem Plinius citās in hæc verba scribit, *Terra tenera est* (vt Cato vocat)
calore pulla, temperateq. vberitate, mollis faciliq. cultura, &c. quæ recentē exquirunt, improprie alites
vomere comitantes, Coruiq. aratoris vestigia ipso rodentes. Quin, & hydrium ab Ouidio cepisse
singitur, quod etiam serpentibus fortè vescatur. Fructuum quoque omne genus cibum ipsi
præbet, cū poma, tū nuces, & in primis ficus, vt Archilochi apud Athenæum hoc docet
distichon:

Ficus, quæ pascit Coruos, petrosa videtur,

Quæ capis externos blandula Passibile.

10 Ocasio hinc data fabula, qua Quidius comminiscitur Coruum ficus edendæ cupidine illectū, neglecto Apollinis mandato, qua aquam è fonte hauritam adferre erat iussus, sub arbore expectasse, donec ficus maturefcerent, ut ijs potiri posset, quod hi versus indicant.

Stabas adhuc ficus duris densissima pomis,

Tentas eam rostris, non erat apta legi.

Immemor imperij, sedisse sub arbore fertur,

Dum fierent tarda dulciora poma mora.

Iamq. satur, &c.

Aelianus aliter rem narrat, & à segete moram Coruo iniectam fabulatur, inquit; *coruus magna segete inuenta adhuc viridi inuicelligare volens granum frumenti, expectans donec maturus esset, mandatum Domini neglexit.* Verū quāuis hæc fabulosa sint, neutrum ramen coruorum natura repugnat, non minus enim frumento, quā pomis eos velci paulò antè docuimus. Neq. Ceraforum esu quoq. abstinere, imò verò tam auidè ea appetunt, ut cum pediculis suis simul ea deglutiant, tantum abest, ut intus reclusa officula respuant. Verū hoc loco obiter Iulij Cæsaris Moderati Ariminensis viri fide dignissimi, & in arcanis naturæ indagandis indefessi obseruantiumculam super hac re, cum quòd mira sit, & auditu insolens, tūm quòd nemò quid tale de eo memoriæ mandauerit, adijcere placuit. Est autem istæ: Cum vir ille Coruum forè domusæ aleret, carnemq. panem, necnon, & fructus exhiberet, forè in Cerasa incidens, ea quoque illi manducanda tradidit, quæ coruus audissimè arrepta vnà cū officulis, necnon & adhærentibus pediculis deglutiebat, & cum mox à binis horis pulpam per sedem reijceret, eodem tempore pediculos, & ossa per os reuomebat. Tum vir ille rei insolentiā miratus, pedes agnorum in frusta confisos, Columbaceos verò, & Gallinaceos integros, exhibere cœpit, & horum quoq. ossa per os eodem tempore regurgitasse vidit. Nunc ut corui pastum abundè omnifario eduliorum genere splendidum explicuimus, superest, ut etiam quo genere potus, & quando utatur, videamus. Fons aquæ gelidæ siticulorum coruū recreat, reliquo quidem anni tempore, uerū æstate immanis siti torqueri fertur. Idcirco auctori Priapeæ siticulosus dicitur:

— *Aut coruus nouis siticulosus.*

Huius rei causam ex recentioribus Leonicus Thomæus indagans ita disputat. Cur corui æstate, sexagenis (ut aiunt) diebus ægrotare dicuntur? id autem siti maximè contingere credunt, vnè de & siticulosi sunt appellati? An quòd alui profluuium tunc maximè tentantur hæc volucres, & malè habent? Ne igitur cōgenito naturaliq. morbo humiditas extrinsecus addita incrementa suggerat, ab omnimodo se abdicat potu. Non igitur, quia sitiunt, laborant, idcirco sitire naturaliter cupiunt. Solutio huius problematis petita est ex I. Aeliano ita scribente: *coruus quòd æstiuo tempore alui relaxatione se laborare sciat, idcirco ab humidis cibis se continet.* At Simocatus nō ab humidis cibis, sed à potu coruum abstinere tradit, propter vètris profluuium. Hyginus aliā adfert causā, negans eum, quādiu ficus coquantur, bibere posse, quia tunc guttur habeat per os, quo quicquid hauritu, denudè effluat. Alij causam in fabulam referunt, & coruum ab Apolline, quòd ad aquam puram è fonte hauriendum missus, diutius hæsisset, hac cessationis poena mulctatum, ut quādiu ficus maturefcerent, id est, ante autumnū siti ægresceret, quia videlicet harum edendarum desiderio sacrificatio Phœbo in mora fuisset aquam expectanti. Namque apud Quidium coruo hoc pacto minatur.

At tibi dum lactens hærebit in arbore ficus,

De nullo gelidæ fonte bibantur aque.

Quæ sanè poena, sic satis grauis ipsi inflicta haud leuiter ipsam cruciat, cum natura sua potus admodum sit appetens, & sitis impatiens. Quod quidem vel ex eo colligere licet, quòd & Plinius, uti rem gestam narrat, *Tradendum, inquit, putauere memoriæ quidam, visum Coruum per sitim lapides congerentem in situlam monumenti, in qua pluuie aqua durabat, sed qua attingi non posset, ita descendere pauentem expressisse tali congerie quantum poturo sufficeret.* Verisimile sanè est intollerabilem eam sitim hoc à coruo extorxisse ingenium, iuxta illud Virgilianum.

— *Labor omnia vincit*

Improbis, & duris vrgens in rebus egestas.

Et illud Persianum.

Paupertas inuenit artes.

Coruus ce-
rasis vesci-
tur.
Iulij Cæs-
aris Mode-
rati obser-
uatio.

De Potu
Corui.
Corus quā-
do siti tor-
quetur.
Cui æstate
ægrotat q-
sitis.

Lib. 1. de
Anim. 47

Quam diu
non bibat

KL. 10. 6. 47
Corus astus

RAPACITAS. PUGNA.

Corvus va-
pores emi-
latur.

Alauda à
Coruo ca-
pta.

Passer ca-
pius.

à Lib. 3. de
anim. c. 43.

Coruus à
pullis deno-
tatur.

Coruus ad
venationē
institutus.

Lepus vo-
cem Corui
timet.

De anim
13 cap. 11.

Cl. 1. c. 51.

Corui auda-
cia ad Aquī
sā accedit.

Op. Hist. c. 1

RApacium sanè naturam etiam Coruus æmularur, quòd non mortua tantùm, sed viva etiam animalia impugnet, rapiat, deuoret. Albertus Alaudam aliquando à Coruo deuoratam se obseruasse scribit. Ego sanè media hyeme Passerem super teetum asse-
dentem ex insperato à Coruo correptum, & nequicquam aliorum Passerculorum, vel quere-
lis, vel strepitu moto dilaniatum, vidi. Sed hoc parum est, si cum eo comparetur, quod à Aelia-
nus scribit, nèpè pullos Coruinos parentem alimonia destitutos ipsum inuadere, ac deuorare,
tum præsertim cùm senio confectus, neq. victum querere, neq. aggrediētibus reluctari potest.
Quod annimia fame an sponte faciant, dubitare quis possit. At cùm Coruum etiā ad venatio-
nem instar Accipitrum, institui, aliaq. aues capere experientia, necnon veterum autoritas te-
stentur, verisimile videtur rapacitatem impiam hanc ipsis innatam esse. Nam, & lepus Corui,
vel vocem haud secus atq. Aquilæ teste à Aeliano formidare dicitur. Quod si verum est, idē
fieri probabile est, quod à Coruo lepus capi metuatur, aut aliquando captus fuerit. Quinimò Cor-
uus (verba sunt Aeliani) Aquila nibil de animo concedit, quò minus, quàm hac audax sit. Nō enim cō-
tra pusilla tantū animalia venire audet, sed & contra asinos, & boves pugnat. quorum in ceruicibus
confidens eos percussit, ac multorum effodit oculos. Sic à Aristoteles aduolantem Tauros, & Asinos
ferire, & eorum oculos lacerare tradit. Verū istæ animalia non tam cibi, quàm vindictæ, aut
inimicitia cuiuspiam occultæ causa inuadi à Coruis constat. De quibus in capite de Antipa-
theia latius.

NIDVS. GENERATIO.

Educatio.

20 Hi. c. 31

Quot pa-
riat.

b Lib. 1. de
Aucupio.

Coruus ti-
met toni-
trum.

De coitu
coruorum

editur: si
c. 4. degener

cap. 6.

Cl. 1. c. 11

De Gener.

Anim. 3. c. 6

Corui raro
cernuntur

coire.

Non per os
parere.

Generationi operam daturus Coruus, nidū aut in cellarum turrium foraminibus, aut al-
tissimarum arborum cacuminibus plerumq. construit, in quibus authore à Aristotele,
nō bina modo, vt aliqui vol'unt, parit, verum etiam plura, quatuor nempe aut quinque.
Parit autem, fouetq. oua, coit, & nidificat mense Martio, vt asserit à Oppianus, idq. vt volunt
eruditi, & experti, timidus tonitruum facit, à quibus oua eius perdi aiunt. Verū de coitu Cor-
uorum, qua ratione fiat, non parum inter se authores concertant. Docet nos in primis à Aristo-
teles cuius autoritate standum nobis meritò putamus, Coruinæ speciei aues minus valere Ve-
nere, & raro coire, Non coeunt autem corui mares cum feminis, inquit Oppianus, priusquam casu
quodam velut hymeneo eas demulserint. Hæc verò maribus ita consiliatæ admittunt. Hinc natus vul-
gi error, quod vt à Plinius scribit coruum ore coire, & parere arbitrat, ideoq. grauidas, si ederint
coruinum ouum, per os partum reddere, atq. in totum difficulter parere si secō inferat. Aristoteles
negat, sed exoscultationem illam in ijs esse, qualem in Columbis sæpè cernimus. Sed eundem
ipsum audiamus quihac de re clara scribit. Sunt qui corui, & ibi ore coire opinentur, inter quadra
pedes etiam Mustelam ore parere. Hac enim, & Anaxagoras, & alij quidam naturales authores scri-
bunt. simpliciter valde, & inconsideatè, qui in auium genere ratiocinatione ista falluntur, quòd ra-
rò coruorū coitus cernatur, rōstrorum consuetudo se renumerò, qua omnibus id genus auibz solita est,
q. in Monedulis, quas manfuetas alimus, planū est. Genus erit columbinū hoc idē facit. Verū hæc quo-
tiam coire visuntur, ea fama caruerunt. Coruinum genus libidinosum non est, quippe quòd parum se-
cundum sit, coire tamen id quoq. visum est. Sed enim non cogitasse quemadmodum semen per vuluam
deueniat ad ventericulum, qui semper quod ingestum est concoquat, vt patet in cibo perficiendo, absur-
dū omnino est. Vulnus autem id quoq. auiū genus, & oua habere cernitur iuxta sepiū. Hæc Aristote-
les. Albertus hunc locum enarrans Aucenna, inquit, digentibus considerat scribis se vidisse duos
coruos coire, non aliter, quàm aliæ aues coeunt, raro autem in hominum conspectu coeunt. Itaq. multis
cū vident eos oscula inter se conferre, coire putans. Mibi verò videtur has aues foris ante lucē, &
in crepusculo coire, quo tempore ab hominibus nō videtur, nec obseruatur eorū coitus. Sic ille. Christop-
horus tamē Encelius in tam clara luce cū vulgo potius incipere, quā cū Arist. vt Philosophū
decebat, bene sentire maluit, etsi anceps eius sit sententia, verba eius hæc sunt. Multæ aues ore
concupiunt, & coeunt, vt corui ex osculatione facta, vt fit in columbis, licet hoc negat Arist. nec ego mul-
tū adfirmo, quia nō vidi coeuntes, coeū. n. corui circa equinoctium vernū, loquor nūc de veris, & ma-
gnis coruis, qui à sono vocis Saxonibz Kolckrabz dicuntur, & p. quadragē simā excludunt pullos, & fouēt
Nam

Enee h. ev-
ror.

Kolk. ab.

¹⁰ Nam ipse aliquoties in Saxonia circa festum Pascas illorū pullos vidi, & habui. Altera verò species Corui, quæ dicitur à Saxonia Korracken & ita circa solstitium excludit pullos, de quibus loquitur hoc carmen.

Korracken

Corvus maturis frugibus ova refert.

Et potest fieri, ut Corvus isti vera ore coeant in frigore, nam si vulgari modo animum coirent, frigus semen undè incidens in matriculam, corrumpere, & profectò ea species, quæ sempla incolit, Monedula distat, ore coit tempore verno. Sic Encelius, qui item, & Bonofas, & Vrogallos (vt in illarum auiū historia recitabim), & omnes ferè Gallinas sylicetres ore coire ex vulgi opinione scribit. Cui, qui volet, fidem habeat, mihi sane non persuaserit. Et triuola est ratio, quod Coruus in frigore ore coire sentit, ne cum semine irrumpens in matriculam frigus id corumpat. Cur enim non eandem ob causam cæteræ etiam animantes, quæcunq. hyeme coeunt, id ore faciunt? vel quomodo frigus non etiam per os irrumpere aequè, ac in matricem posset per meatum multò quâ valua ampliorem? Sed in quibus rebus an sit affirmare non possumus, cur sint inquirere stultū est. Merito igitur inepta hæc vulgi opinio, quod Coruus ore ori admo Veneri indulgere, & satis in lucem edere existimant, a Martiale reprehenditur, hoc argumento, quod cum coitus omniū animantium membris genitalibus sibi mutuo insertis perficiatur, Coruo nunquam mēbrum in os à matre insertum vilum fuerit. Adde quod hic locus ad generationem semini minime idoneus est, vt ex Philosophi verbis liquet. Quare etiam iniuriam fieri Coruo insinuat ab his, qui fellatore eum vocant, & turpis illius voluptatis accusant, quod tamen falsissimum est. Itaq. f. Poeta Epigrammatarius ita scriptum reliquit,

Corne saluator quare fellator habebis,

In caput intrasti mentula nulla tuum.

Coruus in-
iussu sella-
tor dicitur.
In Apo-
phoretis.

Partus ve-
rus.

Incubatus.

89 bi c. 13.

Corui pul-
los in nido
deserunt,
& cur.

In morali

bis li 30 c.

8. in c. 30.

Job.

i cap. 38.

kefal. 146.

Putandum igitur Coruū coire, parere ova more aliarum auiū, è quibus postmodū vigenū dierum spatio incubatu foris pulli nempè ad summam quinti excedunt. Narrat verò author libri de natura rerum, sed quo auctore nescio, feminas incubare ova solas, mares verò operi
³⁰ intentis cibum administrare. Pullos exclusos, inquit g Aristoteles, nido expellit. Quod item, & aliæ volucres faciunt. Quibus enim partus numerosior est ipsæ vnum sæpè eiciant. Sed, & eos ip-
sos, quos nido relinquunt, deserunt omni alimonia destitutos. Cuius facti alij aliam rationem assignare conantur. Sunt qui à parentibus agnosci negent, quod recens natis color non ita sit planè ater, sed albicantior. Vnde tanquam alienos relinquunt. Ita sentire videtur Diuus h Gre-
gorius vbi ait: *Coruus eduxit pullos, vt ferunt, eam plenè probere dissimulat, priusquam plures con-*
discrepant, eosq. inedia affici patitur, quousq. in illis per pennarum nigredinē sua similitudo ve-
deat, qui huc illucq. vagantur in nido, & ciborū expectant aperire ore substantiā: vnde etiā scriptū est
in i Job: Qui preparat Coruo escam? & in Psalmo: Qui dat iumentis escam, & pullis Coruorū inuoca-
tibus eum, &c. Sed cum nigrescere cœperint, tantò eis alimenta ardentius requirit, quantò il-
los alere diutius distulerat. Author libri de natura rerum, sepe modo à natali die fieri putat, vt
⁴⁰ plumæ in pullis omni ex parte imiles parenti euadunt. Sunt qui non à matribus pullos Cor-
uorū nuper natos, sed à malcis præternatantibus ali putent. Plinius Coruos obliuiosos esse di-
cit (ita & Seruius scribit) & peruenq. minime ad nidos suos reuerti, sed quodam naturæ instin-
ctu quæ vermes procreant, ad nidos congerere, ex quibus pulli relictī alantur interdū. Horū
obliuione etiā ex rebus probat, quas cum absconderint, de relinquunt. Huiusmodi sunt naves
alijq. fructus, quos sæpe numero rustici in subterraneos specus à Coruis in hyemē reconditos
quidem, at post obliuione, vt verisimile est, neglectos, inuenire solent. Cassiodorus calescitore
Coruinos pullos initio atatis, quum minus nigricat, pasci credit Prophetici Psalmi antè addu-
cti auctoritate persuasus, illo nēpe: *Qui* (de summo ac benignissimo omnium rerū largitore Deo
loquitur) *dare fecit timentis, & pullis Coruorū inuocantibus eum.* Agnitos deniq. ab atrore Coruus re-
uersus eosq. pascit, donec firmas vires nati volādi potētes fuerint. Quo tēpore primū nido
eos expellit, postea fugat longius, atq. tota regione exterminat, vt in Aristoteles, & Plinius tra-
⁵⁰ dunt, idq. procul dubio nutrēdi ergo. Summæ enim eorū voracitati, præsertim si plures sunt, lo-
cus exiguus non sufficit. Vnde, vt idem Aristoteles, inquit: *Locis arboribus, & vbi non satis ce-*
bipluribus sit, duo tantum inuolant, & in paruis vicis (vt Plinius) non plus bina coniugia sunt. Quā
obrem inquit h Aelianus: pulli deinde ea, quæ sunt ad viuendum necessaria, inquirunt, gentesq.
suos minus alunt, nempè quodā talionis iure, iuxta illud par pari. Cum enim quod parentibus
quis fecerit, idem à hijs expectare iubeatur: itaque Coruus, qui simili impietate in paren-
tes vsus est & senio confectos non auerit, hac animaduersione iure percutitur, vt & ipse æta-
tis gravitate quærendo victor factus inutilis à prole sua deferatur, omnique cibo desti-
tuatur. Verū in illud omnem impietatem superat, quod inaudita crudelitate pulli genito-
ribus suis etiam præ nimia, & insatiabili vorandi libidine minime parcere dicantur,

1 In Lib. 1.
Georg. Vir.

Nucis cor-
uorum in-
stis inu-
uenti.

89. b. c. 37.

n Lib. 2. de
Animæ.

49. Corui
perentes nō
alunt.

Impietas
in parētes,

Corui cu- unde grauissimi parricidij sceleris nulla ratione tolerandi poena, seu culeo omnium suffragio
leo aigni- digni iudicari deberent. Quare, & illud proverbum haud temerè naum esse potandum est: Ma
cur. *ls Corui, malum mouit.* Cuius tamen, & supra aliam originem tradidimus. Etenim iuxta illud,

Filius pa- Sapè soles similis filius esse patris.
tri similis His tamen, & præcipuè, quod prolem fugari, & ab eo loco, vbi parentes sint, exterminari ex
 Aristotele tradidimus, his inquam nonnihil repugnat, quod circa Cranonen Thessaliae oppi-
 dum singula perpetuò paria degere, & genitores soboli loco cedere Plinius asserit. Sed hoc
 aliquid peculiare est, & forsan illi loco saltem commune. Atquid Philes fortè etiam dicere vo-
 luit, licet tamè nullius oppidi, vel loci mentione facta id omnibus Coruis peculiare faciat. At

De propr. autem,
animal.

Κοράξ δὲ κακὸς τὸς κακὰ: τίνας τε ἔφω
 Οὐδ' αὐτὸς ἐξέλεξε τὰ γένεα χαριν.
 Οὐδ' ἀνέπισθη καὶ βραχὺς πτεῖνός χροῖος
 Βορὰν ἔαυτὸς τοῖς γοῶσις ἀντίσπερ περ.

Id est, verbo ad verbum reddito:

Coruus autem male malos factus alens
Quis ipse (ex quis) excussit (propagandi) generis causa
Cum urget, vel breue famis tempus
Cibum se se factibus alimenti loco inferre.

M O R E S.

Oscula **Q**uod igitur ad mores Corui attinet, scire licet, vti ex proximo præcedenti capite, etiā
Coruorum ex Aristotele quibus colligat, Coruum minimè libidinosum esse. Oscula verò illa, qui
casti amo- bus crebrò columbatim ante coitum inter se misceri conspiciuntur, non ad libidinē
ris indi- aliquam coedam, vt alij putabant, sed ad castum amorem, ac coniugalem, quem inter aues præ-
cia. Coruo- cipuè colere dicitur, referenda sunt. Tradunt enim Coruos ad trigessimum, quandoq. ad qua-
rum casti- dringessimum ætatis annum vnā viuentes iura coniugij inuiolata vtrinq. constantissimè ser-
tas. uare. Aristoteles sanè coniugium inter eos mutuum, atq. fidum celebrari scribit. Hanc fidem
 non solùm ad mortem vsque durare Athenæus inquit, verum etiam defuncto altero coniugem
 alterum per omne vitæ tempus viduum permanere, neq. alteri nunquam marito copulari. Me-
 ritò igitur à Scaligeroin D. Lucretiæ Gonzagæ encomio Coruus his versibus laudatur.

Corue loquax, castiq. ibori seruatur honeste,
Cui nihil ad Veneris sædissima gaudia notum est.
Instrue quo castos Ocnos sceleretur honores,
Et viridis nitidum vitæ seruabis honorem.

Corui su- Verùm quandoquidem.
tractati.

A vitis vacuum vitis in orbe nihil.

a Lib. 23. vt cuiq. aliri suæ dotes, ita etiam sua insunt vitia, non aliter ac in hominibus. Sunt igitur qui
Coruus nu- furti Coruum accuset. a Albertus multum furari scribit. Author quidam anonymos Coruum
mos celā- à natura ad furta commitenda procliuem hoc experimento comprobat. Erfordiæ Saxonig
Corui pro- ciuitate, inquit, Coruus cicur paulatim de mensa, in qua pecunia iacere consueuerant in hortū
denita. vicinum sub lapidem nummos aliquot, qui pretio quinq. vel sex florenorum æquabāt, addidit.
Oponitus Ita ille, Edulia si aliquando in locum quandam secretum congeri visus sit, prouidentia tribu-
Corax di- sed quod nummos sustulisse dicitur, non habeo, quid dicam, aut in excusationem eius afferam.
fus, & Nulla hic equidem avaritiæ culpa est, verum aut specie æris, aut argenti, vt credo captum, aut
quare. alia quadam nobis ignota causa sanè naturæ instinctu adductum hoc facere autumo. Hinc non
Coruus omninò temerè Oponitio cuidam, vt Aristophanis annotat Scholiastes, Coraci nomen indi-
Germanis à rapa- tum fuit, homini nimirum rapaci, & fari, vt qui hac parce Corui naturam exprimeret. Sed, &
citate di- Coruo ipsi apud Hebræos Gorab, & Germanos Rab à raptu, & furto appositissimo ad rei na-
ctus. turam vocabulo appellatio imposita fuit. Nam *Conueniant rebus nomina sepe suis.* Huc referre li-
b L. 2. de cet, quod b Aelianus tradit. Coruos quod precibus non impetrarunt, per vim veluti extorque-
Anim. 6. re velle latronum more in recusantes iniurias. Verba eius hæc sunt. *Aegyptij Corui Nilo acco-*
48. *lenies nauigantibus quasi supplices esse videntur, sibi quippiam largiri efflagitantes, quod eis, si quid*
Corui na- *eis dono detur, cessantes, nihil amplius molesti sunt, sin autem horum, quæ postularunt nihil impera-*
nigantibus *uerint, in navis rostro insidentes, insequuntur nautas, funes arreant, ac vincula consciunt.* Hæc
supplices. Aelianus, qui mihi quidem fabulam obtrudere videtur.

INGENIVM.

CORVVS non in victu solum acquirendo, aut incolumitate sua conseruanda, aut in hoste oppugnando, verumetiam docilitate insiguit, qua & venandi ritum, & loquendi artem, mira facilitate ab homine addiscit, denique sagacitate, & memoria egregia, haud exiguum ingenij sui vim nobis declarat. Quod ad victum attinet, in eo parando cura non vulgaris est, dum non nisi ea loca, & quæ & sibi, & suis, quantum sufficit, subministrare queant, incolat. Nam, ut ait Aelianus, quantum cum sterili ferax ager differat, planè noscunt Corui, in uberrimo enim gregatim feruntur, per sterilem agrum, & infructuosum bins volare assolent. Diuersas verò hæc locorum naturas innata quadam sagacitate cognoscunt. Vnde Plinius eos agros pro facundis habendos esse monet, in quibus, dum arantur Coruorum obuiolare conspiciantur frequentia. Similiter, inquit Aristoteles locis arctioribus, & ubi non satis cibi pluribus asit, plures degere minimè solent, sed bini tantum. Vnde forsitan non tam impietatis, quam prudentiæ cuiusdam videri possit, etsi prima fronte secus appareat, quòd pullos suos nido expellant. Neque enim eos nisi iam volaces, & sibi suo Marte victum querere aptos (nam in eam usque ætatem à septimo die agnitos liberaliter admodum educant) eiiciunt, aut potius ad potius ad nouas veluti colonias emittunt, & sic cum sibi, tum proli prospiciunt, alioquin vtriusque defuturum alimentum non ignorantes. An non idem in humana vita sæpius vsu venisse, nos docent tot gentium historie, ac Germanorum præsertim, qui cum obinnumabilem sobolis multitudinem proprijs limitibus sese vix contineri posse viderent, & multò minus victum omnibus suppeditari, sæpè torrentis rapidissimi instar, effuso alueo in campos circumiacentes longè, lateque exundantis, non proximas tantum, sed & longissimo intervallo diffitas terras inuaserunt, sedes nouas collocarunt, & varijs regionibus varia nomina obliteratis præfice indiderunt. Exempla huius rei eaq; innumera, tam manifesta sunt, ut ea recensere superuacuum existimem. Nonne etiam in apum Republica huius rei quotannis videre exemplum licet, quæ iam auctæ, & vnum, & idem aluere posthac haud suffecturum non ignaræ, numerofo catu relictijs auitis sedibus, proximo loco, aut qui primo pascendis omnibus idoneus vsus est, confidentes, nouam veluti coloniam constituunt. Sed in auum etiam, vel omnium dignissimum genere, nonne idem obseruare licet? Aristoteles sanè hoc ipsum de Aquilis scribit, eas nempe prolem iam volandi potentem nido exigere, neque verò in tota eadem patri regione. Non est igitur, quod Coruum solum, tanquam in prolem suam impij conuijs incestum, aut inhumanitatis vertamus mores suos, quos etiam homines sine crimine imitantur. Hæc igitur in querenda alimonia vtuntur solertia. Sed non minùs in quæstui iam examine sagacitate polent. Nam quantumuis natura voraces, & alioquin famelici, si fortè cadauer, cuius nihilominus pastu impensè delectantur inuenerunt, atque pestilenti insectum luciferint, id haudquam contingunt, non emendam sibi tantilla gulæ voluptate mortem putantes, rectè in hoc hominum plerisque temperantiores, ac sapientiores. Obseruatum hoc in famosa illa Athenien. sium peste scribit Thucydides. Quod si fortè per imprudentiam, aut urgentem famem Chamæleontem Coruus occiderit, & degustarit, itaque noxias huic inesse vires probè gnarus, & alioqui victori etiam nociturum, lauro teste à Plinio, infectum virus extinguit ipse sibi Esculapius. Basilisci quoque serpentis, tanquam si a nimantibus omnibus extremum venenum agnoscat, esu summa prudentia abstinet, vt Nicander testatur.

— Pluuia quoque nuntius aura

Coruus, nec quacunq; fera per denia lustrata

Degunt, è tali capiunt sibi pabula carne.

Iam verò in siti, qua naturaliter maxima sæpe affligitur, sedanda, quam ingenioso sibi subuenit inuento? Refertur rei gestæ exemplum à Plinio, cuius verba iam supra notauimus. Item à Aelianus paulò latiùs describit: Corui Lybici sese inclinantes rostrorum aunciatæ, quoad possunt in vasa intrudunt, atque inserunt, quæ homines siti metu aqua cõpleuerant, ac supra iacta, ad seruandam aeris beneficio aqua posuerant, itaque potione fruuntur. Cum aquam desicere vident, calculos ore, & unguibus aporiantes, in vasa inserunt: Atque calculi quidem in vasis fundum detruduntur, ac desident, aqua verò ex vasis fundo ex subsidentium occupatione calculorum eleuata, superiorem vasis vacuitatem replet, qua solerti machinatione Corui aquam contingentes potione refectantur; non ignorantes, quæ penitus in media philosophia recondita sunt, atque abdita, vnum

Non 3

& eundem

Ingenium
Corui in
quibus co-
sistat.

Prudentia
in compa-
rando vi-
tiu.

a Lib. 49.
corui agros
fertiles as-
gnoscent.

Agro-
rum
fertilitatis
dignotio.
b 9. hist. c.
31.

Cur pullos
pellant.

Germani
cur sæpè se-
des muta-
runt.

Apes cur
aluarum
mutent.

c 9. hist. c.
34.

Excusatur
Corui im-
pietatis in
pulos.

Prudentia
in esu.

Coruus
Chamæleo-
te esu sibi
lauro mode-
tur.

d L. 8. c. 27.

Ut sitim se-
det.

c L. 10. c.
43.

Lib. 2. de
An. c. 48.

eundem locū duo corpora capere non posse. Hæc Aelianus. Idem Aristotimus Coruos sibi in
 Africa facientes visos refert apud Plutarchum. Neque tamen adeo intemperantes sunt; vt
 se vel ab ingenti siti vinci sinant, eo tempore, quo potū citra valetudinis dispendium sumi non
 posse cognoscunt. Qua de re Michael Glyca ita scribit. De Coruis non ab re hoc quoque quis mi-
 Corui pro- ratur, quod hætenus iudicatum non est inferius. In aestivo quoque tempore Corui quodā modo laborat,
 fluio labo- is morbus ventris est profluuiū, quamobrem fontes, flumina, stagna per aestatē Coruis nulli sunt v sui,
 rant. ne per humorē ventris illa fluxio magis adaugeatur. De quo scilicet etiam intelligitur diatē rationē
 sibi conuenientē Coruis non ignorat, quanquā nec Hippocratis, nec Chyronis, nec Machaonis reme-
 dia, aut præcepta teneant. Idcirco fluuiis quidem inuenitur, sed de his minimè hauriunt. Abstinē-
 tiam hanc alij in alias, sed fabulosas causas reijciunt, quod & supra diximus, Hicino quamdiu
 ficus concoquuntur, bibere posse negatur idē, quod guttur eo tēpore pertusum habeat. At
 si tunc ei guttur pertusum est, cur non & reliquo quoque anni tempore eadem res porationem
 impedit? An igitur singulo quoque anno nouæ quædam cuticulæ fauces occlusuræ genera-
 tio statuenda est, & rursus eiusdem corruptio? Profecto vt illa commentitia, ita vana, & fri-
 uola hæc ratio existimanda est. Reuera auim vni Plistaco rostrum, quā collo coniungitur,
 infernè sub faucibus apertum est, quod nulli alij contingere h luitus Scaliger etiam testatur,
 qui hoc quoque annotauit, & nos in eiusdem auis anatome obseruauimus. Quare ingenitæ
 sagacitati id, quicquid est potius tribuerim. Neque minus prudenter in generationis, & edu-
 cationis negotio, quā in victu sese gerere videtur. Etenim ne à tonitru percussa oua corrumpantur,
 magno studio ea parere, incubare, & pullos excludere festinat, antequā vis tonitruum
 præterlapso iam vere ingruat. Quod item editos pullos pascere differat, id Aquilina potius
 ingenij perspicacia, ac generositate quadam, quā odio id facere, vel inde probari potest, quod
 statim, nempe à seipso, vt volunt, die, agnitos pro suis maxima cura deinceps enutrit, donec
 volandi facultatem, ac robur plenum adepti fuerint. Relinquunt verò eos tantisper paterno
 auxilio destitutos, quod ob colorem diuersum à suo, quem sibi proprium, & inseparabilem
 esse, rangum si Aristotelicam philosophiam edocti essent, rectè norunt, spurios, & adulterinos
 suspiciunt. Tum enim albi potius, quā nigri videntur, puli, vt è contrario Cynorum
 pullos susceffere videmus. Imitatur sanè in hoc Aquilæ alitis nobilissimæ indolem, quæ foetus
 suos non prius enutrit, quā legitimos esse solis trutina cognouerit. Non parū quoque ad
 ingenij felicitatem in Coruo facere videtur ea, quæ se hominibus ad venatum docilem præbet
 facilitas haud multò fortasse, quā vel in Aquilis minor, vel Accipitribus. Citissime in primis
 mansuescit, quamuis id Cardanus neget. Aues cicur factus homini capit, & præsertim
 congeneres, quod mirum est, & præter reliquarum rapacium morem. In Bothnia, Lapponia,
 alijsq; circūiacētibus regionibus Coruos referūt nostratibus maiores esse, adeoq; noxios,
 vt non cuniculos duntaxat, & lepores in campis interimant, sed agnorum etiam, & arietum
 maximam stragem edant, indeq; lege cautum esse, vt qui eos occiderint, constitutum è publico
 præmij referant. Hinc edocti quidam, captos eos Coruos alunt, instituunt, & feliciter
 illis in venatione vtuntur. Coruum venatilem referente Baldo Angelo Abbatio Ludouicum
 Gallorum Regem primum instituisse affirmat Iulius Scatiger. Albertus testatur vidisse se
 Coruum venaticum, qui Perdices caperet, aliosq; Coruos feros, si auxilio hominis præsentis,
 aut propinqui consideret. Alij tamen hoc proprium eum Marte etiam tradunt facere. Perotus
 refert visum sibi Neapoli apud Alphonsum Siciliæ Regem Coruum, & quod magis mirum
 est, candidissimum, missum à Rege Britanniae, qui aucupio mirabilis esset, vtpote cuius opera,
 & alios Coruos, & Phasianos etiam venaretur. Apud Indos Coruorum haud fecus, atq; Mil-
 uorum pullos cicurari, & institui ad prædam solere Aelianus author est, vt ex hoc in Aquilæ
 historia retulimus. i Plinius quoque hoc ipsum testatur. Recent, inquit, est fama Crateris Mo-
 nocerotis cognomine in Erizena regione Asia Coruorū opera venantis, eò quod denebebat in syluas eos
 conficiat, Corniculis humerisq; illi vti sūgabat, agebatq; eò perductā consuetudine, vt ex eunē sic co-
 nstaretur, & feri. Perottus hunc locum aliter legit. In Troccena regione Asia Craterus Coruorū
 opera venari soluit, proditur, quos denebebat in syluas insidentes humeris, illi verò Corniculus vesti-
 gabant agebantq; &c. Quod si ita legamus, erit ea lectio superioribus conformis, quibus Coruum
 Corniculus alios capere solere diximus. Sin verò priorem lectionem quis retinere magis vo-
 let, vocem Corniculis ad Monocerotem fortè non malè referet, vt qui ab illis nomen adeptus
 videatur. In ea deniq; ad quam, tanquam ad summam metam, auibus ingenio pertingere da-
 tum est, loquutionis disciplina, tanta est Corui docilitas, vt hoc in censu Cardanus à Plistaco
 secundum Coruum constituerit. Exprimit enim cū auim aliarum, tū maximè humanam
 vocem miro modo. k Varro Corui verba, non verba esse ait ex Chryippo, quod is illi loqui
 tantūm dicatur, qui suo loco, quodq; verbum sciens, ponit, Coruus in pronuntiando gutturus
 e. un.

10 & lingua potissimum, inquit & Scaliger, viuitur. Itaq; difficilissimum elementum optime exprimit. Illud, inquam, quod Demosthenes sero pronuntiavit, mihi raro si ut scire enuncietur. Vnum aiebant Mona-
chi vicini nostri, qui coquum Conradum nominati in facie implorabat, ad eum expressere, ut ab homine
vocatam arbitreremur. Ridiculum adscribam inuicem librum musicum, quasi notas legeret passim per-
sudit. Hec ille. Aelianus nugari mihi videtur, more suo, cum Coruum humanam vocem edo-
cuisse aliter cum ludicaliter cum serio agit, loqui asserit. Verum loquentis, & salutantis Corui
veriora ex Macrobio exempla hic subnectimus. Cum ex A. Iliacae Victoria reuerteretur Augustus
occurrit ei inter gratulantes, quidam Corvum tenens, quem in Pitarum proferre hac verbo. Aue Caesar
victor Imperator. Miratus Caesar id officio iam aemum viginti milibus ad emissos ei quingentes auri-
solatis. Multas praeterea similes comparavit. Quis expro notus pauper Suor in itinere quoq; ipse
aggressus est Corvum ad parem salutationem, sed impendio exhaustus ad eum non respondenti dicere Suor Cor-
solebat. Opera & impensa perijt. Cupis tamen aliquando Corvum optatam salutationem exprimere, ac novum insti-
tutum audire, dixerant fides Augustus, respondit scilicet, Salis talis saluatoris habeo domi. Invenit Cor-
tuens.

Corui h^o
nor apud
Romanos.
n Li. 10 c.
43.
Corui mira
salutatio.
Coruus à
Sutore occi
sus Sutor à
plebe.
Corui fun^o
Romæ cele
bratum.

*Romanorū
dementia.*

Coruilo.
Quaestas im
Probata.
O Meta-
morph. 2.

Anser ob
Streper² di
Eus.

p Georg. 1
q Horn. 5
in aff. 4c

Bruta ani
malia rati
ne carcere

addunt, & religionem apud illa esse prædicant. Potest tamen Corvis rerum præteritarum memoria concedi, quam & Porphyrius ipsis tribuit, & sine qua vix audita longo ante tempore retinere possent, & eloqui. Sed hoc ei cum multis alijs loquacibus commune est. Vnum hoc Corollarij vice ponam, Corvum ob egregiam, qua pollet, docilitatem Phæbo dicatum, eique ceu scientiarum disciplinarumq; omnium, imò Musarum ipsarum Præfidi, et si *ἄνθρωπος* naturæ sua appareat, sacrum putatum, & Phœbeiam passim à Poetis alitem appellatum esse.

SYMPATHEIA. ANTIPATHEIA.

QUOD Corvus, ut dictum est præcedenti capite, depasto Chamæleonte virus infectum lauro extinguit; quod azaro, & aro pro remedio in quibusdam morbis, teste Ruellio, utatur; quòd salice Amerina, seu Vitice tanquam amuleto quodam contra fascinationem nidum muniat, quòd cœnuta se exhiberet, & coracio herba vim toxici degustati frangat, ut Aristoteles, Aelianus, & authores diuersi tradunt, id omne, si iustioritratina examinare volumus, non tã ingenio (alioquin enim ratiocinandi vim, qualis in homine est, tribuere ipsi necesse est) quàm naturali cuidam, & occultæ (nempe cuius causa tam nos, quàm Coruvm ipsum lateat) consensui, quem sympathiam vocant, adscribendum putabimus. An verò sponte sua herbam cœnutam ceu gratam deuorent, ambigo. Certum tamen est eam, utcumque, siue sponte, siue hominum dolo assumptam Coruos veluti inebriare, haud aliter, quàm si temetum bibissent, atq; inde ita perturbatos capi. Habet enim cœnuta vinofum quiddam, quo Corvis cerebrum faciliè percipiat, ita vt neque pedes, neque alæ amplius suum officium faciant. Testatur hoc Athenæus ex Aristotele. De coracio herba, cui Coruus, seu amicæ sibi nomen dedit, ita Aristoteles scriptum reliquit. *Apud Celias, aiumi pharmacum, id est herbam venenosam esse xenicum dictam, quo citissima mors inferatur, eo sagittas insiciunt, aduersus hoc inuentum ferunt remedium corticem quercus; alij herbam quandam diuersam, quam *χοράκιον* Coraciam nominant, eò quòd Corax, id est, Coruus ab eis obseruatus sit, qui cum xenico gustato periclitaretur, quæstio hoc folio deuoratoq; conualuerit.* Videtur autem xenicum illud, non aliud esse, quam venenosissima herba, Tota hodie dicta, & Coracion, quæ antithora, tanquam thoræ antidotum, nominatur. Quod verò quidam referunt cadente fulmine Coruos ex sua natura ignem, seu lumen ore ferre, id profectò in primis mihi admirandum videtur, & cuius rei rationem haud ita faciliè assignari possit, si modò res vera est. Quid enim, dicat aliquis Corvis cum igne? Quia tamen vir grauis, & doctus Hermolaus Barbarus, alijq; Philosophi id ex professo litterarum monumentis consignarunt, non volui silentio inuoluere. Causam inuestigare conatur author libri, qui Scala natural. inscribitur, in hæc verba. Inter varios effectus, qui, dum fulmen tempestatum tempore fiunt videntur; conspicitur quid mirabile, Coruos per aerem hac, & illac circumuolantes rostro ignem deferre. Causam autem cur hoc tempore huiusmodi effectus conspiciatur, afferunt Philosophi quidam, quòd quo tempore fulmina gignuntur, atque deorsum emittuntur, multæ fauillæ ignis, exhalationesq; accensæ, descendant, & oculi tunc temporis Coruorum obscurantur, & quia eo tempore Corui per aerem igneas res, atque rubras vident, credentes esse carnis fragmenta occurrunt, vt comedant. Vnde oculis nostris apparet, Coruos ignem rostro ferre. Atque ex tali etiam deceptione papiliores ad lumen lucernæ accurrunt. Hactenus Scala naturalis. Ego sanè apparere potius istæ aspectui nostro, quacunque tandem ratione, quàm reuera ita fieri existimo. Rationem verò eam, & longum, & præter institutum forsan esset hic examinare. Si tamen igne fulmineum ore gerere verum est, quod ipsum pertinaciùs negare, aut ea de re cum quopiam polim contendere, fortassè causam a naturali quadam, at latente Coruorum cum igne sympathia petere poterimus. Vt vt res se habeat, ego effectum rei nondum vidi, neq; ab alijs audiui, itaque quid sentiant alij, faciliè patior. Dicitur tandem, & cum vulpe amicitiam quandam, velut ab ipsis incunabulis natam colere Coruus, inquit Aristoteles, *vulpis amicus est, pugnans enim cum Aesaloue. Vnde fit ut huic, cum ab illo percutitur; auxilietur.* nempe ea adductus amicitia, quæ illi cum vulpe intercedit. Pro vno vero, atq; altero amico, quàm plures Coruus inimicos habet, vt potè cui voracitate, atque rapacitate pauci pares sint, huiusmodi Aristoteli memorantur Miluus, Percnopterus, Aesalo, alinus, taurus. Aeliano accipiter Pelagius, & Turtur, Alijs Falcones. Imò verò ne cum vulpe quidem, quod tamen Aristoteles existimauit, vera ipsi amicitia intercedit, si Auicennæ potius credèdum putamus, sed talis tantummodo quæ præsentī vtilitate nitatur, quia vulgus amicitias probare solet. Alioquin si res aliter ferat, accutimè manus conferunt, Ego vidi, ait Auicenna regem Esecbalo, & accepit ille rex Coruū, & vulpem,

Lib. 1. de nat. stip. 3.

Cœnuta herba Corui sympathia.

Coruus cœnuta herba redidit. Lib. de ebrietate. Cum coracio herba. In Mirabilibus.

Coracion herba quæ Totaberba. Cum fulmine.

Corui ignem per aerem deferunt.

Cum vulpe amicus. A. B. C. Corui inimici.

Coruo cum vulpe fida amicitia. E. L. S. 3.

10 *posuit eos simul, & pugnari: forerit adinuicē, & Vulpes momordit caput Corni, & exiit /*
quis. Coruus peatibus suis intrinxit labra Vulpis, & non potuit Vulpes aperire os, & pupugit ipsū cū Pi-
ca. Hæc Auicennæ interpres. Præterea capitales esse hoites Coruum, & Miluum Cicero, Ari-
stoteles, & Plinius testantur. Miluo est quoddam bellum, inquit f Cicero, quasi naturale cū Coruis.
Belli causam addit q Aristoteles, dum ait: Coruū Miluus magnat, eripit, n. Miluus à Coruo quic-
quid tenet, ut qui, & vnguibz sit præsidiator, & volatu, ita sit, ut eos quoq. victus ratio faciat inimicos.
Plinius sensum Aristotelis inuertit, dicit enim: Coruus, & Miluus dissident, illo præripiente hui-
cibus. Perinde ac si Coruus Miluo præripiat, vt Perottus etiam scripsit his verbis: Coruus Mil-
uo volanti præripit escas. Audet, & Percnopterum verberare, Aquilam quidem, sed degenerē,
vt b Arist. & Plin. tradunt, forsitan non alia, quàm victus causa. De salo quoque parua auis, inquit
Plinius, ova Corui frangit, cuius pulli infestantur à Vulpibus. Inuicem hæc catulos eius ipsamq. vel
lit, quod ubi viderint Corui contra auxiliantur, velut aduersus communem hostem. Vnde etiam Ae-
10 accipiter, & Coruus flagrant, Aeliano teste. Plinius insuper altam Coruo inimicam auem po-
nere videtur, cū ait: Pugnans Coruus, & Clorio noctu inuicem ova inquerentes. Verū Arist. eo
ex quo Plinius hæc transtulit loco, nempe q de Hist. Anim. Corui nō meminit, sed ita habet:
πίπρα καὶ γλάρος. Pipram autem albi Dryocolapten, id est, Picum nominat. Cum Turture,
inquit & Aelianus, Coruus, & Circus infitas inimicitias gerunt, & vtrumq. vicissim Turtur odit.
Inter quadrupes haud contemnendos sanē, nec tantillæ aui opponendos habet, Aristotele
autore, aduersarios, nempe asinum, & taurum, quorum tamen vastitare, ac robore nihil terri-
tus, sed ingenij astu fretus, alis aduersos ferit, vnguibz oculos lacerat, & sic irritis eorum vires
reddit. In oculos potissimum inuolare, eosq. lacerare dicit Aristoteles, ex quo Coruum pecu-
liari quodam erga oculos nobilissimum instrumenta sensus, odio laborare conijciemus. Vtpotē
quos I Isidoro etiam vel in cadauere primum laceffere, & magna contētiōe effodere dicitur.
*30 Vnde apud * Aristophanem legitur:*

O Κόραξ παρελθὼν τοῦ πτοικοῦτος λάθρα
 Γροπτάματος ἐκκόψει τὸν οφθαλμὸν θεῶν, id est,
 Coruus adueniens peterat, et clam
 Adulans, eijcies oculum verberans.

Et Catullus:

Effossos, oculos vorat astro gutture Coruus,
 Intestina Canes, cætera membra Lupi.

Probare hoc ipsum licet grauissimo sacrarum litterarum testimonio, quæ parentum irrisoribus
 & contemptoribus tale exilium minatur: *in Oculum qui subsanat patrem, & vituperat doctri-*
matris, hunc eruent Corni torrentis deuorabuntq. ipsum pulli Aquilæ. Isidorus etiā loca ipsum mor-
 tuorum occulta peculiariter petere scribit. Chamæleontem quamuis hostili odio prosequi-
 40 tur, non tamen impunē impugnat. Nocet enim venenatum animal contactu etiam victo-
 rum quanto magis efum. Sed periculum pulsat lauri folio. Mirum quod n Aelianus, & Philes
 referunt, crucæ semine Coruum interire. Sed hæc ipsi autores videant. Quod si verum est, oc-
 cultæ insigne peculiaris inimiciæ exemplum est. Neque enim ratio reddi posse videtur, cur
 eruca homini non solum innoxia, sed & proficua interdum, soli inter animanteis Coruo lethali
 existimetur.

AFFECTVS CORPORIS.

10 *CORVVS, inquit a Plinius, ab ætate in autumnum morbo constictari dicitur, alui scilicet*
profluio. Vnde tunc tanquam diætricæ medicinæ partis gnarus à potu omni sibi tē-
*perat, vt perhibet, ne malum ingrauescat. * Philes verò sitim illam morbosam ef-*
se credidit, tantum abest, vt profluuij eam medelam vocauerit, verba eius sunt:

Δι-ψῶ δὲ τὸν χόρακα φασὶν ἐκτόπως
 Θίπας ἐν ἀκμῇ δυστυχῶς ἀφρονυμένον
 Ως καὶ τραγῶδες ἐξ ἀνάγκης τὸν πόνον, id est,
 Siste autem Coruum alui præter modum
 Ac stæte adulta miserè torrefactum.

Vt, & tragice canat (vel s. biliter canat) necessitate (adaustus) arumnam illam.

Coruum non mutari b Aristoteles indicat, vbi querit: *Cur animalia quædam mutantur, alia vō*
30 vō Coruus qui semper incommutabilis persistit. An quorum natura vincta perdomareq. humore vō po-
te sit, ut

Corui ini-
 micitia cū
 Miluo.
 l. Lib. 1. de
 nat. Drorū
 § 9 Hist. 1.
 Cū Percno-
 ptero.
 h 9 Hist. 1.
 l. 10 c. 74
 Cum Acci-
 ptre Pels
 glo.
 Cum Chlo-
 rione.

k Lib 6. de
 anim c 46.
 Cum Tur-
 ture.
 Quadrup-
 des Coruo
 inimici q.
 Cornū ouu-
 los petere.
 l 12. Ori-
 cap. 7.
 In Aub.

m Pron. 30
 Cum Cha-
 maleonte.
 n Lide an.
 6 cap 46.
 cum eruca
 semine.

a L. 29 c. 3.
 * De anim.
 propriet.

b Seltio. 10
 Prob. 8.

Corui mu-
ratio.

scilicet, ut animi quæ vesicam quoque nullam ob eam rem obtinent, hæc nusquam mutari possant? Ita Aristoteles. Albertus autem Coruum, & Picam pennas suas paulatim mutare, contra atque Accipitres, qui eodem pariter tempore deplumescunt, asserit.

A E T A S.

Coruina vi-
uacitas.
a l. 7. c. 48.Phœnicis
aet. b In Aedyl-
lio.

COruinam viuacitatem omnes passim celebrant ex Hesiodo, antiquissimo autore. Fabulosam tamen cum Plinio, & Scaligero meritò suspicor, maxime, si ut vulgus ait, tot annorum secula vivere dicitur. Hesiodus, inquit a Plinius, qui primus aliqua de hoc prodidit fabulose vereor, multa de hominum quo referens, Cornicis nouem hominis attribuit aetates, quadruplum eius Ceruicis, id triplicatum Coruicis, ac reliqua fabulosius in Phœnice, ac Nymphis. Coruos verò, ut canit Hesiodus, nouies excedit Phœnix, Phœnicem decies Nympha. Quam Hesiodus sententiam his versibus reddidit, & expressit b Aufonius.

*Ter binos deciesq. nouem superexis in annos
Iusta senescentium quos complet vita vitæ.
Hos nouies superat viuendo garrula Cornix
Et quater egreditur Cornicis secula Ceruus,
Alipedeu Ceruum ter vincit Coruus, & illum
Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales.*

Videtur
apud Hesio-
dum quid.
c In lib. de
Oracu. defe-
ctum.

Videmus hic Aufonium *γυναι* Hesiodi interpretatum esse sæculum, ut Plinium ætatem. Sed quid per *γυναι* Plinius intellexerit, annunciat tatum, ut Cleombroto Lacedæmonio placet apud Plutarchum, an vt Heraclitus vult, annos triginta, an octo & centum, vt alij quidam; an nonaginta sex, vt verus Hesiodi carminum interpres, ambigitur; vt Plutarchus pluribus differit. Sed magis inclinat animus, *γυναι* pro vno anno accipi, quod intra id spatium generentur, & perficiantur non omnia tantum, quæ terra profert, sed etiam homo in vtero, & vt annus vnus dicatur *γυναι*, id est, ætas, quæ tota deinceps hominis vitæ, & ætas mensuratur, ita vt vitæ etiam numerus appellatur, qui numerus propriè non est, sed aliorum numerorum principium, & mensura prima. Quod si ætatem pro anno vno accipias, Cornicis vitam nouem annorum faciemus; Cerui triginta sex; Corui centum, & octo; Phœnicis nongentorum, & septuaginta duorum; nympharum denique nouies milles septingentorum, & viginti. Iam verò si quis pro *γυναι* centum annos, vt pleriq. faciunt, esse contendat, quibus sanæ mentis videbit, quàm immensum huiusmodi supputatio progrediatur, & quàm nugax, ac friuola ea opinio futura sit. Posset autem denuò contra probatam à nobis vocis *γυναι* interpretationem obijcere, Cornici ab Hesiodo, vt author est Plinius, nouem hominum ætates tribui, & ita Coruo, & reliquis plures similiter. Huic ea ratione, quæ paulò antè dictum est, respondemus annum vnum hoc sensu, hominis ætatem dici posse, quòd intra huius terminum tota hominis generatio perficiatur, quodq. sit totius humanæ vitæ mensura. Sed quocumque modo ætatem seu *γυναι* interpretari placebit Coruum certè longævum esse constabit. Vnde Vlysses à Lycophrone Corax dictus est, id est, Coruus *δία τὸν πολυχρονίον*, quoniam ætate iam sessus interierat ab Telegono interemptus, quem ex Circe susceperat. Cuius rei Oppianus commemorat, vt ex Tzetzæ Lycophronis Scoliaste tradit Cælius. Viuidum igitur vocat Palladius Soranus hoc versu:

Viuidus à dextra Coruus habebat iter.

Vlysses cur
Corax di-
ctus.Coruus vi-
uacitatis
Theophras-
tus naturæ
culpat.
d In Arist.
9. Hist. c. 20
Coruati ci-
uitas.

Hinc est quòd Theophrastus moriens naturam accusasse dicitur, referente Lærtio, quæ Ceruus, & Coruis longævam vitam de disse, hominibus non item, qui vitæ longa maxime digni essent. d Albertus Magnus exemplo quodam rei gestæ de hac viuacitate ita tradit: *Reverit mihi quidam fide dignus, quòd Corui à temporibus, quorū non est memoria, hoc esse plus quàm per ceterum annos, inturri quædam manserunt apud Civitatē Gallicæ, quæ Cornati appellatur. & quotiens pullos nati viderent, & quanquā subiraberentur à li, locū eā ob causā non mutasse. Vnde eosdē semper fuisse apparere. Sic certè, si Alberto in his fides adhibenda est, cōueniet cum prælatā à nobis in Hesiodum expositiōne, veritas huius historiæ. Illi. n. anni centum, & octo, si supputaueris ad vitā Corui dantur.*

CAPIENDI RATIO.

a l. 10. c. 27

CARSCENTIENSIS ciuis, & Senator Bononiensis rusticarum rerū in primis egregiè peritus, si d quas infelici illo, ac barbaro sæculo natus, haud ita elegatū stylo consignare potuit, inter cætera agriculturæ utilissima dogmata (res enim hic, non verba aucupari est animus) Coruos capiendi artem his verbis exponit: Multæ magnæ aues capiuntur

¹⁰ capiuntur magnis virgulis inuisicatis, præcipue Corui, & Cornices cum auxilio Gimmi (ego scriberem Giui, id est Afionis, quem Giu, aut potius Chiù hac tempestate Bononienses vocant) hoc modo. In ijs locis, quæ frequentare solent aues, truncatur ramis aliqua arbor, quæ ab alijs arboribus multum distet, sed aliqui rami frondibus nudati relinquuntur in ea, vel peritæ aliquæ super eam ponuntur; his leuiter infinguntur virgulæ visco illitæ. Gimmi, vel Giuius in terra ponitur, in loco prorsum eminente, vt facilius ab aibus volantis videatur, quem cum aues viderint, circumuolitant, & volando fessæ in arborem visco illitam se recipiunt, vnde in terram decidunt. Eas aucups peritica persequatur, & occidat. Nam si manibus persequeretur, aut caperet, læderetur ab eis. Hæc enim Crescencius. Eosdem, & retibus capiendos *b* idem docet, sed ne longiores simus, eo curiosum aucupem remittimus. Narrat Brasauolus Coruos deuorata carne nucis vomicæ puluere conspersa post breuem volatum in terram decidere. Herba etiam ænuta comesta inebriatos capi Aristoteles, & ex eo Athenæus refert. Sic præclarum scilicet voracitatis, aut ebrietatis suæ, & dignum quidem præmium ferunt, vt prius sensu, ac motu capti, mox toto corpore capiantur, non sine eleganti ebriosorum exemplo, quorum mentes cum vinum cepit, ipsi à proprijs sæpenuerò verbis irretiuntur, & capiuntur. Sic enim:

Arcanum demens desegit ebrietas.

In Anglia verò Coruum capere, aut quacunque ratione lædere lege vetitum est, cuius causam antea assignauimus. Quidam ne à Coruis, Cornicibus alijsq. id genus aibus, pomum puniceum laceretur, nam, & pomis, nucibus alijsq. fructibus eos velci suo loco diximus, sparteis retibus, vt docet *d* Io. Baptista Porta arborem circumcirca obsepiunt.

D E N O M I N A T A.

³⁰ **P**ars Tauri montis iuxta quosdam Coraxis appellatur a Plinio Coraxius alijs Coracefium. Est etiam Coracefium locus in Cilicia, cuius incolarum improbitas notatur ab Eustathio. Strabo primum Ciliciæ castellum esse in prærupta petra positum tradit. Coraxis apud alios memoratur mons, qui à Septentrione Colchidem claudit, Ptolomæo Corax dictus, & in Sarmatia Europæa quoq. collocatus, est quo & fluuius Corax dictus oritur. Stephano mōs eodem nomine est inter Callipolim, & Naupaetum, cuius meminit *b* Polybius, à quo gentile Coracius. Coracij regio *c* Straboni appellatur in mediterraneis Arabiæ, vbi maxima Indicarum arundinum copia nascitur. *Κοραξος πᾶρος* mons Europæ in Nicantri Theriacis. Coracconefus, insula quædam Stephano, cuius meminisse ait a Alexandrum. Locus item, vbi Ladon Arcadiæ fluuius prorumpit in Alpheam, Coruorum insula appellatur Pausaniæ, *Γαρ* *Κοραξος πᾶρος* apud *d* Homerum, vt Scholiastes innominatus docet, locus est in Ithaca, sic dictus, quod ibi Corax inter venandum à petra delapsus, obierit; propter quem casum mater eius Arethusa seipsam strangulauit, & fonti in Ithaca nomen dedit, vt filius Iaxo. Sed huius nominis fontes etiam alibi sunt in Smyrna, in Calcide, & Argis. Coracinus color memoratur *f* Vitruuius his verbis: *Ex posu fluminum quorundam pecora, quæ nati sunt alba, procreant alijs locis leucopha, alijs pullas alijs coracino colore.* Hunc locum enarrans Guil. Philander, *g* Strabo, inquit de Laodicensium pecoribus loquens *τῶν κοραζίν χροῶν* vocat, cuiusmodi scilicet in Coruis conspicitur, id est, nigerrimum. (Hermolaus veteris coracino colore) Eum locum Georgius Tifernas non rectè interpretatus est. Talis color si quid intelligi, serici villosi est, quod vulgò velutum dicitur. Coraxorum Lanicum omnium pulcherrimum ex Turditanis Hispania venit, vt tradit *b* Strabo. Plutarchus Coryban lapidem quendam colore *κοραζίν*, id est, saturata nigredine splendentem in Inacho fluuiο nasci scribit. Idem in Strymone fluuiο. *Αἰθὶ κοραζὶν* (inquit) *τῶν χροῶν*, vbi similiter fortè *κοραζὶν* legendum, vt & apud Strabonem loco iam citato à Philandro. Considerandum nunquid rectè *τῶν κοραζίν χροῶν* legeretur quàm *κοραζὶν* per iota in vitima. *Κοράζιον* emplastrū describitur à Galeno, Pano, & Nicolao M repso, a colore atro, vt apparet. Recipit enim gallas, & chalcitidem. *Κοραζίνος* penanflexum nomen piscis est, cuius fit mentio apud Pallasium in remedijs a duersus arborum formicas. Non enim Coracina pix illic, vt vulgati codices habent, sed Coracinus piscis legendum, vt constat ex Geoponicis Græcis. Idem Coruus marinus, seu Niloticus dicitur à colore haud dubio, nigro. Romæ item quoddam macellum à Coruis nomen obtinuit. Coronopus, inquit Hesychius, id est Cornicis pes herba est, quam & *κορακοπόδα* vocant. *k* Auicenna vocat Regiel Algerab, id est, pedē Coruinum, vt interpretes reddit. Est autem Gerab Arabiæ nomen commune ad Coruum, & Cornicem.

Gimmi.
Giui.
G. h.
Chiù.

b l. 10. c. 20
c l. de ebrietate.

Corui in Anglia nō occiduntur, & cur.

Ne Corui mala punicea rapiant. *d* In Tomario.

Coraxis. a l. 3. c. 27

Coracius. Coracefium. Coraxis.

Corax mōs & fluuius.

b Lib. 10. Coracius.

c Lib. 16. Geogr.

Arundinum Indicum copia vbi.

Κοραξος πᾶρος

πᾶρος Coracconefus.

d 3. Lybicos In Arcadiceis.

e Odyss. N. in fine.

Coracis Ithaci mōs.

Coracinus color.

f Li. 8. c. 3. *g* Libro 12.

Geogr. Velutum vulgò.

h Libro 3. Geogr.

i Lib. de fluuijs.

Κοραζὶν Coryba lapis

Κοραζίνος empasivus.

Κοραζίνος piscis.

Coronopus *k* l. 2. c. 566.

Regel Algerab. Gerab.

Coracion.
In Mira
bilibus.
Hippoglof-
son.

Coracob-
ano.

Roftrum
coruinum.
Pulmona-
ria Plinij.
Roftrum
coruinū in
frumētum
ebryurgu-
ant.

Nux vomica
corui o-
culus dicta.
In Pace.

Korōneus
fi us.

Gentiana
minuat
Rofcorff.

Coracias
Græcicus.
Kopaxiōus
avis.

Kopaxiōus
pifis.

n Lib. 3. De
ipnos.

Os Acro-
nii.

Kopaxiōus
avis.

Haereb.
corui in
portunitas.

n Lib. 2. de
anim. c. 48.

coruinus
viri nomē.

p 3. Carm.
21.

granitē mō
ies.

Cornicem: Est, & ranunculi species eiusdem nominis, quæ spumea dicitur, quibusdam falso fardonia herba. Coracion nomen est folij, siue herbae / Aristoteli, de qua supra fufius dictum est Coronopodem Fuchsius Germanicè Kraenfuß, id est, Cornicis pedem interpretatur. Hippoglosson in monte Atho frequentem herbam, vt tradit Bellonius, vulgò nominant Coracobatano, hoc est, Corui herbam. Roftrum Coruinum, inquit Syluaticus, herba est, quam multiconsolidæ speciem faciunt, sed falso. Est enim herba modicè pilosa, odore boraginis, vi conglutinandi pollens. Hæc Syluatici herba fortè pulmonaria Plinij fuerit, quæ consolidæ species dici potest, & boraginem redolet, folijs hirsutis. Roftrum Coruinum dici potest, propter folia, præsertim inuolucra, vt coniejo. Chirurgis quoque quoddam instrumentum roftrum Coruinum vocatur, quo globulos ex vulneribus sclopeto iniectos eximunt. Corui oculum aliqui vocant nucem vomicæ. Korōneus heus arboris species in Aristophani, vbi Scholiastes docet Coracion etiam dici, quòd fructus eius colore Coruum referat. Koraxiōn sūkan meminit Hermippus hoc versu:

Φιβαλέων μαλίσ' ἐν ἡ τῶν κορακίων.

Citatur versus ab Athenæo. Inter plurima cerasorum genera quædam Plinio Actia, & Cecilia dicuntur. Hæc doctissimus Iacobus Dalechampi Gallis vulgò Corbine, id est, Coruina appellari scribit, quod coruorum modo nigricent. Quæ, inquit cum sint duriuscula, & dulcia, gustui non sunt iniucunda, sed quia manus labraq. atro colore inficiunt, mensis rerò apponuntur. Rhæti Alpini gentianam omnium minimam, sed flore maximo calathiformi in altissimis montibus nascentem sua lingua rischorff, id est, radicem Corui appellant. Hanc alij Gentianellam vocant. Phalacrocorax, Pyrrhocorax, & Nycticorax omnes à Coruo denominatæ aues suis quæq. locis describuntur. Coracias Aristoteli Gracculus est, vt Theodorus vertit è Monedularum genere ab atro corui colore dictus, de quo Hefychius: Κορακίας ὁ μέλας κοῖ. Coracias κορολος. & Suidas Κορακίας μέλας. Ornithologus vtrumque locum corruptum arbitratur, & legit Κορακίας ὁ μέλας κορολος, vt sit sensus, Coracius est Gracculus niger. Koracianus genus auis Hefychio, & Varino. Κορακίς genus piscis iisdem, fortè idem cū Coracino, cui ēt, & quæ admodum Coraci ab eo diuersi pisci à Coruo, vel nigro colore nomen. Ego coruū Niloticum aterrimū seruo in musæo lineis aureis squammas intersecantibus, à nemine depictū. Et si Coracinum quidam dictum existiment ab assiduo pupillarum motu, διὰ τὸ διεικνέειν τὰς κοράς κηθ. Theodorus modò Coruulum, modò Gracculum vertit. Speusippus Κίρακον inter malacofraca numerat apud Athenæum. Os Acronij, id est, scapulae processum ad lumbum humerum Galenus Κορακιδῆν nominat. Arabes pihaoreb, vel pialgorab, id est, Roftrum Coruinū, non autem porcinum, vt quidam perperam verterunt Κορακίαν, ἢ κοραζαμ est improbè, & pertinaciter quidpiam flagitare, ducta translatione à Coruis, fores circumuolitantibus, nec discedentibus. Inportunientem etiam testatur, quod Aelianus de coruis, qui Nilum accollunt, scribit, si à nautis præternavigantibus, nihil eorum quæ importunè flagitarunt, impetrauerint, insequentes nauium funes arrodere, ac vincula rostro conscindere. Coruinus nomen proprium viri apud p Horatium.

Quocunque Lestum nomine Massicum

Seruas, moueri digna bono die,

Descende, Coruino iubente

Promere languida vina.

Cranitæ montes sunt à Coruorum frequentia sic dicti apud Samnites, vt scribit Zonares referente Abrahamo Ortelio.

COGNOMINATA.

L. Valerius
coruin' cur
na distans.
In Laudib.
bus Inachi
dicendocij.

b Lib. 1.
Massila.
Coruinus
prater.

CORVO cognomen debet L. Valerius ille Romanorum Historicorum monumentis tantoperè decantatus, qui quòd in monomachia aduersus Gallum prouocatore corui auxilio usus esset, eiusq. beneficio victor exitisset, ab euentu Coruini cognomen adeptus est, qua de re ita a Baptista Mantuanus.

Cedite Coruini, quibus hæc cognomina Coruus

Tradidit, hæc vestras superant præconia laudes.

Et b Manilius:

Et cum militia volucris Coruinus adeptus

Et spolia, & nomen qui gerat in alite Phæbum.

Ex hac familia Massala Coruinus orator nobilis ortum habuit, qui cū prouectior ætate esset,

geret.

¹⁰ ante biennium quàm moreretur, adeò memoriæ sensum amisit, ut vix pauca verba coniungeret, & nominis quoq; sui immemor esset, de quo consule c Crinitum. Ex eiusdem Valerij familia, & genus, & cognomen traxisse se Matthias Hungariæ Rex Corvinus dictus gloriatur, uti d Cælius Calcagninus, alij; testantur. aliud tamen in hanc vsque ætatem etiam ipsi Hungaris testibus de ipso percerebuit. c Aristophanes Opuntium Corum dictum fuisse scribit, qui oculo vno carebat, ea fortè ratione, quòd Coruus, ut diximus, oculos pr imò impetat.

AVSPICIA. AVGVRIA.

Inter oscines aues Coruus Festo, & Porphyrio numeratur. *Auium*, inquit hic, *voces* usque adèd variæ sunt pro diuersis eorum affectibus, ut varietatis differentias omnes obseruare difficillimum foret. Itaque Cornicis, & Corui vocum differentias aliquot augures obseruauerunt, reliquas tanquam supra hominis captum reliquerunt. Si ab ortu clara voce occinuisent, præsentem felicitatem, ut è contrario ab occafu, exitium superstitionis gentilitati appor-
²⁰ tare putabantur, ut Acron scribit in illud a Horatii:

Oscinem Coruum prece fasciabo

Solis abortu,

ut. s. cantu suo iter institutum amici dirimat. Plaga. n. mundi Orientalis Romanis læua erat. A dextra item Coruus spem non dubiam, & lætum auspicium sæpius fecit. Contra verò à sinistra irritu faciebat, ut b Cicero non semel scribit, & c Plautus etià docet; *Picus*, inquit hic, & *Cornix* est ab læua. Coruus & Parra ab dextra suadent. Quos versus Petrarcha ita traduxit ad suu sensum:

Qual de dextro Coruo, d qual manca Cornice

Canti il mio Fato, d qual Parca l'inaspi.

Ni subuenisses Coruus perissem miser.

Non temere est, quod cantat Coruus mihi nunc ab læua manu,

Simul vadebat pedibus terram, & voce crocibat sua.

Item Plautus alibi;

³⁰ Pessimam verò Coruorum significationem Plinius notauit, cum glutiunt vocem, veluti stragularii. Augures item Coruorum agmen, si in vnum locum congregarentur, in futurum excidii retulerunt; ut & aliaru auium, quæ cadaveribus inhians, ut Vulturum, Aquilurum, Miluorum, Cornicem. Nec enim voce tantum, sed & gestu, & volatu auspicia darecebantur, & ea quidem vt plurimum infelicia. Vnde & inauspiciati habiti. Plurima sanè aduersitatis ab eo exempla apud veteres reperio: prosperæ fortunæ vix vlla, aut perquam paucissima. Infaustum augurium est, quod Niphus refert. Apud Indos regionem quandam esse, quæ dicatur nunc Pharcelos, ubi Coruoru magnus peris numerus, ad quæ cum postea redijsses longè maior multitudo, desolationem significans, & incolarum interitum inde significans. Ponit aliud simile exemplum a Albertus in hæc verba: Retulerunt quidem nobis fide digni aliquando multos Coruos apparuisse in castro superioris Suenie, quod Ruffum castrum vocatur (credo esse Roteburgum Germanis, nunc Illustrissimorum

Excidiu indicium.

Coruus auis in auguribus in auguribus.

Pharcelos regio.

ad in 9. hist. Arist. c. 36

⁴⁰ Marchionum Baldensiu dominatu parentis) ita ut numerus Coruorum muros, & recta compleret, ac domos omnes oerire videretur: & subito mortuum fuisse Comiæ, qui Principi castrum erat, Coruosq; recessisse. Vnde vulgò dicebatur Coruus animam eius abduxisse. Et sanè etiamnù piebecula imperitæ vana, & superstitionis mentibus inhæret opinio, quæ Coruus suo crocitu, earum ædium domini, quibus frequentes infederint, exitium præforibus esse denuntiare autumat. Multi Cadomæonem plerunque harum auium effigie apparere credunt. Sed vt illud ex veteris paganismi erroribus manasse, ita hoc non omninò à veritate alienum esse paulò post ostendimus. fieri verò potest, ut eo, quo strages edèda est, aut potiùs edita est loco, frequentes conueniant, odore cadaverum allecti. Sunt enim instar Vulturum olfactu apprimè sagaci. Cū verò ita confestim ante stragē vix editem, & inopinatò appareant, volatusq; sui pernicitate immanèsa aeris spatia tam breui temporis intervallo emettantur; sit vt eadem tacitam præuidisse credatur. Atq; ita fortè acciderit apud Pharasalem, vbi Aristoteles, & f Plinius tradunt strages, imilites Mediæ (vt rectè mihi interpretari videretur g Petrus Victorius, si. n. tantum hospites, vt cõis lectio habet interfecti fuissent, non potuissent tantus odor ex ipsorum corpore excitari, vt Corui remoti etiam non magno spatio terrarum eò se conferrent, præterquàm quod sepulti fuissent. Quis enim pateretur hospitem suorum corpora inhumata manere) perijisse, & eo tempore, quo illi occisi sunt, Coruos locis Athenarum Peloponnesiq; te fuisse, sed èd omnes aulos. Nè autè credèdum existimo eos in auspicijs intellectu àliq; habuisse (vt Plinius verbis utar) significationu suoru aut sibi mutuò futura prædixisse, vt Arist. & Plin. solidi, ac superstitionis Ethnicis credebat. Cū h itè aurū corrossissent, diru & portetū instar habitū fuit. Sic. n. b Livius ait; Aurū in Capitolio Corui non lacerasse, tanquam rostris credisse, sed èd esse. Ita Clitodemū in Attica historia scribentē citat Paulanias, cū Athenienses classem iā Siciliā versus instituisse, in finitima Coruoru multitudo

Badēsū comitis mors.

Cacodemū in Corum mutari creditus.

Corui cur appareant ubi strages sunt.

c 9 bi c. 31. fl. o. c. 12

gl. 37. Var

lect. c. 2.

Mediæ militū mors.

Corui aurū rodentes.

decis 3.

In Phoci

Samnitum (quadrigenaræ ferme erant) Cominium profectas; quod ne ignoraret collega, ex-
templò nuntium mittit. Ipse signa ocyus proferri iubet, subsidiaque suis quæque locis, & præ-
fectos subsidij attribuerat. Dextro cornu L. Volumnium: sinistro L. Scipionem; equitibus le-
gatos alios, C. Ceditium, & Trebonium præfecit. Sp. Nautium mulos detractis clivellis cum
cohortibus alaribus in tumulum conspectum properè circumducere iubet, atq. inde inter ip-
sam dimicationem quanto maximè posset moto pulvere ostendere. Dum his intentus Impe-
rator esset, altercatio inter pullarios eius diei, exauditaque ab Equitibus Romanis, qui
rem haud spernendam rati Sp. Papyrio fratris filio Consolis ambigi de auspicio renuntiaue-
runt. Iuuenis ante doctrinam Deos spernentem natus, rem inquisitionem, ne quid incomperit
deferret ad Consulem, detulit, cui ille. Tu quidem macte virtute diligentiaque esto in cæte-
rum qui auspicio adest, si quid falsi nuntiat, in semetipsum religionem recipit, mihi quidem tri-
pudium solistimum nuntiarum populo Romano exercituique egregium auspiciū est. Centu-
rionibus deinde imperavit, ut pullarios inter prima signa constituerent. Promouent, & Sam-
nites signa, insequitur acies ornata armataq. ut hostibus quoque magnificum spectaculum es-
set. Priusquam clamor tolleretur, concurreretq. emissio temerè pilo pullarius ante signa cæ-
cidit, quod ubi Cos. nuntium est, Dij in prælio sunt, inquit, habet poenam noxium caput, An-
re Cos. hæc dicentē Coruus voce clara occinuit, quo latus augurio Cos. affirmans nunquam
humanis rebus magis præsentis interfuisse Deos, signa canere, & clamorem extollere iussit.
Prælium commissum atrox, cæterum longè disparibus animis. Romanos ira, spes, ardor certa-
minis, apidos hostium sanguinis in prælium rapit. Samnitium magnam partem necessitas ac re-
ligio inuitos magis resistere quàm inferre pugnam cogit, nec sustinuisse primum clamorem
atq. impetum Romanorū per aliquot iam annos vinci assueti, ni potèti alius metus infidēs pe-
dioribus à fuga retineret. Quippè in oculis erat omnis oculi paratus sacri, & armati sacerdo-
tes, ac promiscua hominū pecudumq. clades, & resperse fando nefandoq. sanguine aræ, & dira
execratio, ac furiale carmen detestandæ familiæ stirpiq. compositum. His vinculis fugæ obstri-
cti stabant, ciuem magis, quàm hostē timētes. Instare Romanus à cornu utroq. & media acie, ac
cædere, Deorumq. hominumq. attonitos metu. Repugnatur segniter, ut ab ijs, quos timor mo-
raretur à fuga. Iam propè ad signa cædes peruenierunt, cum ex trāsverso pulvis, velut ingentis
agminis accessu motus apparuit. Sp. Nautius (Ostauium Metium quidam eum tradunt) Dux a-
laribus cohortibus erat, puluerem maiorem, quàm pro numero excitabant, infidēs mulis ca-
lones, frondolos ramos per terram trahebant, armaq. signaq. per turbidam lucem in primo ap-
parebant, post altior densiorq. pulvis equitum speciem cogētium agmen dabat, fessellitq. non
Samnites modo, sed etiam Romanos, & Consul affirmavit errorem, clamitās inter prima signa
ita ut vox eius ad hostes accederet, captum Cominium victorem collegam adesse, anniteretur
vincere prius quàm gloria alterius exercitus fieret. Hæc infidens equo. Inde tribunis Centu-
rionibusq. imperat, ut vias equitibus patefaciāt. Ipse Trebonio Ceditioq. prædixerat, ut vbi se
cuspidem erectā quatientem vidissent, quanta maxima vi possent, cōcitarent equites in hostē.
Ad nutum omnia, ut ex ante preparato sunt; panduntur inter ordines vig. prouolat eques, atq.
infestis cuspidibus in medium ruit, perrumpitq. ordines, quacūq. imperū dedit, instant Volumnius,
& Scipio, & perculsos sternunt. Tum iam Deorū hominumq. victa uifunduntur linteatæ
cohortes, pariter iurati, iniuratiq. fugiunt, nec quemquam præter hostes metuūt. Peditum tur-
ba, quæ super fuit pugnæ in castra ad Aquiloniam compulsa est, nobilitas equitesq. Bauianum
perfugerunt, equites eques insequitur, peditem pedes ac diuersa cornua dextrum ad castrum
Samnitium, læuum ad urbem tendit. Prior aliquando Volumnius castra cepit, Ad urbem Scipio
ni maiori resistitur ui, non quia plus animi victis est, sed meliùs muri quàm vallum armatos ar-
cent. Inde lapidibus propulsant hostem. Scipio nisi in primo pauore priusquam colligerentur
animi, transacta res esset, lentiores fore muniat vrbis oppugnationē ratus, interrogat mili-
tes. Satin æquo animo patentur ab altero cornu castra capta esse, se victores pelli à portis vr-
bis? Reclamantibus vniuersis, primus ipse scuto super caput elato, pergit ad portam: securi a-
lij testudine facta in urbem prorumpūt deturbatisq. Samnitibus, qui pauci circa portā erāt, mu-
ros occupauere, penetrare interiora vrbis, quia pauci erant, non audent. Hæc primū ignorare
Consul, & intentus recipiendo exercitui esse, iam enim præceps in occasum Sol erat, appetens
nox periculosa, & suspecta omnia etiam victoribus faciebat, progressus longius, ab dextra ca-
stra capta videt, à læua clamorē in vrbe missū pugnatiū ac pauētū gemitu esse, & tū fortè cer-
tamē ad portā erat, aducitq. deinde equo propius, ut suos in muris videt. Nec iam integri quic-
quā esse, quoniā remiserat paucorū magnæ rei parta occasio esset, acciri quas receperat copi-
as, signaq. in vrbe ferri iussit, ingressi proxima ex parte, quia nox appropinquabat, quievere nocte
oppidū ab hostib. desertū est, Cæsailla die ad Aquiloniā milia triginta trececati 40. capti tria

Altercatio pullariorum.

Papyrius auspiciū contemnit.

Pullarius miro modo interit. Coruus Papyrio occidit.

Prælium inter Samnites, & Romanos. Samnitium religio.

Pulvis uero micro militum impar.

Samnitium fuga.

Scipionis audacia.

millia, octingenti, & septuaginta, signa militaria nonaginta septem. Caterum illud memorie traditur, nullum ferè alium Ducem in acie lætorem visum; seu suapte ingenio, seu fiducia rei bene gerendæ. Ab eodem robore animi, neq. controuerso auspicio reuocari à prælio potuit, & in ipso discrimine, quo templa Dijs immortalibus voueri mos erat, vouerat Ioui Victori si legiones hostiū fudisset, pocillum multū priusquam temetum biberet, sese facurum; id votū Dijs coe di fuit; & auspicia in bonum verterunt. Hæc omnia itaque Lilius. Ambiguae significationis, in bonum tamen omen tractum fuit augurium à Clitophone memoratum, & à Plutarcho repetitum huiusmodi, *Iuxta Ararim flauum flus est mons Lugdunus, in eo Momorus, & Atepomarus imperio pulsū à Sestronco, ciuitatem condituri, dum fundamenta fortituri, derepenit Corui apparuerūt & circumuolando arbores circumquaq. repleuerunt. Quamobrem Momorus auspiciorem peritus urbem Lugdolum nominauit.* Lugos enim Celtica lingua Coruum sonat Dulon verò excellentē, sed fortē Dunū, quæ vox aliarū etiam ciuitatū quarundam nomina ingreditur, præsertim maritimarum aut quæ iuxta fluuiū insignem sitæ sunt, legendum est Dunen enim Celtis ac Cym. 20
bris arenarios colles in maris littore longo ordine dispositos, atq. forte ab æstu excitari solitos, sed per translationem quosuis monticulos significat. Quæ lectio illis verbis congruentior erit, quibus paulò antè dixerat, *Lugdunus est mons iuxta Ararim flus.* Aut si voces hæc, nempe Lugos & Dulon retinere volumus, equidem non video, quomodo verum sit Lugos Coruum aut Dulon excellentem Celtis significari. Interrogatus enim Celta, id est, Gallus, num, cum Lugos audit, ea voce Coruum intelligat, proculdubio id constanter negabit. Quod si antiquam Celtarum linguam, non autem, qua nunc vtuntur, consulendam quis dicat, adibo Germanum. Nam Germanica, seu Cymbrica lingua olim etiam Celtas vsos mihi videretur persuadere rationibus satis firmis Doctis. Goropius, qui quidvis aliud, quàm auium vllā, nedum Coruum notare asseuerabit. Similiter neq. Dulon excellentem significare admittet, sed insanum potius. Quam rem Doctis, viros, vt Turnebum aliosq. Gallos miror non aduertisse, sed errorem Clitophontis potius approbasse. Quinimò dictiones hæc, si penitiùs cōsiderētur, id penè, quò 30
dixit Clitophon, significare equidem audio. Sed ordinem dictionum, quarum fortē significatū à Cymbro seu Celta quopiam edoctus erat, eum tãquam linguæ ignarum, aut alioquin obliuiofum inuertisse. Germanis enim etiamnum communi ipsorum testimonio non Lugos Coruum, sed Dule Monedulam autem Coruini generis designat, quæ siue indigete vocabulo, siue Latino Monedula detruncato ita dicitur, Coruus certè generali nomine dici potest, vti etiā Heb. brās Gerab, ad omnes Coruini generis aues extenditur. Non igitur excellentem, sed Coruinam autem Dulen, & ad Græcam terminationem effictum vocabulum Dulon denotabit. Cōtraria verò ratione Lug. quod Græcus Lugos pronuntiat, non Coruum aut Monedulam, aut aliā Coruini generis auem significat, sed prosperitatem, & magis propriè, quàm excellentiam. Quāuis omnia prospera, fausta, & fortunata aliquando excellent. Pronunciant autem Germani eam vocem paulò durius, & pro Lug adiecta Kappa Lugk efferunt. Vnde profectò Momorus non solum auspiciorem, sed & Celticæ linguæ mihi peritissimus fuisse videtur (si modo Græ. 40
culus, & non potius Celta quispiam ei loco nomen indidisse putandus est) qui sanè aptiori, & significantiōre Celtico vocabulo ausp. cij omen exprimere non potuit, & ab eo ciuitati, quam statuebat, nomen imponere, quàm vocabulo Lugdulen, quod ad verbum felices seu auspiciatos Coruos, aut Monedulas, aut prosperitatis nuntios Germanus interpretetur. Quanquā mihi quidem hæc fabella ab audace Græculo conficta videatur, occasione à Cymbro quopiam accepta, qui ei vocabuli vim explicare conatus fuit; arbitrerq. Lugdunū Galliæ urbem potius à collibus, qui confluentibus ibidem Rhodano, & Arari imminet, denominatam fuisse, & vrbis conditorem boni ominis capendi gratia felices appellationem adiecit, ita vt Lugdunum nihil aliud quàm fortunatos colles designet. Ab iisdem collibus, & pari pacto plures alias vrbes appellationem similē sortitas video, nempe Lugdunum Anglorum, item Lugdunū Batavorum, quarum vrbium illa ad Tamefis ripam, hæc ad colles illos tabulosos marino littori propinquos sita est, omnes profectò meritò etiam nunc, vt potè emporia celeberrima felicium nomine dignissimæ. Ab huiusmodi collibus nomen etiam fumpere Nouiodunum in Gallia tantquam nouos coll. s dicas, & Dunckercken in Comitatu Flandriæ, quæ vox collium ecclesiam Belgis sonat, quòd haud lōgè ab istis collibus in littore marino posita sit, quam ante annos paucos fortissimus heros Alexander Farnesius Parmæ ac Placentiæ Dux æterna memoria dignissimos, acerrimè oppugnando cepit, ex qua nunc hæreticis maxima damna inferuntur. Sed hæc obiter tanquam parerga interiecta sunt. Nunc ad auspicia, & auguria Coruorū, vnde digressi eramus, reuertamur. Quæ cum attenta mente mecū reuoluo, maximā humani generis infensissimi hostis Satanæ inquā, vassritiē ac fraudē agnoscere mihi videor, qui superstitioso paganismo suis imposturis illuisse non contētus nobis ēt post exortā æterni solis Christi saluati. lucē, exhibi-

a Li. 13.

Criscon.

b Lib. de

flumjs.

Lugdun.

nus mons.

Lugdunū

appellum

cur sic di

ctum.

Plutar.

chus emē

datus.

Dunen

Celtis

quid. Lu

gos non si

gnificare

Coruum.

Dule Mo

nedulam

significat

Lugos qd

significet

Momori

peritus.

Lugdunū

Anglorū

Batavorum.

exhibitis subinde huiusmodi prodigijs cum præstigijs quibusdam imponere, ac fidem aliquam diuinitatis apud rerum plebeculam impetrare conatus est, futurosque nonnunquam Corui personam indutus eum exitus monstrauit. Quare sanè hoc effecit, vt Corui quicumque tandem illi, siue veri, ac naturales, sint, siue ipsemet ille sub Coruorum effigie futuros multò ante bel-
 10 lorum euentus crederetur prædixisse, hoc interim agens, vt sibi tanquam futurorum præscio cum in his, tum in alijs etiam fides adhiberetur, ipseque adeò in rebus dubijs, aduersusq. consule-
 retur, quæ idololatriæ species est. » Lambertus Schafnaburgensis Peregrinum quendam re- u In Histo-
 20 tum, qui celebrandæ festiuitatis ergò Coloniam eo anno aduenerat, per somnum uidisse Coru- Germ.
 um quendâ horrendæ magnitudinis per totam volitare Coloniam, & terribiliter crocitando
 populum verò tali spectaculo attonitum, huc, & illuc se agitaſſe, superuenisse post hæc virum,
 tam veste, quam forma præcellentem, qui, & Coruum horribico sonitu perstreptentem vrbe ex-
 30 pelleret, & populum mente consternatum, tamq. extrema omnia formidantem cassâ formidi-
 ne absolueret. Cumq. somnians ille à circumstantibus interpretationem somnij horrore cõcus-
 sus quæreret, audiuisse ciuitatē propter peccata populi diabolo in potestatem traditam fuisse,
 at interuentu Georgij martyris liberatam, instantis interitus necessitatem euasisse. Rectè au-
 tem dixit populum in diaboli potestatem venisse, cum hunc fornicatum, galeatum, igneo mucro-
 ne terribiliter fulgurantem, nec ulli quam sibi similiorem pro populo illo cõtra Archiepisco- x L. 14. Hi
 40 pum Coloniensem dimicasse dixisset, eumq. ad D. Petri templum vsq. profectum ibi euaniſ-
 ſe. » Saxo Grammaticus author est in exercitu Vualdemari tam crebros interuolasse Coruorū
 greges, vt complures sese erectis militū hastis feriendos objicerent. Baptista item Mantuanus
 gesta canens, & trophæa Ferrantis Gonzagæ Coruinū quoddam prodigium, quòd Regis An-
 degauesium filio Renato prælium in Auelanos meditantī accidit hisce versibus describit.

*Sed mirum quonam pacto multo ante fuisse
 Illa grauis pugna clades monstrata volucrum
 Prodigiū, nostri annales testantur. & ipse
 Sic solitus narrare pater Troiana per arua
 Qua fuit huc nobis nuper via, dicitur aer
 Caligasse autum turmis in bella volantum
 Et prius à Miluis quod rostro atq. ungue recuruo
 Præualeant, capientq. aliis maioribus auris
 Proſtigata ferunt Cornuorum ingentia castra.
 Sed paucis post bella iterum renouata diebus,
 Atq. virumq. genus volucrum quasi fœdere factō
 Concurriſſe ferant iam atrociter, vs loca passim
 Omnia caeis odor toto masiauerit anno;
 Plumę ipsa rapiente Notō venere per auras
 Vsq. super pelagi fluctus viriusq. sonanteis
 Vsq. super latium, nec adhuc obliuia tempus
 Fecit, adhuc superant, qui tum sub rege merentes
 Alitum videre prius post bella virorum
 Et tandem Coruis Miluos victoribus iſſe
 Præcipites, laceris alis, & terrore vulso.*

x L. 14. Hi
 flor. Dani-
 cæ Vualde-
 mari exerci-
 tus.

Miluum
 cum Cornis
 pugna.

Simile hoc illi est, quod referente y Aenea Silius in Gallia Belgica haud procul à Leodio vr-
 be amœna, & ampla constanti fama gestum ferunt. Nidum, inquit, siue in arbore, siue in rupe Fal-
 co sibi parauerat, ouaq. fouens pullos aut aus expectabat, hunc Corui superuenientes loco turbauere, o-
 10 mis eius effraſſis ac deuoratis. Speſtauerunt ad proximo subulcis fugientemq. trepidam Falconē anno-
 tauere. Postea tūc (mirabile dictū) Falconē, Corniq. quasi ex toto orbe ad pugnam vocati, iſſiſt septentr-
 20 uariisq. q media ducerent agmina, dispositis, atrox, & ferocissimū plū in aere commiserūt. In quo,
 cū modo Corni, modo Falcones cederent, & iterū resumptis viribus certamē inſtaurauerunt totas vn-
 diq. subiectus aer, & pennis, & cadaveribus obiectus est. Ad extremū victoria penes Falcones fuit,
 qui non solum rostro, sed etiam unguibus accurrimē decertantes Coruos omnes ad internecionem de-
 30 dere. Exta paruo tempore inſerietto, cū duo de Leodiensī Ecclesiā contententes aliter à Gregorio Ter-
 tio decimo alter à Benedicto duodecimo (legendū arbitror à Gregorio duodecimo, & Bened iſto
 decimo tertio, nā post Gregoriū decimū tertiū nullus Benedictus ex Pontificibus dictus est)
 in Episcopū electus (erant enim inter illos de Romano Pontifice aſcepsantes) ambo cum copijs pugna-
 tur in eundem locū venerunt. Ioannes Dux Burgundiæ, alterū armis iunxit, alterū populus Leodien-
 sis persequabatur. Pugnaū est collatis signis summa virumq. cōſiſſione, horrendū cruentūq. plū factū.

y In Histor
 Europæ c.

53.
 Corui Fal-
 conis genera-
 tionē tur-
 bant.

Falconum,
 & Cornorū
 pugna mira
 Corui a Fal-
 conibus vi-
 ſi.

Episc. Leo-
 dienses p-
 pter Episc-
 patum de-
 certant.

In quo tandem victor Ioannes Dux triginta millia hostium cecidit. Memorabile eius rei sanum con-
ditum est, quod nos postea hac transientes ex sorum ossibus plenum vidimus. Sed de hoc Falconem,
atq. Coruorum certamine, nam cuius opinionem relinquimus, veri, periculo penes famam relicto. Hec il-
le, Equidem hæc ita gesta esse non negem, at sine dæmonum in postura peracta nunquam mi-
hi persuadere. Vnde quemadmodum veterum illa paganorum auguria Coruis attribuitur, dia-
boli haud dubie opera fiebant ita & hæc postrema apud Christianos ad eundem authorem refe-
renda sunt. Quid enim stultius, Christianoq. homine indignius, quàm credere Coruis, ceterisq.
rationis expertibus animantibus, vim prævidendi futura inesse, quæ hominibus denegata est?

Animantia
bruta nihil
futurum præ-
vident.

Torphyrii
impia opi-
nio.

z Homil 5.
in alt. Apo-
stolica.

Impio sane apostata Porphyrio digna tantum hæc est sententia. *Qui animalium vaticiniorum ani-
mas sibi ascribere volunt, precipuas illorum partes vorant, ut corda Coruorum, aut Accipitrum, & sic
animam eorundem in se recipiunt, quæ Dei in istis futura est præfagus.* Philosophorum stupidum, qui
existimet non viua tantum, sed & extincta animalia diuinandi facultate, quam etiam præterea
in hominū animos transfundant, pollere. Rident, & merito huiusmodi Philosophorum impia dog-
mata D. z Ioannes Chrysostomus, ea q. græuiter, & seuerè reprehendit, dum ait. *Semper per illos
hoc egrediatur, ut ostenderet nostrum genus nihil à brutis differre, quando nonnulli in opinionem istā
peregrinam, & absurdam venerunt, ut animalia rationis experta dixerint rationalia. Vides verò
quàm multipliciter debacchatus est in illis mentibus, po. Reaquam qui sunt inter illos primi, docuerunt
animā nostram in muscas, canes, & animantia bruta transfugare. Ceterum his successerūt, qui hoc
versut dicere, in aliam absurditatem delapsi sunt, omnem rationalem scientiam brutis cum homine cō-
munem facientes, ac demonstrantes, ea, quæ per nos facta sunt, meliora esse, quàm nos ipsos. Non solū
autem hoc, sed, & futurorum præsentationem, & religionem apud illa esse prædicant. Coruus, inquit, no-
uit Deum, & Corui, & prophete donum habent, futurāq. prædicunt; quin, & iustitia ad se illis, &
re publica, & leges, & apud illa canis habet inuidiam secundum Platonis sententiam. Hæc ille. Veri
simile itaq. est imò verissimum, Dæmonem sæpe in Coruum transformatum, ea, portenta, vt
diximus, edidisse. Qui igitur Corui hastam, Noctuam, & fructus palmæ palladio apposita ro-*

Dæmonem
sæpe in Cor-
uum muta-
tum.

stris diffregere apud Athenienses, ante eorundem in Siculos expeditionem, dæmones fue-
runt, nigram sese dignam Corui speciem induti, quo vel solo signo suam vastitatem, & impro-
bitatem, quam in nigris ab Horatio cauere iubemur, satis prodere stolidis debebant. Ita qui
Alexandro Magno ad Iouis Hammonis templum ituro, Duces fuere, qui Metellum Pontifi-
cem domum regredi, quo Palladium seruaretur, coegere, dæmones mali fuere, qui huiusmodi
prodigijs, & ostentis idolorum, id est, sui cultum confirmare nitebantur. Pari pacto qui triumphum
futuram discordiam, qui Ciceroni mortem propinquam præfagire visi sunt, dæmones
fuere, qui licet futura non cognoscant, dispositiones tamen noscunt præsentis, qui Coruorum
specie hominum oculos, & animos ludificabant, atque hac via falsis illis Dijs, atque adeo sibi
opinionem diuinitatis, & futurorum non minùs ac præsentium scientiam, non apud imperitam
plebem tantum, sed apud mundi totius sapientissimos, & potentissimos astutissimo concilio
conciliabant. Quod ad eos Coruos attinet, qui in istate Phocensium clade omnes Peloponne-
so Athenicæ desertis ad excidium locum certatim conuolantur, horum factum forsan ad na-
turalem causam quàm cæterorum multò citius ac melius referri possit, iuxta illam Christi sen-
tentiam, *Vbi cadaver, illic congregantur, & Aquila, seu Vulture, contra prorsus Aristoteles, &*

Coruorum
ex suis oia
eo d. f. f.
suis natu-
ralis est.

Valerij
Coruus q.

Valefio-
rum stirps,
& origo.

Titus Ma-
lius Corui
opera Gal-
lum vincit.

Torquati
vnde dicit.
Coruus Gal-
lis oculis
vellet capi.

Plinius arbitrari sunt, quæcum ob rem euentorum, imò sui ipsorummet augurij intellectum il-
lis tribuere conantur. Quis ille fuerit Coruus, qui Valerio prosperum augurium, victoriam, co-
gnomen deniq. dedit, agite paucis, audiamus quid sentiat Stephanus Forcatulus Gallus in eoli
bello, in quo Regiam Valefiorum stirpem extinctam nuper, abusque Moritasgo Senonum
quodam Regulo deducit, quem ob deuictum L. Valerium Præconium ab eodem Valerio
Coruino oriundum, singulari certamine, & patriæ Valefiorum nomen dedisse, & gentis suæ as-
serit, grauiore saltem litera R in molliorem S commutata, eodem planè cum Valerio Corui-
no exemplo, & facinore. Hic enim, ne quis nos solos in hac esse sententia opinetur, non aliud
Coruum illum, quàm malum Genium fuisse, sic ferè declarat. E Gallis, qui ad pontem Anie-
nis, & tertium ab Vrbe lapidem castrametati sunt, vnus processit vltra præsidia, & vociferans
quem nunc, inquit, Roma fortissimum habet, aegedum prodeat, vt noster duorum euentus
ostendat, vtra gens bello sit melior. Tum Titus Manlius Tribunus militum à Dictatore pu-
gnandi venia impetrata, Gallum vno atque altero ictu in pectore ac humeris sauciatur, tan-
demq. superatum aureo torque, sanguine resperso spoliavit, eundemq. sibi circumdedit, vnde
Torquati cognomento, & aurea corona, ac laudatione palam donatus est, etsi non tam pro-
pria virtute, quam Corui opera victor, nempe haud dubie superandus, nisi Coruus repentè
aduolans os atque oculos Galli strenuè dimicantis tamdiu lancinasset, quoad perterritus oste-
to necaretur, & Valerio Coruini titulum relinqueret, eius familiæ in posterum perennem. Por-

Coruum illum auxiliarem, & tantoperè Manlij studiosum, citius Salomonis Regis murmuraba-
 ctum iri puto, quàm alicuius Galli viribus. Rex enim ille edocuit dæmones popullandi,
 & abigendi solemnia. Nec dubito quin eiusmodi Coruus potius genius malus, quàm Coruus docuit dæ-
 fuerit; vtpotè cum dæmon variorum animalium imagines accipiat, interdum Leonis, actum, & mones fuga
 ut Proclus notat, euauuisse, cum ipsi Gallus auis obijceretur. In summa Manlius fateatur ne-
 cesse est, Gallum, quo cum depugnauit, nisi præstigijs superari non potuisse. Hactenus itaque
 Porcatulus ceu in compendium contractus, qui, quantum ad Coruum attinet, & rem rectè
 narrat, & explicat, at duas monomachias Romanorum cum Gallis, & gentem Valeriam cum
 Manliana confundit, immò ipsum Manlium Torquatum cum Valerio Coruino eundem facit,
 quos diuersos esse, & diuersimodè pugnasse, atque diuersis euentis diuersa nomina sumpsisse,
 vel vnus a Valerio Maximo locupletissimus testis est, neque deniq. verum est, gentem Vale-
 siam primò Valeriam dictam fuisse, at contrà vel ipso Quintiliano teste Valerij prius Valsci
 dicti sunt, sicut etiam Fulij, deinde Furij. Cæterum, vt vnde digressa est oratio, demum reuer-
 tatur, in speciem Coruinam sæpè transformari Dæmones b Baptista quoque Mantuanus senti-
 re videtur, cum D. Cararina acta, & laudescanens, Persephonem in sum à loue, vt animù Ma-
 xentij in odium Christianorum concitaret Corui formam induisse fingit.

*Per sybonem mandata facis Coruiq. figuram
 Induit, & trahens auram, pernicibus alis
 Præterit Ammonis templum admirabile quondam
 Dum Iouis imperium maiestatemq. colebat
 Terrigena, &c.*

Et post pauca interiecta,

*Intrat ad urbanos strepitus, celsaq. resedit
 Tarpeij super arce Iouis, populumq. patresq.
 Et iria despicens fora, post delubra tonantis
 Solis ad exortum Roma decora alta superbe
 O caput, ò florens terreni gloria mundi
 Dixit, vt excelsò tetigisti vertice cælum
 Indigeses oblita tuos, geniosq. laresq.
 Atque Iouem, & nato, demens ad inania Christi,
 Tam citò degeneras documenta fidemq. nefandam:
 Sic ait, & Petrum quater execrata, columnam
 Innolat, & Coruus tam defuit esse, breuemq.
 Se trahit in nebulam, & Mexentia tecta subintrat.*

Sed nonnè Herodotus, Plutarchus, Suidas, Strabo, ad vnum omnes Græci, & Plinius quoque, Aristai ar
 è Latinis testantur Aristæi animam ex ore in Proconneso Corui effigie euolasse visam? Quis
 verù dubitare poterit, qui Herodotum aut alios legerit de Aristæo hoc Proconnesio, quin in
 signis magus fuerit, & magicis artibus, miranda ea, quæ de ipso referuntur, perfecit, atque
 ideò à Metapontinis admiratus, ac diuino affectu honorè fuerit. Ego quidem potius credi-
 derim, si vera illa sunt, hunc Proconnesium dæmonè fuisse, qui vt hominibus imponeret, nunc
 assumpta forma humana, nunc denuò, vbi videbatur, ea deposita, Coruinam indueret, aut sal-
 tem hominem nefarium, qui Diaboli opera in varias species sese transformaret, aut animo
 tantum, aut a nimo, & corpore simul vno momento de loco ad locum transportaretur, & re-
 diuiri apud impericam plebem sibi famam, atque gloriam concitaret, vtpotè, cuius corpus,
 cum in officina fullonis visum esset examine, nihilominus tamen quidam è Cyzico veniens, se
 eum ibi conuenisse afferbat, vnde mox in fullonia officina quæsitus, ab amicis, & cognatis
 nusquam neque cadauer apparuit. Quæ omnia, vt satis auctorem suum detegunt, hoc ta-
 men præter cætera ad assertam à nobis veritatem confirmandam etiam facit, quòd Apollo
 consultus, cui tanquam fatidico præcipua semper inter dæmones fides habebatur, diuinos
 honores Aristæo, quos affertabat, consulentiibus Metapontinis deferendos esse responderit,
 hæc ratione, aut discipuli, aut socij culto, proprium sui cultum augere studens. Sed de Aristæo,
 qui Coruum sese fuisse, antequam homo esset, ipse Metapontinis asseruit, hæc dicta sufficiant.
 Qui plura vult, ante adductos adeat. Sacras quoque litteras Corui nomine malum ge-
 nium nonnunquam intelligere Theologi testantur, & in primis eo loco c Salomonis: Oculum
 qui sub auras patrem, & visipientis doctrinam matris, hunc eruent Corui torrentis, &c. Neq. miru
 id videtur ei, qui cum ea, quæ à nobis dicta sunt, rûn etiam hoc considerabit, in tantum dæ-
 monem in idololatrico sui cultu hæc sibi placuisse, vt non ex alia materia, quàm ex ardo-
 re, in qua Coruus post abreptas sacrificij carnes, primùm confedisset, simulachrum sibi fabri-
 cari

Salomon
 docuit dæ-
 mones fuga
 re.
 Stephanus
 Forcatulus
 psu.

b Li. 1. Par
 then.

Dæmō Cor-
 ui imagine
 Maxentiū
 incitat con-
 tra Christia-
 nos.

Aristai ar
 ma Corui
 effigie euo-
 lat.

Aristæum
 Proconnesiū
 Magnū fuis-
 se.

Aristæi va-
 ria forma
 & factio-
 ra.

Apollinis
 de Aristæo
 indicium.

Coruus ma-
 lum geniū
 significat.

c Prou. 30.

Corui tor-
 rentis qui.

*Damoniſt
mulachri
apud Pla-
tarches.
d In Paol.*

cari apud Platæſenſes olim voluerit. Refert hanc rem a Paulanias his verbis. *Lucus eſt in Bac-
tia omnium maximus, non longe ab Alalcomeniſi, ibi peruerſeres quercus quamplurima. In eum lucum
venientes Platæſenſes carniſum fruſta elixatum exponunt. Et ſanè cum aubus alijs minus eſt eis nego-
tium. Coruorū verò turbem, quod ij omnium maximè in exta inuolant, quam diligentiffimè arcant; Obſer-
uant autem ſi qua earum aliſum carnem abripuerit, in qua confederit arbore. Nam ex ea ſola materia
cadunt ad Dædalum fabricandum. Hoc enim nomine ſignum vocant. Fore ſcilicet ſulti credebāt
illi, vt ſtatuz illi ſingularis quædam vaticinandi vis ab Coruo Apollinis nuntio infunderetur,
qua reſponderet futuros quoluſis cūm publicos, tūm priuatos rerum ſuarum euentus reſciſce-
rent. Verūm vt ſinem confutandæ vanæ huic gentilium in vana auguria fiduciæ imponā, vniuſ
M. Varronis vel de ipſo Coruo verba iſtæc adducam, qui deo dixit oſioſo; & ſerſaios fore, ſi
ſua conſilia Corniculæ crederent aut Coruo hominibus indicando.*

TEMPESTATVM A CORVIS PRÆSAGIA.

*Cornus ce-
li ſtatuz p-
ſagire, non
autem præ-
diorū euen-
tus.*

Sed forſan poſſit quiſpiam, de horum, quæ diximus, veritate ſubdubitare. nec omninò va-
na dicere, quæ de Coruis vaticinantibus veteres tradidere. Videmus. n. totam ſerè claſ-
ſem optimorum authorum, & Philoſophorum, & Coruum mutationis aeris ſcientiſſimū
aſtruere, & aliter crocitate cūm ſerenitatem aliter cūm tempeſtatem præſagit. Cui equidem
fatebor teſtimonia, quot voluerit, è grauiffimis authoribus minimè deſutura. Dico tamen lōgè
aliud eſſe celi ſtatuz, aliud præliorum exitus, regnorū aut durationes, aut mutationes, & for-
tunæ denique priuatæ caſus Coruum prædicere. Hæc enim cūm à naturalibus cauſis nō pen-
deant, non alia, quàm à diuina prouidentia præſciri poſſunt; quæ tamen malignus ille ſpiri-
tus hoſtis humani generis capitalis mira qua eſt, naturæ mobilitate, & ſagacitate certis qui-
buſdam indiſijs, coniecturiſuè præuidet aliquando etiam diuino permiſſu, quo impios ſuos
ſequaces iam ſemel captos, aut quos diuina ſapientia inconfantes, & rebus ſuperſtiſioſis, & im-
pijs deditos cognōrit, auxilio detractō irretiat. Agris verò mutationes cūm ſenſibus exterio-
ribus maximè percipiuntur quò animantium, quæque mentis minùs, & perfectionis habent,
& ſenſibus maximè ſunt exaſtis, & eximijs, vtpotè quorum animæ tota eſt, moli corporeæ im-
merſa, & tota corpori deſeruit, eò faciliùs cuiumq. aeris mutationi ſubijciuntur. Vnde haud
mirum ſi vt a Lucretius canit:

— Mutant cum tempeſtatibus vna

Rauciſonos cantus Cornicum ſecula vetuſtia

Coruorumq. greges, ubi aquam dicuntur, & imbrēs
poſcere, & interdum ventos auræſq. vocare.

Hoc verò nulla ratione quæ naturam ſuperet, ab illis fieri; neque eorum, quæ indicant, quic-
piam ab ipſiſq. intelligi, neque ingenio eorum tanquàm diuinitatis participi abſcribendum ef-
ſe, b Virgilius Poeta vt diſertiffimus, ita doctiſſimus rectè docet, dum ait:

Haus equidem credo, quia ſis diuinitas illis

Ingenium, aut rerum ſapientia maior.

Verūm ubi tempeſtas, & celi mobilis humor

Mutauere vias, & Iuppiter humidus Aufriſis.

Denſet, erant, quæ rara modo, & quæ denſa relaxat.

Vertuntur ſpecies animorum, & pectora motus

Nunc alios alios dum nubila ventus agebat

Concipiunt, hinc ille animum concentas in agris,

Et lætè recudes, & ouantes gaudiare Cornus.

Hæc itaque ratio eſt, hæc diuinitas, qua ducti Corui, Cornices, atque a liæ præſagæ aues, aut
tempeſtates futuras, aut ſerenitates nuntiant. Cæterū vel hoc, vel illud fore Corui hoc præ-
ſtito ſignificant. Corui, inquit antiquiſſimus Poeta Ararus, & Graculi, cūm gregatim apparet, &
pluiam prædicunt, nempe vt Auienus eum locum Arati transfert:

Agmine cūm denſo circumuolare videntur

Graculus, & tenui cūm ſridunt gurgere Corni.

Corui præterea imminente pluvia vocem, quæ magnas pluuiæ ſtillas imitetur, & ſubinde γαλῆ
proferunt, vel conſuſam eam inſtar ſtillarum vel grauem ingeminant. Rurſus ſi Coruus, inquit,

c Aclaus

*Pluvia præ-
ſagium.*

*Quæ bruta
aeris ſtatuz
præſagiant
a Lib. 5. de
veter. nat.*

et Alianus, crepusculo vespertino vocalis est, temperatorem annuntiat, Corui de arbore penduli, & alas saepenumero motitantes humidæ tempestatis nuntij antiquis existimati sunt. Quemadmodum etiam, ubi ut ait d. Virgilius,

— E' patrum discedens agmine magno
Coruorum increpuit densis si exercitum alius.

pluuias denunciant. Corui raucum crocitant, & vocem identidem reforescentes, vel ut habet Plinius, cum singula quodam diu multumq; lachryantes: denique, ut Alianus, excitato, & volubili sono crocitantem tempestatem, aut pluuiam barolantur aut, ut inquit Plinius, ventosum imbrem presagiant. At difficultatem hoc loco Seruius Grammaticus mouet, cur sit, quod Corui plures simul pascere, & tenue quid, & purissimum præter naturam clamitantes, cum scilicet,

— Liquidas presso ser gustare voces
Aut quater ingeminant.

pluuiam significant, cum è contra Cornices magna voce & solæ scilicet, ut Virgilius habet: sagio.

Tum Cornix plena pluuiam vocat improba voce,
Et sola in sicca secum spatiaitur arena.

Sed quod ad Virgilij locum attinet, & ad Seruij dubitationem, ipse Virgilius non pluuiam, sed serenitatem ijs Corui gestibus indicari scribit. Post enim multa serenitatis signa, quæ à Strellis, ab Halcyonibus, ab nebulis, ab Noctua, ab Alauda, & alijs desumpserat, tandem subiungit:

Tum liquidas Corni presso ser gustare voces,
Aut quater ingeminant, & saepe cubilibus altis
Nescio, quæ præter solis dulcedine lass
Inter se folijs strepitant, iunus imbribus actis
Progeniem paruum dulcesq; reuiscere nidos.

Sunt tamen qui Seruium sequantur, & causam rei in siccam volueris naturam conijciant, ita, quæ ipsum aduentante pluuiæ voce exili, & frequenti volitatione ab vno ad alterum ramum, alijsq; gestibus quoddam lætitiæ signum edere. Ita sanè Theon Arati Scholiastes sentire videtur: *Coruix, & Cornus eiusdem generis aues cum corpore admodum sicca sint, plurimum gaudent humectantibus.* Alij Vergilij partes sectantur, & ab aere nubiloso, & crasso grauatius corpus aui fieri inertius, unde densitate ob instantem serenitatem remota, & exhalante paulatim eos alacriores reddi, & hanc alacritatem voce prius singulas seorsim, deinde vniuersas simul repetita frequentiq; ab vno ramo ad alterum obuolitatione velut ludibundos attestari. Sic tempestate cessante è latebris prodeunt, atque per aera liberius volitant, & tum

— Iunus imbribus actis

Progeniem paruum dulcesq; reuiscere nidos

Verùm hanc Coruorum siue lætitiæ, siue gestulationem, non ad particulares tempestates, sed ad vniuersales temporum mutationes refert Theon Arati Scholiastes, cum inquit: *Corui, & Cornices per inuicta tempestatis gaudent, in progressu vero crescentie frigore non amplius gaudent: incipiente deindeestate rursus gaudent, excessus enim temporum non ferant.* Sed ut ad prognostica redeamus; Corui cum placida, & varia voce lætitiæ testantur, sudum, ac serenum cælum significant, sic priuatim primo crocitant, mox turmatim congressi liberius vociferantes, aut si sub nocturnum crepusculum gregatim versentur, & dum separantur summè crociantes ad nidos aduolunt, idem quod ante, præfagiunt. Quod etiam facient, si contra solem hiantes manè per arborum ramos plumas, & alas expauperint.

Serenitas
prosa
gium.

M Y S T I C A.

Corvus in nostra pietate sua etiam habet mysteria, quæ prius dicemus, dein quæ paginismi impietas agnoui, exposituri. Huius alitis non vno loco, sed tribus, aut quatuor a Cap. 8. ad minus mentionem faciunt sacræ literæ, nusquam non sub literæ Cortice, allegorie b. li. 3. in subulis nucleum contegentes. Primus locus est in libro 4. Genesios, ubi Coruus à Noe diluuij Genes. explorandi gratia arca quidē emissus, at nō reuersus scribitur. Hic igiſ D. b. Cyrillus p. Coruū infi coruus 2 deles intelligit, dū ait: *Quod nonnulli temporibus aliqui ex Israelitico sanguine à fide discessuri esset, Noe emissus ille, quæ Noe ex arca, emissi plaed signifi. at. Misit enim, inquit, Coruum ex arca, ut videres, si quid Corui illi, quæ Noe ex arca, emissi plaed signifi. at. Misit enim, inquit, Coruum ex arca, ut videres, si quid Corui illi, quæ Noe ex arca, emissi plaed signifi. at. Misit enim, inquit, Coruum ex arca, ut videres, si quid Corui illi, quæ Noe ex arca, emissi plaed signifi. at.* Demersus est enim, ut opinor, cū nullū sibi quietis locū in uine significet missus. Ergo qui à fide recedunt, scq; à Christo se iungunt, morti se prorsus obnoxios reddunt. Et paulò cornū cur infra; Sed aspice quomodo ex immundis volucribus Coruus quoq; defecit. Erant nāq; nonnulli ex Noe emissi. Inācis f. s.

e Ioan. 2. *Iudeis qui cum in Christi crediderint, ad legis viam, umbramque se conuerterunt. De quibus et Ioan. 10*
 d Trae 6. *nos in sanctissimam missam referit: Ex nostris discesserunt, sed non erant de nostris. Nā si de nostris es, et*
 in Euang. *nobiscum viam permanissent. &c. D. d. Augustinus hunc Noachi Coruum homines sui commo-*
 Ioan. ca. 1. *di studiosos, ac prauos significari innuit. Coruus à Noe iure facti de arca missus, & non est reuersus,*
 missa est Colūba, & est reuersa. Illas duas aves misit Noe; habebat ibi Coruū, habebat, & Columbā,
 vtrūq; hoc genus arca cōtinebat, & si arca figurabat Ecclesiā, videris viui, quia necesse est, vti in illo
 Qui Corui distantia facit vtriusque genus cōtineat Ecclesiā, & Coruum, & Columbā. Qui sunt Corui? qui sua qua-
 lita Colū-
 bu. *ritate. Quia Colūba? Qui ea, quæ Christi sunt. Et alibi Quod post quadraginta dies missus Coruus,*
 c. 1. 1. 1. *non est reuersus, aut aqua vique intercepit, aut aliquo supernatante cadauere illectus significat bo-*
 tra Fam- *mides in immunditia cupisatis terribissimos, & ab hoc ad ea, quæ foris sūt in hoc mūdo nimis iniūcti,*
 sum Ma- *aut reba pizari, aut ab his, quos prater arca, id est, prater Ecclesiā baptismi, occidit, seduci atque teneri. Et*
 uicibum. *frustrus: Coruus à Noe emissus est antequā siccaretur aqua reba pizatus redire noluit, morinus est in*
 i Trae 6. *his aquis. Auertit Deus huius Corui mortē. Nāquare vbi est reuersus, nisi quia aqua intercepit est, &c.*
 in Euang. *D. autē g. Ioanni Chrysostomo Coruus eo loco Diabolus est, qui ex arca Ecclesiā eliminat, vnde*
 cop. 1. *niger, & tenebrosus est, suffocatus in aquis baptismatis. Cæterū vbi notat præter ceteros b. Gly-*
 p. Homil. *ca narrationi Moysi de Coruo, quæ Noe, vt exploraret, nū aqua super terra defecisset, ex arca*
 de spirit. *emissit, Iosephus apertē refragatur. Huius verba hæc sunt: Post paucos dies magis recedente aqua*
 sancti. *emissit Noe Coruum, cupiens cognoscere si qua alia parte terrarum aqua discessisset, vti iudē extendē-*
 in Annal. *de possit, At ille cōperio totam adhuc flagrare ad eū est reuersus. Idem habet Latina versio cum He-*
 art. 3. *braica coniuncta. Dimisit Coruū qui egrediebatur, & reuertebatur, donec siccarentur aqua super ter-*
 i Li. 1. An *ra. His ad vnguem etiam Chaldaica consentiunt. Vnde quis nō malē colliget, & sunt qui exi-*
 t. q. Iud. 6. *stimēt, Moysen aliter, quā textus Latinus habet, scripsisse, vltro citroque, mēasse, & reuertisse*
 4. *denuō, & sic Iosephum Hebræi sacerdotē, & patriū arcum arcum scientissimum sensisse. k. Aug-*
 k In An- *ustinus Eugubinus Episcopus Chisamenis deprauatam esse hoc loco editionem vulgatā ait*
 notationi *delendamq; esse ex illa, particulam, Non: codices verō Hebræos veritatem continere. Vul-*
 bus. *gatam etiam editionem septuaginta interpretes præcedunt, qui sic habent. καὶ ἀπέστειλεν*
 1 Homil. *κόρουκα ἰδὲν, εἰ κινδύαν τοῦ ὕδατος καὶ ἐξ ἡλθὼν ἐκ τῆς περὶ τῆς, ὅς τῃ ἐπαυθῆναι τὸ ὕδωρ αὐτῷ*
 26. in c. 8. *αὐτῷ τῆς γῆς, id est, emisit Coruum, vti vtiaciter videret nunquid aqua defecisset, qui cum egressus*
 Gen. *esset nō reuersus est, donec siccaretur aqua super faciem terra. Ego faciliē affirmem tempore Diui*
 m Aduer- *Hieronymi codices Hebræos hoc loco negationem habuisse, imō tempore etiam se prauginta*
 sus Lucife- *interpretū, & ita Moysen descripsisse. Sed Hebræos postea, aut negligentia, aut malitia, vt ver-*
 rianos. *sionē nostrā calumniarentur, negationē ex cōtextu abstulisse. l. Hierony ex Hebræo sic legit.*
 n In Epist. *Dimisit Coruum, qui egrediebatur, & non reuertebatur. Et m. alibi: emissit, inquit, Coruus de arca,*
 ad Ocean. *& non redit, & postea pacem terra Colūba nuntiat. Et n. alibi: Stetitq; Columba Spiritu sancti ex-*
 Coruus te- *pulso terribissimo alite deuolat ad eū. Ibi per tetertimum alitem Coruum significat D. Augustinus*
 rris uis- *iū vbiq; negatiue, vt ex præmissis intelligi potest, eā propositionē intelligit. Sic Glossa Græ-*
 ales diff. *ca asserit, & per Coruum Iudæicum populum, qui extra arcam, hoc est, extra Ecclesiā mansit;*
 Coruus in *per Columbā verō populum gentilem, qui ad Ecclesiā confugit, intelligit. Cū igitur tot*
 daturum po- *patres tanta veritate, sanctitate, & eruditione præditi, ita legerint, & explanauerint, vt nostra*
 pulum si *habet vulgaris editio, itaque eam verissimam esse, Hebræā verō hoc loco deprauatam credē-*
 gnificat, *dum; nec mirum cū videamus, vt Elias etiam fatetur doctus inter Iudæos, Hebræos codices*
 Columba *huius temporis longē à priscis illis veteris Synagoga variare, id quo perspicuē profiteretur*
 gentili m. *Bruno Amerbachius trium linguarum cognitione celebris, in præfatione in Psalterium Diui*
 Hebræos *Hieronimi, vbi asserit vetera Psalterij exemplaria Hebræa manuscripta, à Psalterio Venetis*
 codices à *impresso multis in locis discrepare. Sed qui nomino recentiores, cū o Iustinus martyr anti-*
 nostris d- *quissimus in libro, quem edidit aduersus Iudæos apertē offendat, iam tunc Iudæos aliquibus*
 versos sus- *in locis diuinam Scripturam deprauasse. Postea verō, vt p. Lindanus Dordracenus Hollādus*
 se. *tradit, multa commutata esse constat. Quare iam nunc solida, & pura scripturarum veritas*
 p. sal. He- *potius, à vulgata editione, quā à codicibus Hebraicis petenda est. Communem nostram edi-*
 bræos ma- *tionem Ecclesiā Catholica merito approbavit, vt vetustissimā, grauissimā, integerrimā*
 nuscriptos *ideoq; verissimā, de cuius laudibus nulla vnquam posteritas conticescet, quam ipsa perpetui-*
 diuersos *tas semper intuebitur. Glossa quidem aliquid ad huius loci concordantiam videtur asserere, at*
 esse ab im- *quā rectē, Theologi iudicent. Ea sic habet: Quia translatio, quem habemus de emissionē Corui, v-*
 pressis *desur contraria Hebræica, idē sic potest concordari. Qui egrediebatur, & non reuertebatur, vt per*
 o In eollo- *p. In li. de hoc exponatur intentio Noe. Ad hoc enim eū mittit, vt per suū reditum haberet aliquod signū de sic-*
 q. uia cum *catione aquarum. Sed quia nequius secundū intentionē Noe, sed magis reuersus est, & ita in nullo signo*
 Thripo- *apparito, idē littera Hebræica factum Corui exprimit, eū dixit: Qui egrediebatur exiens, & reuertē-*
 de Iudeo. *Sed secundum hoc dictū nō remansit apud cadauera, sed quia aquæ adhuc erant super terrā vniuersā*
 p. In li. de *salicem*
 ept. inter *generē.*

10 *planam, ut dicitur infra reuersus est in arcam, & habere patrum.* Verū ne ea pars, quæ Hebraice litteram, ut nunc habet desertam se queratur (quamuis præter rationes allatas & scuttra Columba à Noe emissa videri possit, si Coruus ad arcam reuersus esset) itaque mysticum sensum, quem ijdem ex assemtaria propositione eruunt, hic apponemus. Quidam igitur Neotericorum Theologorum non contemnendus sic interrogat. *Cur Noe emisit primò Coruum? Nonne Coruus cur cognouerit tribulam diuinam iustitiæ effudit in scelestos illos, qui in nocte peccatorum erant immersi, primò emisit*

voluit emittere Coruum, aene nempè rapacem, & furem, inde prouenientem, unde & diuinam iustitiæ, sus.
et cum ipsa symbolam habentem. Hinc scriptum quòd ipse Coruus exibat, & redibat (ut habet veritas Hebraica) exultans in eo ferore iustitiæ, cum qua habebat symbolū, & gaudens vespere illo severitatis, ut & nomen virtutis conveniens indicat. Iisdem enim literis apud Hebræos scribitur Coruus, quibus & vesper. Nam Coruus hebre dicitur, vesper autem hebre mutatis tantammodo punctis. Vnde cum

ad hoc Noe videret iustitiā Dei salutem super terram exire nequaquam voluit. Cur verò Coruus ibat, & reuertebatur, quousq; exsiccarentur aquæ? Nonne quia, etsi ex latere sinistro, & diuinam iustitiæ erat, fidas tamen minus er mittens esse voluit, & non inuitus, ut ires, & non reuertetetur, quarens cibū

ad cadaveribus animāliū sicut vulgares dicunt, reuertebatur autē, quasi reuersus rerū successū. Vnde minus spernendus est Coruus; de quo scriptum est. Qui parat Coruo escam. Et alibi: Qui dat escam pullis Coruorum inuocantibus eam. Qui, & (volente Deo) Heliā parat, cui etiam in Canticis affimulantur coma dilecti, cum dicitur: conq̃ eius sicuti elatè palmarum, nigra sicut Coruus, &c. Verum quamuis ex patrum sententia, atq; adeò ex vnanimi totius Ecclesiæ consensu Coruum ad Noe minimè reuertisse dicamus, tamen sciolum quispian id mordicus forsitan nobis, & vi volet exprimere, dum ait sacra scriptura, donec siccarentur aquæ super terram, non enim particula donec omne futurum tempus excludit, sed id quod dicitur aliquando, ferè scilicet, quando talis res, aut tēpus, aut occasio accesserit. Sic q̃ Terentius: Nunquam de tēpore ora e, vsq; adeo donec peperit, id est, orauit diu, sed destitit etiam aliquando, scilicet ubi exorasset. His ramen egregie occurrit

30 *Glossa, & simul quasdam Hebreorum ineptias reuellit, dum ait: Quod secundum communem expositionē Coruus dicitur non reasse, donec siccarentur aquæ non ita est intelligendū quasi reuersus sit ad Noe aquis ressecatis, sed remansit apud cadaverā, ut cōmuniter dicitur. Et est similis motus loquēdi in Matthæo primo de Ioseph, & Maria dicēte. Et non cognoscebat eā, donec peperit filium suū primogenitum, non quā postea cognouit. In Hebræo dicitur: Qui egre iacebat extenuis, & reuerrens. Testatur hoc D. r Hieronymus. Quod exponunt Hebræi dicentes, quod Coruus emissus de arca non fecit legationē suam, prout Noe intenebat, sed magis extra aquā volitabat, quarens reingredi in arcam. Causam autē huius assēptā: aliqui Hebræi, quā Coruus habebat suspicionē de femella sua. x quod patet in eis cecitas magna, qui tā absurda dicunt, & credunt, ino etiam in hoc libi contradicunt. Dicunt enim, & satis apparet in Textu, quod coruus fuit simpliciter interdictus à Deo intra arcam. Hactenus igitur Glossa. Secundus sacræ scripturæ locus est, de Heliā Propheta, cui Corui detulisse panem scribuntur, & carnes manē, & vesper, idq; diuino iussu. Quem D. r Aurelius Augustinus docet assimē, vt omnia historici interpretentur. In iē, ore siccitatis, inquit, à Dimino Heliā dicitur*

40 *us in spelunca torrentis Carith se absconderet, ubi Corui ministrantibus panē, & carnis, & aqua torrentis illū satiaret, & pollet scilicet occasione, quarens, & tēpore simi s haberet alimoniam, & perfecti quatuor annis se querēti turbidā effugaret iram. A Corui verò ministrari Propheta præcipitur, ut scilicet culpā, quā in diluuiio commiserat, in terra pargare aut illa videretur; dum vi si delis minister efficitur Heliā, qui negligens & fallax erat antea Noe. Præterea quoniam hic minister illi dediti ostenditur, qualiter homo si non peccasset, etiā in fructu osorū animalū nunc ministerijs videretur. Vnde videtur eo: panes, & carnes ille Coruus detulerit, ipse viderit, qui tale officii cōmittit. In quo tamen intuentū est, quod si ex aliquorū hominū scientiā, aut nescientiā in dēstrita Corui hæc acciperent, qui co-*

stos panes, & carnes quaslibet qualitercūq; parabant. u Idem mysticū Corui huius significatū exponit, & gentes eo figurari docet, inquens, Heliā enim abijt, & Christus venit in trāitū. Helias in deserto Corui ministrantibus pasciebatur, & Christus in deserto mundi huius gentiū fide res-

50 *citur. Corui enim illi, qui B. Heliā iubente Domino ministrabant, gentiū populū figurabant. Properea & gentiū Ecclesia dicitur. Nigra s, sum, sed formosa sicut Heliā. D. verò x Christofomus paulo aliter sacræ huius historiæ misterium rimatus, Iudæicum populum per Corui pullos intelligere videtur, per Coruum verò non dissimili allegoria Heliam ipsum in gentem suam plus iusto duriusculum, vt ex hisce eiusdem verbis apparet. Odis, inquit, Coruus prolem suam, & natam non educat. Id quod y Propheta infansans dixit, & pullis Coruorū inuocantibus eā. Quoniam enim pulli Coruorū imò omnes animi pulli recens nati infirmiores sunt, quā ut ipsi cibum sibi parent, Vnde adeo imolues à parentibus suis nutriuntur. Sed ab ea parentū cura Coruorū pulli destituti, attrahunt ab illis etiā non curatum permanes Coruorum genus. Vnde David diuinam nobis misericordiam subinde cōmposcens cernē educationem Deo ascribit. Expositis enim ad arē videri à parentibus neg-*

glectis

q In An-
aria.r L. de He-
br. quāsi.(3. Reg. 17
Helias à
Coruis nu-
trit. u
Lib. 2. de
mirabil sa-
cræ scrip-
tæ.
Helias cur
a coruis mi-
nistratum.u Serm. de
temp. 201.
e de Helia.x Serm. in
Helia Pro-
phetam.

y Ps. 146.

glecētis obnolitāt animalcula quadā diuina prouidentia suppeditata, quā capientes illi crescunt, & alia¹⁰
 sur. Vnde dicitur, & pullis Cornorum inuocantibus eum, Proinde per patres illos filiorum suorum osferens
 apud Heliam, qui Iudaeis, ut filijs male frugis succedebat, Deus intercedit, quasi ad eū silēter ita diceret,
 Ne tanto Iudaeorum filiorū tuorū odio tenere, quanto ergo pullos suos Corui, & ecce illi nunc conuersi
 sunt, vide uel eorū misericordiā, quā natura sunt immisericordes, & inhumani, illi ipsi uel bospites tibi
 seruiunt. Absurdū est Helia, quod apud te misericordiā mea patrocinantur Corui, tu autē pro Iudaeis,
 in quos scēio, nō intercedis. Erubescē, & uel Cornorū exemplo Iudaeis esse clementior. Ego enim ut tuē
 sententię honorem dō, ita & illorū qui affliguntur, misereari uelim. At Helias cum Deo non dū cederet,
 reuocatur alumnū Corui beneficiū, & alta reconciliatā uia queritur, nēdē ut fame uictus sententiā
 ipse soluerē cogatur. Verūm ipse Coruorum minū serio destituit, nihil dū mittit, nēdum estā ipse
 sustinuit, & inquit. Non ingratiū est, ut fame crucior, tantum ut impios puniri uideā, pereat etiā cor-
 pus meum cum his, qui fame afficiantur. Itaq; cum deficiente per Coruos alimenta transires multum
 tēporis, sterum corripitur Helias, & in altum locum trāsire iubetur, ut famelicus ipse famelicus uidua,²⁰
 quā & Eibnica erat, supplex esset &c. Hęc D. Chrylōstomus. S. h. Isidorus Pelusiores mysticē per
 Coruum sacerdotem malum, diuinā nihilominus gratiā ministrū interpretatur, ubi inquit,
 Quod siquid etiā, quod magis mirandum sit, intelligere cupis per Coruum, hoc est immandum aue;
 quē & ceterū illūm Heliam pascibat. Quercia ne aubites, quin per flagitiosos quosdā sacerdotes (neq;
 enim omnes contemere oportet, neque eorum es) diuina, & natura sublimiora beneficia tribuuntur.
 Ita D. Isidorus hoc Corui exemplo appositō certē Deum quandoq; indignis ad bonas operas
 uti ostendit, quemadmodum, ut Coruus impura ales Heliam Prophetam aluit. Eundem locum
 hoc modo interpretatur Iacobus de Vitriaco Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalis: Legimus
 autem, quod Elias pascus est pane subcinericio, & ambulauit vsque ad montem Dei in fortitu-
 dine cibi illius, quadraginta noctibus, & quadraginta diebus. Panis autem ille figura fuit pa-
 nis Eucharistię, & panis doctrinę. Si igitur tanta fuit uirtus, & efficacia in umbra, & figura,
 quanta, & quā mirabilis est uirtus in re ipsa, in ipso scilicet pane uerō corporis Christi, quore³⁰
 ficiuntur animę populi Christiani? De quo pasto legimus in libro Regum, quod Coruus pas-
 cebat Eliam, id est, Christus fidelem animam, de quo Coruo Dominus in Iob ait: Quis prepa-
 rat Corui escam suam, quando pulli eius clamant ad Dominum: Coruus dicitur Christus propter
 similitudinem carnis peccati, qui cum sit candor lucis æternę, quasi niger factus, dum uidimus
 eum non habentem speciem, neque decorem. Vnde & Ecclesia nigra fit propter ipsum mun-
 do despecta, & varijs tribulationibus afflicta sicut ipsa ait in Canticis: Nigra sum, sed formosa.
 Vox autē Christi dicitur Coruina, quia semper in crastinum sonat, cum bona futura promittat.
 Hęc enim uita quasi hodierna dies est in promissione, crastina autem dies erit in exhibitione.
 Cras enim respōdebit nobis iustitia nostra, id est Christus, qui factus est nobis à Deo Patre sa-
 pientia, uirtus, & iustitia. Escam autem huius Corui, non quia pascitur, sed quia pascit nos pullos
 suos, est caro eius. Hanc escam Spiritus Sanctus in uero D. Virginis præparauit. Mater au-
 tem in præsepio nobilem escam in paupere scutella posuit. Christus autem hanc escam in cru-⁴⁰
 ce coctam esibilem reddidit, quia pullos suos pascit, dum eos nigrescere cernit despectu scilicet
 mundi, & carnis purificatione. Tercius sacrę scripturę locus de Coruo habetur in Can-
 tificis, ubi sponsa capillitium dilecti sui Cornuorum pennis per atrore splendentibus comparat,
 dum ait: Vincinini eius condensi sunt, uelate, & nigri sicut Corui. Quę uerba uersibus sapphicis
 quidam recentiorum sit expressit:

Eius est autum caput, & comantiss
 Vertici palme similes capillus
 Nigraque omnis Cefaries semis tam
 Atcula Corni,

Caput autē, ut inquit idem ipse, comparatur auro tanquā inter omnia metalla perfectissimo. Sed ca-
 pillorū palchritudo in ordine non abs re palme, seu cerebro ipsius palme, quā Græci elaten uocāt, equa-⁵⁰
 tur, uidelicet ad denotandā uirtutem capillorū, quibus euulsis Samson perdidit robur, haud secus atq;
 palma cerebro euulso emori dicitur, in colore uerō Coruo assimilatur, qui est niger, ut sequamur theologicē
 Hebraeorum inter precipuas aues à mensura roboris excelsi prouenientis, ut non sine causa in b. Psalmo
 & Euangelio pullos Cornuorum eum inuocantes pascere dicatur. Quartus locus est c. Salomonis: Ocu-
 lū qui subsannat patrē, & qui despicit partū matris suę, effodiant eum Corui de torrentibus, & come-
 dant eum filij Aquile. Hic pro Coruis intelligendos esse uolunt dæmones huius elementaris
 mundi, qui ueluti Corui nigerrimi, ac terribissimi ut plurimū apparent. Hi lumen mentis tollunt,
 quibus uniuersaliū, & naturę legū obseruatio haudquaquā curę est, qui Sacrosanctę Ecclesię,
 quę nos in Christo ueluti mater spiritaliter genuit, præcepta & monita procaciter aspernan-
 tur. Quintus locus est apud D. Iobum, qui de Coruis hunc in modum querit: Quis preparat
 Coruo

Helias in-
 betur Cor-
 uum imita-
 ri.

z L. 2. epist.
 37. ad Her-
 nium Comi-
 tum.

Christus
 Coruus di-
 citur.

Vox Chri-
 sti cur Cor-
 uina.

a Cant. 8.
 Capilli sū
 se coruo si-
 mile quid.

b Ps. 146.
 c Ps. 130.
 Corui de-
 mores qui.

¹⁰ *Coruo* *escam suam, quando pulli eius clamant ad Deum, vagantes eò quòd non habeant cibum.* Hoc ipso conspirat, quinimò ad D. Iobi interrogationem respondet Regius & Psaltes, dum summā Dei clementiam mirificè extollit. *Qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis Coruorum inuocanti bus eum &c.* Hunc locum commentans Cornelius Ianfenius Gandaucensis Episcopus. Coruorum (inquit) hic ob id fit mentio ad notandam magis Dei erga homines prouidentiam, & benignitatem. Si enim Deus etiam rapacissimos, & odiosos Coruos benignè pascit, quantò magis homines ab ipso pendentes. Deinde idcirco etiam Coruorum meminit, quòd voracissimi sint multo egentes cibo, ob quòd fugant longius pullos suos iam robustos, vt scribant Plinius, & Aristoteles suis locis. Atqui ob has easdem rationes Coruorum singulariter mentionem facit & Dominus, volens ex prouidentia Dei erga eos, eiusdem prouidentiam erga homines arguere. Considerate, inquit, Coruos, qui non seminant, neq. metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, & Deus pascit illos, quantò magis vos plures estis illis? Pulchre autem pullos *Coruos Deum inuocare quid significet.*

²⁰ Coruorum, Deum dicit inuocare, nam ceteræ aues suo cantu magis videntur laudare Deum, & lætitiā testari; Corui verò sua crocitantione non nisi famem testari, & penuriam. Simul, & Dei eximiam notat benignitatem, & clementiam, qui illorum crocitantione veluti precem ad se suscipit, ac proinde etiam solum gemitū hominum illi esse pro oratione. In eūdem locū D. Augustinus sic commēatur. Hoc fortè putabimus, inquit, quia Corui Deum inuocant, nec hoc cogitatis irrationabilem animam inuocare Deum Non nouit anima inuocare Deum, nisi sola rationalis. In figura accipiente dictū, nec putetis sicut impij quidam dicūt, reuolui animas humanas ad canes, ad porcos, ad Coruos. Anima humana facta est ad imaginem Dei, nō dabit imaginem suam cani, & porco. Quid ergo pulli inuocantes eum, qui sunt pulli Coruorum? Israelitæ se solos iustos esse dicebant, quia legem acceperant, ceteros omnes omnium gentium homines peccatores dicebant. Et si re omnes gentes, in peccato, in idololatria in adoratione lapidum, & lignorum erant. Sed nunquid sic remanserunt? Et quid ipsi? Et si non nisi Corui patres nostri, tamen pulli Coruorum nos ipsi inuocamus Deum. Dat pecoribus escam ipsorum, & pullis Coruorum, qui inuocant eum. Ipsi sunt pulli Coruorū, quibus dicit Petrus. Quia non corruptibili auro, & argēto redempti estis de superuacanea vestra consuetudine in parentibus vestris tradita. Proficientes enim pulli Coruorum, qui simulachra colere videbantur parentum suorum, conuersi sunt ad Deum. Et audis modò pullum Corui inuocantem vnum Deum. Quid ergo dimisit parentem tuum dicis pullo Corui. Dimisi planè, ille enim Coruus non inuocans Deum, ego pullus inuoco Deum &c. Hæc Diuus Augustinus. In eundem etiam Diui Iobi locum Diuus Gregorius ita scribit. Quis præparat Coruo escam suam quando pulli eius ad Deum clamant, vagantes eò quòd non habeant cibos? quid enim Corui pullorum. *Lib. 30. ex poss. moral.* que eius nomine nisi peccatis nigra gentilitas designatur? De qua per g Prophetam dicitur: *cap 8.* Qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis coruorum inuocantibus eum. Lumenta quippè escam accipiunt, dum sacræ scripturæ pabulo mentes dudum brutæ fariantur. Pullis verò

⁴⁰ coruorum filijs scilicet gentium esca datur, cū eorum desiderium nostra conuersatione reficitur. Iste coruus esca fuit, dum ipsam Sancta Ecclesia quæreretur. Sed nunc escam accipit, quia ipse ad conuersionem alios exquirat. Cuius videlicet pulli, id est, prædicatores ex eo editi, non in se præsumunt. Sed in viribus redemptoris sui. Vnde benè dicitur. Quando pulli eius ad Deum clamant. Nihil enim sua virtute se posse sciunt. Et quamuis animarum lucra pijs votis esuriant, ab illo tamen, qui cuncta intrinsecus operatur hæc fieri exoptant. Vera enim fide comprehendunt, quia neq. qui plantat est aliquid neq. qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. Quod verò dictum est, vagantes, eò quòd nō habeant cibos in hac vagatione nil aliud, quàm æstuantium prædicatorum vota signantur, qui dum in Ecclesiæ sinu recipere populos ambiunt, magno ardore succensi, nunc ad hos, nunc ad illos colligēdos desiderium mittunt. Quasi quædam quippè vagatio est, ipsa cogitationis æstuatō, & velut ad loca varia mutatis nutribus transeunt, dum pro aduandis animabus in modos innumeros, ac in partes diuersas esuriēte mente discurrunt. Hanc vagationē pulli Coruorum, i. filij gentium ab ipso gentium magistro didicerunt. Ipse quippè quā valida charitate flagrat, tā nimia ex locis ad loca se vagatio ne permutat, trāsire ad alia ex alijs appetit, quia ipsa eū, quæ implet charitas impellit. Longè namq. à h Romanis positus scribit, memoriā vestri facio sēper in orationibus meis, obsecrās si h *Rom. 1.* quomodo tandem aliquando prosperū iter habeam in volūtate Dei veniendi ad vos, desidero n. videre vos. Retērus Ephesi Corinthijs scribit: Ecce tertio paratus sum venire ad vos. Ephe si commorans Galatis loquitur, dicens: Vellem modo esse apud vos, & mutare vocē meā. Romæ quoq. custodia carceris clausus, quia ire ad Philippenfes per semetipsū nō permittitur trāsmittere se discipulum pollicetur, dicens: Spero in Domino Iesu Timotheum me citò mittere ad vos, vt & ego bono animo sim cognitis, quæ circa vos sunt. Confrictus etiam vinculis,

arque Ephesi retentus Colossensibus scribit. Nam si corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum. Ecce quomodo sancto desiderio quasi vagatur; hic corpore tenetur, illuc spiritu ducitur, & paterni amoris affectum istis presentibus exhibet, illis absentibus ostendit, coram positus impendit opera, audientibus exprimit vota, efficaciter præsens eis cum quibus erat, nec tamen illis absens, cum quibus non erat. Cuius vagationem melius cognoscimus, si eius adhuc ad Corinthios verba pensamus; ait enim, Veniam ad vos, cum Macedoniam pertransiero. Nam Macedoniam pertransibo; apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo. Perpendamus quæso, quæ sit ista vagatio: Ecce aliò interim manet, aliò se iterum perhibet, atque aliò desiderium promittit. Quid est, quod tã anxie per tot loca patitur, nisi quod circa omnes vna charitate constringitur? Charitas enim diuisa vnire confuevit, vnum cor Pauli per multa diuidi compellit. Quod tamen tantò arctius in Deo colligit, quantò latius per sancta desideria spargit. Predicando igitur Paulus vult simul omnia dicere, amando vult simul omnes videre; quia, & in carcere permanendo vult omnibus viuere, & de carne transendo per sacrificiũ fidei vult omnibus prodesse. Vagatur itaq. pulli Coruorum, id est, magistrum suum imitentur filij gentium, torporem mentis excutiant, & cum animarum lucrum, id est, cibum suum minime repetunt, non quiescant, ad profectum se ex profectibus extendant, & æstuantes in utilitate multorum, refecionem suam quasi vagantes esuriant. Quia verò per prædicationem opera discurrendo, refecione fidei gentilitatem satiare non cessant, dicatur rectè. Quis præparat Coruorum escam suam, quando pulli eius ad Deum clamant, vagantes eò quòd cibum non habeant? Potest etiam Corui nomine nigra per infidelitatis meritum plebs Iudaica designari. Nam pulli eius ad Deum clamare referuntur, vt eidem Coruo à Domino esca præpararetur: quia nimium Sancti Apostoli plebis Israeliticæ carne generati, dum pro gente sua preces ad Dominum funderent, quasi pulli Coruorum eum, de quo carnaliter editi sunt spirituali intelligentia parentem populum pauperunt. Igitur dum pulli eius clamant Coruo esca præparatur. Illud tamen in hoc versu debemus solerter intueri, quòd huic Coruo esca dicitur primum pullis clamantibus, & postmodum vagantibus præparari. Clamantibus namque pullis Coruo esca præparata est, cum prædicantibus Apostolis verbũ Dei Iudæa modò in tribus millibus, modò in quinque millibus spirituali est intelligentia faciata. Sed cum reproborum multitudo crudelitatem suam contra prædicantes exerceret, & quasi pullorum vitam necaret, iidem pulli in vniuersa mundi spatia dispersi sunt. Vnde, & iidem patribus spiritali prædicationi resistentibus, dicunt i Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, sed quia repellitis illud, & indignos vos iudicatis æternæ vitæ, ecce conuertimur ad gentes, scientes profectò quòd postquam gentilitas etiam Iudæa ad fidem veniret. Vnde est & scriptum: Donec plenitudo gentium introiret, & sic omnis Israel saluus fieret. Quia igitur summopere Sancti Apostoli, & studuerunt prius audientibus prædicare, & postmodum resistentibus exempla conuersæ gentilitatis ostenderet: quasi esurientes pulli huic Coruo escam suam prius clamando, & postmodum vagando quæsierunt. Vnde enim vagantur pulli inde escam Coruus inuenit; quia dum per laborem prædicatum conuersam ad Deum gentilitatem Iudaicus populus respicit, ad extremum quandoque stultitiam suæ infidelitatis, & tunc scripturæ sacræ sententias intelligit, cum priusquam sibi gentibus innotuisse cognoscit, atque expleta vagatione pullorum ad perspicienda sacra eloquia os cordis aperit, quia peractis in mundum cursibus Apostolorum, serò ea spiritaliter percipit, à quibus diu se perfidia astringente ieiunauit. Quæ quia omnia solius diuinæ potentiae virtus operatur, rectè dicitur. Quis præparat Coruo escam suam, quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eò quòd non habeant cibos? Subaudis nisi ego, qui infidelem populum filiis suis, & exorantibus tolero, & prædicantibus, atque ad alia vagantibus conuertendo quandoque in fine sustineo. Est adhuc aliud quod de Coruo moraliter possit intelligi. Editis namque pullis, vt fertur escam plenè præbere dissimulat, priusquam plumescendo nigrescant, eosq. inedia affici patitur, quo adusque in illis per pennarum nigredinem sua similitudo appareat. Qui hac illucq. vagantur in nido, & ciborum expetunt aperto ore subsidium. At cum nigrescere ceperint, tantò eis præbenda alimenta ardentius requirit, quantò illos alere diutius distulit. Coruus profectò est doctus quisque prædicator, qui magna voce clamat, dum peccatorum suorum memoriam, atque cognitionem infirmitatis propriæ, quasi quandam coloris nigredinem portat. Cui quidem nascuntur in fide discipuli, sed fortassè à peccatis præteritis memoriam auertunt, & per hoc eam, quam assumi oportet contra huius mundi gloriam humilitatis nigredinem, non ostendunt. Hi velut ad accipendas escas os aperiunt, cum doceri de secretis sublimibus quærunt. Sed eis Doctor suus alimenta prædicamentorum sublimium tantò minùs tribuit, quanto illos peccata præterita minus dignè deslere cognoscit. Expectat quippè, atque admonet, vt à nitore vitæ præsentis prius per penitentiam

Plebs Iudaica per Coruum designata.

i Act. 3.

k Rom. 11.

Prædicator doctus Coruus est.

penitentia

10 nitentiæ lamenta nigrescant, & tum demum congrua prædicationis subtilissimæ nutrita percipiant. Coruus in pullis ora inhiantia respicit, sed antè in eis pennarum nigredine indui corpora quærit. Sic & discretus Doctor interna mytheria eorum sensibus non ministrat, quos adhuc ab hoc sæculo nequaquam se abiectisse considerat. Quantò igitur discipuli exterius per cultum vitæ præsentis minùs quasi nigri sunt, tantò per cibum verbi interioris minùs replentur, & quo se à corporali gloria non euacuant, eò à spirituali refectiōe ieiunant. Si verò in cōfessione vitæ præteritæ lamenti sui gemitus velut nigrescentes plumas proferant, ilicò in cōtēplationem Doctor ad escam de sublimibus deferendam quasi pullorum refectiōem cogitans Coruus volat; eisq; hiantibus in ore cibum reuocat, dum ex ea intelligentia, quam ceperit, esurientibus discipulis alimenta vitæ loquendo subministrat. Quos tantò ardentius de supernis reficit, quantò verius à mundi nitore nigrescere poenitentia lamentatione cognoscit. Pulli autem dum nigro se pennarum colore vestiunt, de se etiam volatū promittunt, quia quò magis discipuli abiecta de se sentiunt, quò magis sese despicientes affligunt, eò amplius spem profectus sui in altiora pollicetur. Vnde, & curat Doctor festinantius alere, quos iam per quædam iudicia discipulis nouit, tum per discretionem congruum doctrinæ tempus intelligit, ipse non solum pro se, sed etiam pro eis, quibus laboris sui studia impendit, maiora intelligentiæ munera præcipit. Vnde hic quoq; aptè dicitur: Quis præparat Coruo escam suam, quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eò quòd non habeant cibos? Cum enim pulli vt fatientur clamāt Coruo esca præparatur, quia dum verbum Dei boni Auditores esuriunt, proficienti eis maiora Doctoribus intelligentiæ dona tribuuntur. Hactenus itaq; D. Gregorius.† Iacobus de Vitriaco S. R. E. Cardinalis, Episcopus Tusculanus: Quis præparat (inquit) Coruo escam suam, quando pulli eius clamant ad Deum? Escā Corui, quæ pascit nos, caro eius est: hanc escam in vtero virginali præparauit Dominus, qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis Coruorum inuocantibus eum. Reclinatus in præsepio factus est foenum iumentis, factus est caro, pullos Coruorum carnibus paut, id est, filios peccatorum, scilicet Ecclesiam de gentibus congregatam, vel Iudeos filios Patriarcharum, vt Coruus sumatur in bonum, iuxta illud: Nigra sum, sed formosa filia Hiernsalem. Vnde, & Christus Coruus dicitur, qui in vespere mundi carnes nobis obdiscit, non quia peccator sit, sed propter similitudinem carnis peccati, & quia pullos non pascit, nisi quando incipiunt nigrescere mundo mortui, & despectui. Cum. n. esset candor lucis humiliavit se, vsq; ad mortis nigredinem, cuius vox Coruina est ad futura bona nos inuitans, & bona futura promittens. Coruus etiam ille, quem populus Romanus solenni adeo funeris pompa mortuum prosequutus esse, ac honorasse legitur apud authores profanos, apud nos tamen mysterio non caret, quippè qui sine vilo garritu, volatu, aliouè augurio Christum iam aduenisse certo significauit, & breui omnem dæmonum potestatem, præcipuè verò Roma, quæ ipsa arx Idolomoniarum erat, prosternendam, exterminandam, & perpetuo obliuionis sepulchro condendam fore. Testatur hoc doctissimus Theologus m Gilbertus Genebrardus ita scribens: An. m In Chrono vno ante passum Dominum M. Seruilio, & C. Seitto Coss. funus Corui celebribus exequijs omnino nologia. generum coronis nouo, & inusitato facinore curatum à Pop. Romano, autore Plinio; significante spiritui Sancto Coruum, id est, aurum illum Sathanam mox extinctum iri Roma, ubi præcipua eius potestas cultus, gerat, & garritus. Quod ad Ethnicas superstitiones attinet, apud has quoq; Coruum videmus sua habuisse mytheria. Eum enim sacrum, & Apollinis pedisequum teste Plutarcho, & N. Aeliano esse dixerunt, cum quia futura cantu, & volatu prædicere, & Apollinis sententiā se significasse Porphyrio, vnā cum Accipitre nuntiare credebatur, tum quia niger est, & tenebrosæ noctis (vt Cycnus ob candorem diei) apprimè cōuenit, quorum vtriusq; Phœbus dominus est. Ita- que non solum Coruum, sed & Cycnum ei consecrarunt. His asti pulatur Apuleius, qui vbi de Socratis dæmonio agit, ita inquit. Cum duo præstabiles colores piceus, ac niuens forent, quibus inter se nox cum die differret, vtrumq; colorem Apollo suis altribus condonauit Corno nigrum, Cycno album. Hinc aufonio Phæbeus osceno. Silio Italico. Phæbea ales nuncupatur. Tertiā etiam rationem quidam adferunt, quòd Apollo, cum gigantes Dijs bellum inferrent, in Coruum mutari voluit Phornutus tamen è contra Coruo à Phœbo alienum ait, quòd vel ipso colore propheti bus, ac impurus habeatur, id est, μαρpos. Vnde illi Cycnum potiùs attribuit, quòd is auim maximè musicus sit, & candidissimus.

In die Nat-
tini. Domini

Christus
Coruus di-
citur.

Corui à Ro-
mani se-
pulti myste-
rium.

Coruus se-
pollinis pe-
disequus, &
sacer, quare,
se signifi-
cat.

Coruus A-
pollinis pe-
disequus,
& sacer,
quare,

n Lib. 7. de
Anim. c. 18

o Lib. 5.
Cycnus cur-
tæbo sa-
cer.

Corvus ideo præter aliorum animalium naturam aliquid Corui peculiare datum esse, in quo cum sole caloris auctore conveniat. Vnde legitur apud Petronium: Arbitrium.

Si contra rerum naturæ munera nota

Corvus natura frugibus sua refert.

Sed enim cum b Porphyrus dicat: *Colorem nigrum soli dicatum, quod eius calore corpora humana* b L. de ab
etiam fusiora nigriora reddantur; & cum Corvus inter aves maximè niger sit, itaq. manifesta *fin. car-*
causa est, cur is Apollini facer habeatur. Porro Brachmanæ colorem atrum in primis vene- *Brachma-*
rantur propter Solem omnia denigrantem. Nam, & Salomon rem egregiè nigram ostensu *ne coloris*
us Cantorum Cantico: *Crines, ait, eius ut abietes, nigri sicut Corui.* Auem autem Apollini fa- *auri cultio*
miliarem fuisse, atq. insigni candore præditâ, ipsius verò mox indagatione, quod ab se dilectæ *res,*
Coronidis crimen detulisset, in eam nigredinem demutatam, fabularum scriptores Hesiodum

sequuti meminere. Sed Artemo Pindarum commendat, qui Apollinē ipsum nulla Corui men-
tione facta per se Ifios, & Coronidis furtum deprehendisse ait: Coruū sitū damnatum ab Apol-
line, quod sacrificantem aqua moratus esset, iam antè diximus, ideoq. sitis hieroglyphicum esse.

Quare, & Nicander scriptis frequentiores eius alius crocatus venturæ pluvie indicium est. *Sitis hye-*
rogliphi-
cum.

Sed quoniam ob ventris profluvium, quo per æstatem sexagenos dies laborat, Corvus à potu
abstinet, sobrietatem convenientius, quàm sitim hanc vocabimus. Impositorem significare
Coruum insistentem vrnæ, & saxum ore tenentem non immerito quis dicit. Vt enim iam an-
tè meminimus, quæ avis huius sagacitas est, sit quando aquam in vrnâ submissam adeo, ut eam
rostris nequeat attingere, repererit, tum verò lapillis vnâ congestis, & immeritis aquam suble-
uat, & siti consulit. Idem de cane Plutarchus scribit, qui lapillos in amphoram oleariam cō-
ijciebat, donec oleo redandanti lambere posset arbitrato suo. At vel argutum physicum, aut
subtile mathematicum quis Coruum arbitretur, qui rerum omnium plenitudinem esse, &
mutuam corporum pugnam, eaq. invicem sibi cedere, alterum in alterius locum succedere,

30 gravia imum, lævia summum petere apprimè cognoscat; aut quasi eam Archimedis ratione *Archime-*
intelligat, qua coronæ sacoma quam miræ carlatam ob insigne artificium Hiero Syriacus. Ty- *dis inge-*
rannus fraudem subolfaciens cum refundere noller, fraudem tamen percipi maximè auebat, *nium.*
ipse Archimedes callido certè consilio deprehendit. Veruntamen non ea Corui mens est, ut
vel miras naturæ affectiones, vel subtiles Geometrarum speculationes timeretur. Vna in cor-
pore conservando cura est, hæc vna mentem acuit, hæc callidum facit, Sycophantam re-
uerà, & impositorem eius imago, ut suprâ annotavimus, refert. Qua in re historiam Val-
eriani, ex quo multa huc retulimus, narrare lubet, qui non absimilem Coruinæ imposturæ famu-
lum habuit, & in eo vitæ alendæ genere apprimè callidum, sed verba eius ipsa ascribamus.

Fuit mihi Romæ famulus, ait, natione Gallus patria Verdunensis, nomine Rolandius, fac-
tulus, & morio non sanè illepidus, & cum primis officij sui memor. Allatus ad me fuerat Ve-
netijs vini Cretici cadus, generosi admodum, atque suavissimi. Iussi, ut imos est, talia non cre-
dere famulis, sed diligentius asseruari, amicis aduenientibus potiùs, quàm mihi vsui futurum.

Interdum tamen vnciatim minimum quid haurebatur. Intermonebat famulus subinde fu-
turum, ut necitar (sic enim ipse vinum appellabat) si ita asseruare pergerem, in massam obdu-
raretur, atque etiam lapidesceret. Putabam ego de firmitate dici, quam vinum indies vetera-
scens acquirebat, atque benè sanè respondebam. Quid autem? Venit æstas, visumque est ca-
dum, ne conciperet æstus, loco dimovere. Cumque in commodiorem cuppam transferre
vellem, vix duobus inde sextarijs effusus nihil amplius effluebat, ipso tamen pondere perma-
nente. Quid sit miror. Operculum supernè tollō, intrespicio, rem immisso digito peruesti-
go, atque ecce vim ibi glareæ ingentem, quanta nux iuglans est, magnitudine ad summum,
vique cadum aggestam, quam non in cuppam, sed in vimineum corbem transfundere necesse
fuit. Ita astutus ille veterator quotidie aliquid subducebat, & ne tubulus, qui paulò infra-
cadi medium immisus erat, aliquando rem proderet ad exhausti vini modum lapillos eos
amotō supernè operculo, quâ liquor infundi solet, immittebat, oppletoque ita calculis cado,
ut nullum iam amplius infarcire posset, satis iam colluctatus non expectato, ut res propalam
ficeret, domo emigrauerat. Hæc Pierius. Quibusdam etiam proditoris signum est Corvus, *Corui p-*
diortis si-
gnum.

quippè qui Phœbo Coronidem Nympham à iuvene vitiatam fuisse revelauerit, ut fabulæ ha-
beant. Vnde ob loquacitatem ab Apulline indignabundo ex albo in nigrum versus, dignum
fuit alios defendendi libidinis præmium tulit. Quod plerunq. proditoribus accidere solet, ut
peius cum ipsis postea, quàm quos detulerint, agatur. Est etiam rei vagæ, & inconstantis sym-
bolum iuxta illud Horatii:

Est aliquid quod tendis, & in quod dirigis arcum

An possim sequeris Corvus te flagitulos?

Sitis hye-
rogliphi-
cum.
Sobrietas,
Corui.
Imposito-
ris typus.

Archime-
dis inge-
nium.

Corvus sy-
cophanta
imago.

Famuli
cuiusdam
avis lepe-
dis.

Corui p-
diortis si-
gnum.

Prodito-
res punit-
doi.

Inconstā-
tia symba-
lum.

Iustitia si-
gnum.

A Noe ex arca ablegatus Coruus, iuxta Theologos diuinæ iustitiæ symbolum gerebat, alias 10
hominis improbi nota est, in quo sensu etiam Iuuenalis dixit:

Dat veniam Coruis, vexat censura Columbas.

Et Prudentius.

Coruos imitare Columbis.

PROVERBIA.

Mali Corui
mali ouis.

Mali Corui malum ouum *Κακὸν κόρακος, κακὸν ὄν*. Aptè vsurpabitur, quoties à malo præceptore discipulus malus proficitur, ex improbo patre improbus filius, ex 20 patria illaudata, vir illaudatus, deniq. facinus scelestum ab homine scelesto. Metaphoram aliq. ad naturam animantis referunt, quæ nec ipsa idonea est humanis cibis, nec ouum parit ad quicquam vtile. Sunt qui fieri dicant, vt Coruorum pulli parentes ipsos deuorent, si fortè eos ad fatietatem minimè pauerint. Alij, vt Suidas, & Varinus, ad huiusmodi fabulam referunt. Corax quidam Syracusis post mortem Hieronis instituit rhetorice mercede profiteri. Cùm hoc adolefcens quidam Tifias hac lege pactus est, vt tum demum mercedem persolueret, vbi iam artè perdidicisset. Dein vbi iam arte cognita præmium reddere cunctaretur, Corax in ius discipulum vocauit. Vbi iuuenis huiusmodi dilemma proponit. Percontanti quis esset artis finis, vbi Corax respondisset, persuadere dicendo. Age, inquit, si persuadeo iudicibus me nihil debere, non reddam, quia vici causam; sin minus persuadeo, non reddam, quia non perdidici artem. At Corax Tifias dilemma tanquam vitiosum, & antistropheon in discipulum retor sit ad hunc modum: Immò, inquit, si persuades, dabis, quia tenes artem, & debes ex pacto: sin 30 minus dabis, quia sententia iudicum damnatus es. Quod commentum tam vaftrum, tamq. callidum, vbi iudices audissent admirati versutiam adolefcantis, succlamarunt, *Κακὸν κόρακος κακὸν ὄν*. Sunt qui narrant, hoc succlamatum à Corona circumstantium, cùm alter alteri litem intenderet. Huiusmodi fermè leguntur in Prolegomenis in Hermogenis Rhetorice. *Coruus aquat*. dici solitum, vbi quis non citra negotium, citraq. ingenium, quæ cuperet, consequeretur: Aut vbi quis rem nouis artibus efficere tentaret. Duclum adagium à coruo sitienti, & lapillos in vt nam congerente, quod a Plinius vt rem gestam memorat. *Corui Luscinjæ honoratior*: *Κόραξις ἀνδρῶν ἀδίσσιμότερος*. Cùm indocti doctis præferunt, improbi probis, blaterones eloquentibus, rapaces ac furaces cordatis viris, & integris. Illud apud Martialem. *Inter Lædas videtur Coruus Olores*. æquiualeat ei, quod est apud b Virgilium: *Inter strepere anser Olores*. *Coruus absente Graculo pulcher*. Adagium in Theophrasti epistolis legitur *κοροὺς μὴ φανέστω καὶ κόραξ ἐν πρὴπῇ* si καταλογία δὴ σῆται ὀπίσθιν, id est, non appareat Graculo inter speciosas aues numerabitur 40 *Coruus*. Non inueniunt eum vt mur, cùm duos similes propè deformitate comparamus. Elegantius sonabit, si ad ingenium transferatur, vt si dicamus, Salustij immanem illam in Cicronem dicacitatem lusum esse præ effræni illa Caleai Furij apud Dionem in eundem virulentia. *Coruum delapsus hiantem*, dictum est ab e Horatio in eum, qui captatorem suum arte frustratus fuerat.

Plerumq. recollis

Scriba ex quinque uero Coruum delapsus hiantem.

Corani te-
stamentum

Loquitur de Corano, qui Nafice facero spe testamenti ostentata per dolum moriens nihil præter plorare reliquit. Videtur autem hoc adagiū effictum ad illud Græcorum *λύκος ἔχων*, id est *Lupus inhiabat*. Vt idem dicere liceat, Lupum delusit hiantem, & *Κόραξ ἔχων*, id est, *Coruus inhiabat*. *Coruus nuncius*. Adagium est apud Polydorum Virgilium, de eo, qui aliquo terrarum missus, non reuertitur. Allusum est ad Coruum illum, quem legimus Noe misisse visum an vltimam terra appareret, quæ diluuiò obreuebatur, qui minimè redijt. Si breuis apologus auctore Fabio paræmiæ genus est, cur nō illud etiā Prouerbijs, annumeremus, quod scripsit Horatius.

Sed tacitus pasci si posses Coruus, haberes

Plus dapis, & rixa multo minus inuidiæq.

d. L. de Deo
Socratis.

Quidam sumptum existimant ex apologo, quem a Apuleius de Coruo prædam nato refert, quam Vulpes ita interceptit, dum ab ipsa persuasus, quasi egregiè, & suauiter caneret, ad cætum iam linguam, & rostrum applicaret; Quadrat in eos, qui si quid boni, aut incuriositate, aut aliorum blanditijs delinuit, id sinunt elabi. *Coruus serpentem*. *Κόραξ τὸν ὄφιν*, vbi quis suo ipsius inuento perit, sumptum ex Apologo Aescopi. *Coruus esuriens serpentem in aprico dormien-*

Coruus ser-
pentem.

rem conspicatus rapuit, à quo morsus perijt. Cognatum est ei, quod alibi referemus, *Corvus* *scorpium*. Torquetur id in hominem ob edacitatem periclitā em, veluti Diogenes Cynicus comēto polypo crudo perijt. *AD CORVOS* Βαλλ' ἐξ ὁράωνας, id est. *Abi ad Corvos*, perinde, ac si dicas, Abi in malam rem. Abi in malam crucem. Frequens est apud Aristophanem, e *In Nubi.* & item simpliciter ἐξ ὁράωνας, seu ad Coruos. Plutarchus Herodotum taxat, quod Ifagorā *In Cōmē.* ad Caros, veluti ad Coruos relegārit, id est, quod eum Carem fecerit. Xenodorus scribit in *aduers^o He* Thessalia locum esse, cui nomen inditum Coruis, in quem nocentes præcipites dabantur, atq. *redotum.* huius adagij Mærandum etiam meminisse. Quosdam autem originem adagij ad talem historiam referre. Bæotijs quondam Arnā incolentibus oraculo prædictum est, futurum ut ei si *Coruus* nibus expellerentur, simulatq. Corui alibi apparuissent, euenit deinde ut adolescentes aliquot *Thessaliæ* per lasciuia, & temulentiam Coruos, quos eeperant, gypso oblitos rursus emitterent. Quos *augurium.* ubi vidissent volantes Bæotij, recordantes oraculum, arbitrati adesse tempus, quo forent suis *Corui gyp* sedibus eiciendi, summo perē perturbati sunt. Cæterum adolescentes territi, & ipsi tumultu *so oblit.* profugerunt, ac locum quendam sibi mercati sunt, cui nomen Coracon, id est, Coruorum. *Coracon lo* Contigit aliquantū post, ut Aeoles eiecit Bæotijs Arnā occuparent, apud quos hic deinde *cus.* mos obseruatus, ut maleficos in eum locum, scilicet *κορακων* relegaret. Aristophanis interpres *scilicet* paulò diuersius rem enarrat, nempe Bæotijs aliquando a Tracibus subuersis, ac profligatis respondisse Deum, ut ibi sedem figerent, ubi Coruos albos respexissent, conspexisse autem in *scilicet* quendam apud sinum Pagæaticum circumvolantes Coruos quosdam Soli sacros, quos pueri per lusum gypsatos dimiserant. Bæotij verò rati, iam perfectum oraculi symbolum, in ibi sedem constituerunt. Sunt qui Paræmiam ad Coruorum volarum referant, quod in desertis ferè locis volitare consueverint, & cadauera obseruare, ut proverbium conueniat cum illo, in extremas solitudines publicitatis deportandum. Stratonicus eitharus detorquet in psalter quendam apud Athenæum. Is cum ei nescio quid molestus esset, *ψαλλε, inquit, ἐξ ὁράωνας*, g *Lib. 8.* deprauata per iocum voce *ψαλλε* pro *βαλλε*. Malum id etiam Germani imprecantur per Coruos, ut te Corui depascantur. Vtutur huiusmodi imprecandi formula Strozza Pater:

Deq. tuo impatiis si rixā caduere Coruis.

Eleganter dictum est à Diogene Cynico satius esse ad Coruos deuenire, quam ad adulatores, quod hi, & viuos etiam, & bonos viros deuorarent, illi malos tantum, & supplicio pro scelere affectos. Porro apud h. Iuvenalem versus iste:

Dat veniam Coruis vexat censura Colambar.

proverbialiter dictus, quasi diceret pœna legum exerceatur in humiles quospiam, & à quibus ob ingenij mansuetudinem aliquid emolumenti potest auferri, rapacibus ignoscitur. Proverbum sumptum videtur ex apophthegmate Anacharsidis, qui hoc dicto elusit studium Solonis in conscribendis legibus, quem admodum refert Plutarchus. Leges araneorum telis si miles dicebat, propterea quod in illas, si quid leuius, aut imbecillum incurrit, hæret; si maius *i In Solone* aliquid, dissecat, ac fugit. Ad eandem sententiam pertinet, quod ait & Terentius:

Quia non rete Accipitri tenditur, neque Msluo

Qui maiò faciunt nobis, illis qui nihil faciunt tenditur;

Quia enim in illis fructus est, in illis opera luditur.

Leges araneorum telis similes.

In Phormione.

Idem adagium tribus duntaxat verbis expressit Polydorus Virgilius: *Hic Corvus est.*

M E D I C A.

MEDICVS quidam ætate Plinij, ut ipse tradit, celebris, Coruos duos mense Martio sublato è nido, combustos, & in læuissimum pollinem redactos, epilepticis proponabat bis, vel ter in die drachmæ pondere cum aqua decoctionis castorei. Aliqui *Corui pul-* Coruorum excoquunt, & nocte concubia in plumbeum vas condunt ad denigrandos capillos. *uis ad epi-* *lepsum.* Quam vim Philus ouis eius ascribit dicens:

Πλω' τὸ το σπινδὼν ὡς μελάνει τας τρίχας

Κόρακος ὅον συντεθεινητη κηροίν. id est,

At hoc credis dignum nempe pilos redderes atros

Corui ouum committunt myrio.

Oua ad denigrandos capillos.

Verum, ut isthæc verosimilia sunt, ita quæ subit, eius cancellos mihi videntur excedere, sed penes alios iudicium, penes ipsum fides esto, ait autem:

Χρηγοῦ βασιλεῦ τὸν δολοῦντα τῶν κόρων.

Μυσαντα τῷ σώματι συνίχην σταρ.

Μηδ.

Μὴ καὶ τὸ λευκὸν πῶς οὖρον αὐτῶν

Τραπὶς μελατὴ τῆς βαφῆς ἀπορρυμέναις. id est:

Opotice ignitur, id est, etiam cum qui succet comam

Compresso ore fermentaceam offam continere

Ne candor dentium repente

Veniat in alrum ob praedentem infecturam.

- Sanguis.** Sunt qui sanguine, & cerebro Corui videntur, et in vino nigro ad eundem usum. Platearius sumantur, inquit, scrupuli tres sanguinis a spatulis per scarificationem extracti, & cum ovo Corui dentur in fine accessionis, ægro adhuc stupido. Rhafis sanguine Coruorum subriles reddi pilos tradit. Seuum verò Corui, & rutam recentem cum oleo misceri iubet, quo inuncti capilli nigrescant. Cerebrum Corui cum stillatili liquore verbenacæ epilepticis prodesse ab amico quodam suo tanquam experimentis comprobatum remedium sibi per scriptum Ornithologus scribit. Tradit Rhafis fel Corui mixtum oleo de aluivile (quod equidem quale sit ignoro) & corporis totum illius solvere Veneris vincula: Videret autem Rhafis sesamini oleum velle dicere, quod ex a Constantino colligitur, vbi sententiam Rhafis confirmat. Verba eius sunt. *Opotice aliquando hominum cogitationes fallere medicum, & eorum persuasioni etiam falsa se accipere, & remedia quædam etiam contra rationem permittere, quibus illis confidant. Memini ego quendam virum nobilissimum iurare se esse ligatum, ne cum mulieribus coiret, quem cum ab hac persuasionem nulla arte revocare possem, finxi me quoque credere ipsum omnino esse ligatum, ne cum mulieribus rem habere posset, & remedium ostendi ex Cleopatra de informanda mulierem speciositate, in quo promissum si ita legatur fel Coruini cum sesamelo miscet, ac totum corpus inungat adiutum sit. Hoc ille audiens confusus est libri verbis, & cum id fecisset, liberatus coeundi potestatem recepit. Quidam, ut author est Rhafis suffiebat fel Coruino, ut redderet capillos albos, quod quidem confecturus est. Mirum sanè est, si verum est, tam contrarias partibus Corui diversis inesse facultates, ut cerebrum Corui nigrum, fel verò albos capillos reddat. Psellus Platonice author est Corui etiam ad vigilias cõferre. Hæc dicitur, si quis Corui cor super se portauerit, non dormitaturum, donec deposuerit. Idem pede Coruino a collo tussi laborantis pueri suspensum eum curari tradit. Dentiũ dolore itam abire scribunt simo Corui, lana adligato, ut docet Plinius: Imò verò si Marcello credimus, simus Corui lavula obvolutus denti cauo infulcitur minutissimè, ac sine dolore cum discuiet Sextus, Cauo dedit, inquit, simum Corui si imposueris, dentem rumpis, & dolorẽ tollis. Eundem Corui simum, lana adligatum infantium tussi mederi Plinius scribit, suffum autem lepram etiam albam, & albos curare Kiranides ait. Ouum Corui gravidis cavendum constat, quòdnam transgressus abortus asperos facit Plin. Ova eius denigrant capillos, si pilis rasis capitis illinantur, teste Rhase. Huic succinunt, Plinius, Marcellus, & Sextus, qui modum utendi talem præscribunt. Corui ovum in æreo, seu cyprio vase permixtum, & diu agitati, donec mutet colorem, illitque, derafo capite, in vmbra per piculum pictori, donec ovum consumatur, nigritiam capillis affert. Sed donec inarescat, & siccetur infectio, oleum in ore habendum est, ne dentes simul nigrescant, tanta eius in inficiendo vis esse solet. Et seuo Coruino faciem perungi oportet, ne distillantibus guttis maculetur. Vel ut inquit Sextus, medicamento illicto caput ligatis, nec ante quamvis diem solues; & hoc facit, ut ne cani unquam exeant: quarto die, inquit Marcellus, caput lauari oportet post medicamen positum. Ova coruorum ab Arnoldo Villanouano ad Epilepsiam commendantur, dum ait: Cum epilepsia sit ex melancholia, Ferus Columbinum tritum, cum ovis Coruorum misce, & seu cataplasma pleni positum inuabit, appositis prius sanguisugis; hoc enim cataplasma materiam trahit à capite ad splenem, & generat febrim, & sic epilepticum liberat, & maxime si fiat in autumno. Tres gutta, inquit idem, sanguinis de spatulis patientis epileptici per sacificationem extracta, cum ovo Corui, patiente adhuc existente stupido, in potu dare mulum profunt.*

ICONES.

NEMESIN Deam, quæ putabatur facinorosos, & delinquentes punire (quidam fortunam dici credunt) coronam gestare in capite Pausanias refert, qua Corui, & fortunarum parua insignia contineantur, sicut in manu altera Fraxini ramus erat, & in dextra phiala. Dea hæc, ut scribit Macrobius, propter superbiam colebatur.

VSVS IN CIBIS.

ABDICANTVR Corui in cibis omnino ob pabula, quæ magna ex parte sunt, vel ex hominum, vel aliarum animantium cadaueribus. Quare immunda velut avis, & quæcunque sunt è Coruino genere in sacris literis Hebræorum mensis arcabantur. Vnde Prudentius:

*Hæc auibus, quia nuda patenti passimq. vorantur,
Immundisq. iacentiæ feda ad ludibria Coruis.*

Interdicitur autem, ut inquit Procopius Gazæus, quod tenebrosi, & maligni ingenij homines his auibus indicentur. Avaritia quoque ex Coruo prohibito, prohibetur, ut a Clemens docet. *a Stomat. Corui cur in cibo p- bibitis.*
Corui carnem tanquam valde noxiam Accipitri dare vetant Accipitrarij.

E M B L E M A T A.

ALCIATI Emblema quod inscribitur. *IVSTA VLTIO.*

Raptas volucris captum pede Coruus in auras

Scorpion audaci premia parat gulæ.

At ille infuso semper membra veneno

Raptorem in Stygias compulsi vltor aquas.

O risu res digna, aljs qui fata parabat,

Ipse peris proprijs succubuitq. dolis.

Aliud siue emblema, siue symbolum est apud Claudium Paradinum, quod inscriptum est INGENII LARGITOR. Vbi Coruus, ut antè ex Plinio, & Aeliano recitauimus, extrema siti laborans, dum bibiturus, vasculum aqua altius residente, quam ut exorbere posset, lapillis ordine callidus tantisper implet, donec quæ in immò fuerat, sursum supernatarer, ut ita sitim leuaret, præcipuo sanè quærendæ subtilitatis, & artis remedium necessitatem esse nobis argumento. Idem emblema inter alia multa pulcherrima in suburbano meo depictum est. Sed cū hoc lemmate: INGENIUM INTENDENS VALET.

F A B V L O S A.

Cum saturitæ in Coruo nigredis, & sitis acurrimæ, qua in æstate torquetur, causam frustra antiqui quærerent, in fabulas eas reiecerunt. Asserebant autem album an fuisse Coruum, sed ob loquacitatem, & accusandam libidinem ab Apolline in atrum commutatam, quam fabulam a M. Antonius Tritonius proluxit, & exactè persequitur in hæc verba: Coruus Coronida Coronici Phocidos Regis filiâ, Apollinis amicam in adultero deprehendens, ad Phœbum crimen delaturus aduolauit, quæ tamen garrula Cornix, quæ ipsa erat Coronis, huiusmodi verbis insequerebat. Respice, amabo, ò Corue, respice ut ego etiâ sim volucer, & audi, quæ fuerim, & quonam pacto in tantam inciderim calamitatem. Nam cū n. Mnerua Eriichonium Vulcani filium, qui in terram ex amplexu deciderat, sustulisset, illumq. Pandroso Herfe, & Aglauro Cecropis filiabus cistula inclusum custodiendum tradidisset, vetuissetque ne illi cum cuique ostenderent, ò Aglauros cistulam cum aperuisset, puerum mihi vnâ cum serpente iacentem ostendit, quod ego imprudens Dea statim nunciaui. Illa verò iram in me conuerrens, ne in virginum suarum societate amplius essem, prohibuit, sicq. cū in litore infelix diuagerer, Neptunus me procul inspectam adamauit, iamq. vtm mihi erat allaturus, cū n. ab eadem Dea in Cornicem fui commutata. Vides igitur ò Corue, ut meum hoc crimen venia potius, quam vlla sit dignum culpa. Maior enim fuit error Nyctimenis Nictæ filia, quæ effrenata libidine concitata vnâ cum patre cōcubuit: quo scelere Dij immortales commoti, in Noctua illam transtulerunt quæ cæteris volucribus inuisa nefandum scelus nocturno tempore occultat. Plura erat dictura Coronis, vt Coruum ab huiusmodi abduceret accusatione. Ille verò celeriter aduolans ad Phœbum peruenit, nunciauitq. vidisse se Coronidam iacentem cum iuuenè. Apollo indignatus telo puellam traiecit, quæ adhuc puerum ipsius Apollinis filium gestabat in utero. Idq. cū n. uidisset Phœbus, statim illum facti penituit sui, cumq. illius rei Coruus in causa fuisset, autem posthac odio prosequens ex candido illum in nigrum conuertit. Hæc fabulam b Ouidius ita prosequitur:

Quam tu nuper eras, cū candidus antè fuisses,

Corue loquax subito nigrantes versus in alas,

Nam suis hæc quondam niueis argentea pennis

Ales; ut æquaret totas sine labe Columbas:

Nec seruaturis vigili Capisolia voce

Cederet Anseribus: nec amans flumina Cycno.

Lingua fuit dæmno, lingua faciente loquaci

Quæ calor albus erat, nunc est contrarius albo,

Coruus n- bus in a r- mu a. cur. a L. 2. Epi tom. Metamorph. O. Coronidis fabula.

Coronis in Cornicem. Nictimene in Noctua.

Coruus ex albo fit niger. b L. 2. Metamorph.

*Pulchrior in tota, quàm Larissa Coronis
Non fuit Aemonia: placuit tibi Delphice ceriè,
Vel dum castra fuit, vel inobseruata: sed ales
Sensit adulterium Phœbeus, vtiq; labentem
Detegeres culpam, non exorabilis in aex
Ad dominum tendebat iter: &c.*

Igitur, vt ait Strozza pater:

*Albus erat quondam volucris phœbeia Coruus;
Nunc importuna premia vocis habet.*

c. 2. *FAB.* Alteram verò de Coruo ob cessationis peccatum siti mulctato fabulam c. Ouidius sic narrat:

*Foris Ioui Phœbus scitum solenne parabat,
Non facies longa fabula nostra moras,
Imea, dixit auis, ne quid pia sacra moretur,
Et tenuem vinis fontibus adfer aquam.
Coruus inauras am pedibus cratera recuruis
Tollit, & aerem peruolat alius iter,
Stabat adhuc ficus duris densissima pomis,
Tentat eam legi, nec erat apta legi.
Immemor imperij sedisse sub arbore fertur,
Dum fierent iarda dulcia poma mora.
Iamq; satur, nigris longum capiti unguibus hydram
Ad Dominamq; edit, sicq; ag, verba refert.
Hic mihi causa mora viuarum obfessor aquarum
Hic tenuis fontis officiumq; meum.
Addis at culpæ mendacia Phœbus, & audes
Fatis cum verbis fallere velle Deum?
At tibi, dum lassens heredis in arbore ficus
De nullo gelida fonte bibantur aquæ.*

A P O L O G I.

*Corui, &
Vulpis fa-
bula.*

Accidisse fingit Aescopus, vt Coruus pinguem nactus caseum, ad syluam reuersus in summa exultabundus federet quercu. Hunc conspicata eminùs Vulpes, ac prædam sua esurie dignâ caseum ratus, propius sub arborem concessit, auemq; his verbis cõpellauit. Equidem, ô Corue, nullam scio auem, cui tu pulchritudinis merito cedere debeas. Nâ et si Cyenuste candore, tu sanè ipsum splendore superas. Quantû ad decorem, pluma mollis, caput argu û, rostrum validum. Iâ ipse oculis perspicax, unguibus tenax &c. Taceo, quod Apollo te sibi ministrum inter tot volucres elegit. Quod si vox tibi, quantum raucam esse dicunt, tantum suavis esset, & sonora, iam sylua sanè hæc tota tibi similem alitè nullam haberet. His verbis, quibus astutè præconium eius decantauit Vulpes, allectus, & supramodum delectatus Coruus, neque tamen hiscè contentus, sed ampliores laudes promereri volens, ne id quidem, quod omnes sibi denegant, sibi deesse ostentare cupiens, se ad crociratione componit, & canere cœpturus rostrum aperit. Caseum itaque excidere laxatum sinens à Vulpe hoc ipsum expectante in humum delapsum confestim ante oculos obripi videt, & ipse suæ miserix inspector dolet. Fabula hac graphicè admodum Clodoueus adulatorum mores depingi asserit, quibus nil antiquius est, quàm commodum suum etiam cum alterius detrimento augere, quàm lepidis sanè vericulis expressit.

*Adulato-
res, p. Vul-
pem aesi-
opias.*

*Vulpe gerente famem, Coruum geris arbor, & es cam
Ore gerens Coruus Vulpe eloquente fies.
Corue accore decens Cygnum candore parentas,
Si cantu placeas, plus aue quoque places
Credis auis piciq; ag, placenti praludia lingue
Dum canis vt placeas, caseus ore cadit.
Hoc fruitur Vulpes, insurgunt tedia Cornu.
Asperat in medio damna dolore pudor.*

*Coruus
Serpentem
rapientem.*

Alius apud eundem apologus talis est: Coruus cibi indigens, vt serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc deuolâdo rapuit. Hic cum se vertisset, atq; momordisset ipsam,

Coruus

Coruus moriturus dixit : Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo. Virum significat, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatur. Item alius sic habet : Coruus egrotans ait matri, mater precare Deum, nec lamentare. Ea verò suscipiens, ait ; Quis Deus, o fili miserebitur tui, cuius enim tu carnes non comedisti ? in illos, qui in vita multos inimicos habent, amicum in necessitate inuenturos neminem.

HISTORICA.

Historias de Coruo, tam sacras quam profanas in mysticis, & augurijs aliquot descripsimus, ideoque plerasque hic minime repetendas duximus, sed eas tantum, quarum aut nulla, aut obiter, & velut per transennam facta est mentio. Ex his ea est, quæ de Coruino Romano ab historicis refertur, quam A. Gellius accuratè complectitur his verbis, *De maximo Valerio, qui Coruinus appellatus est, ob auxilium propugnationemque Corui alitis, haud quispiam est nobilium scriptorum, qui secus dixerit. Ea res prorsus admiranda sic profectò est in libris annalibus memorata. Adolescens Italo tali genere editus, L. Furio, Claud. Appio Coss. f. tribunus militaris. Atque in eo tempore copia Gallorum ingentes agrum Pontinum infederant, instruebanturque, acies à Consulibus, de vi, ac multitudine hostium satagentibus. Dux interea Gallorum vassa, & arduè proceritate armis, & auro præfulgentibus gratia dimiscandi ingreditens, & manu telum reciprocans, incedebat, perque contempnum, & superbiam circumspectans, despicensque omnia, venire iubet, & congregari, si quis pugnare secum ex omni Romano exercitu auderet. Tum Valerius Tribunus Tribunas ceteris inter metum, pudoremque ambiguis, impetrato prius à Consulibus, ut in Gallum tam immaniter arrogantem pugnare sese permitteret, progreditur intrepidè modo Reg. obuiam, & congregantur, & consistunt, & conserebantur iam manus atque ibi vis quadam diuina fit. Coruus repentè improvvisus aduolat, & super galea Tribuni insidit, atque in aduersarios, atque oculos pugnare incipit, insibilat, obuias, vnguibz manu laniabat, & prospectum aliis arcebat. Atque ubi sati se quiescit, reuolabat in galeam Tribuni. Sic Tribunus spectante viroque exercitu, & sua virtute nixus, & opera alitis propugnantis Ducem hostium ferocissimum viciit, interfecitque. Atque ob eam causam cognomen habuit Coruinus. Id factum est annis 405. post Romam conditam. Statuam Coruino isti D. Augustus in foro suo statuendum curauit. In eius statua capite Corui simulachrum est, reique pugnæque, quam diximus, monumentum. Hactenus A. Gellius. Ex hac familia erat Coruinus augur, qui Flaminium vetuisse fertur, ne repugnantibus auspicijs pugnaret, quem admodum his versibus meminit S. Siluius Italicus:*

*Atque hic egregius linguz, nomenque, superbum
Coruinus phœbea sedes, cui casside fulua
Ostentans ales proauis insignia pugne
Plenus, & ipse Deum socium terrente pauore
Immiscet precibus monita, atque his vocibus in fit;
Iliacas te per flammaz, tarpetaque, saxa
Per patrios consul muros, suspensaque, nostraz
Euentu pugne natorum pigora, cedas
Oramus superis, tempusque, ad prælia dextram
Opperiare, dabunt ipsæ tempusque, diemque.
Pugnandi tantum ne designare secundos
Expectare Deos, cum fulserit ore cruentam
Que stragem Lybiæ poscet, sum signa sequensur
Nulla vulsa manu vescique, interitus ales
Gaudebit, nulloque, vomes pia serra cruores.*

Heliam Prophetam & sacrae litteræ tradunt in summa annonæ caritate à Coruo panem, & carnem, quod satis esset, manè, & vesperti iussu diuino accepisse, cum iuxta torrentem Carith, qui

potum suppeditabat, profugus lateret. Vnde Prudentius :

*Nam Coruus Heliæ datus
Olim ciborum portitor.*

Pari pacto D. Paulus primus Anachoreta ministros sibi, & familiares Coruos habuit. Hic Decij, & Valeriani scuitiam fugiens sedecim annos natus, mox solitudinem petens, septem, & nonaginta annos in Eremito exegit, quantum aliorum nemo. Speluncam habuit in regione Thebæide, palmarum fructus ab initio escitauit, annos dein sexaginta didum panem illi præbuit Coruus, atque ministravit, aquam bibit, nudum alioquin corpus palmacea textit tunica, nunquam post discessum hominem vidit præter Sanctum Antonium, qui supremo vitæ die illi affuit, prouidentia, ut credere par est diuina. Inter itaque SS. Antonij, & Pauli sermocinationes,

ut inquit

a Lib. 9. c.
11. Noë.
Atticar.
Valerij Coruini hist.

Coruus Valerij iuuent contra Gallum.

b Lib. 5. de bello Pun.

Helias à Coruo cibatus.
c 3. Reg. 17

S. Paulus Anachoreta à Coruis pascitur.

In vita S.
Pauli Ere-
mitæ.

In vita S.
Pauli.

vt inquit d. Hieronymus, inspicunt alitem Coruum in ramo arboris cõsedisse, qui inde se-
niter subuolans integrum panem ante mirantium ora deposuit. Post cuius abscissionem, Eia, in-
quit Paulus, dominus nobis prandium misit, verè pius, verè misericors, sexaginta iam anni sunt
quod accipio dimidij panis semper fragmentum; verum sub aduentum tuum mihi cibis suis
Christus duplicauit alimoniam. Hanc de Paulo Eremita historiam & Baptista Mantuanus sic
describit;

*Tum solitus Paulo Cererem deferre per auras
Quotidiè, victus inopis plus attulit ergò
Hospitis Antoni, posuitq. in limine Coruus,
Coruus enim, vel fortè aliquis sub imagine Corui
Angelus, vt nasci stellas vidisset abortu,
Ignotis epulas homini portabat ab oris.*

Megina-
dus Ere-
mita à latro-
nibus occi-
sus.
In eius vi-
ta c. 20.

Meginradum quendâ Eremitam apud Heluetios, ut Ornithologus ait, duo latrones circa Ca 20
roli Magni tempora occiderunt, quos cum Tigurum usque Corui insequerentur infestarentq;
argumento suere populo, vt deprehensâ poenam tanti sceleris lucent, cuius rei adhuc insigne
domus est, in quam diuerterant, f. Beda cognomento Venerabilis de S. Cuthberto Confessore
Anglo huiusmodi recenset historiâ. Liber, inquit, etiam quoddam B. Cuthberti in exempli
præfati P. Benedicti factum narrare miraculum, in quo auium obedientia, & humilitate palam
superbia, & contumacia condemnatur humana. Erant siquidem Corui multo, ex tẽpore eius
dem insulæ sedibus affueti, quos cum die quadam vir Dei nidificantes hospitium fratrum
rostro lacerare, ablatosq. culmos, quibus te cõm fuerat, ad fabricam nidi ore ferre conspiceret,

Corui San-
cto Cuth-
berto obe-
diunt.

coercuit eos leui protensione de xtera, atque à latione fratrum iam cessare præcepit. Sed illis
imperium spernentibus, In nomine, inquit, Iesu Christi abite quantocyus, neque in loco, quem
læditis, ulterius manere præsumatis. Vix verba cõpleuerat, & confestum tristis abiëre, peracto
autem triduo vnus de duobus redijt, & fodientem reperiens famulum Christi, sparsis lamenta- 30
biliter penniis, & submisso ad eius pedes capite, atq. humiliata voce, quibus ualebat indicijs,
ueniam precabatur. Quod intelligens Venerabilis Pater, dedit facultatem remeandi. At ille im-
petrata eundi licentia mox sodalem adducturus abiit. Nec morâ, redeunt ambo, & secum di-
gna munera ferunt, dimidia videlicet axungiam porcinam, quam Vir Domini aduentanti-
bus postea fratribus sæpius ostendere, atque ad ungendas caligas præbere solebat, contestans
eis, quanta sit cura humilitatis habenda, cum auis superbissima, iniuriam, quam viro Dei intu-
lerat, precibus, lamentis, & muneribus festinârît ablueret. Denique ad dâdum hominibus ex-
plum correctionis multos deinceps annos in ipsa insula manebant, & nidificabant, neque ali-
quid molestiæ cuiquam irrogare audebant. Nulli autem uideatur absurdû à volatilibus disce-
re formam virtutis, cum Salomon dicat, Vade ad formicam ô piger, & considera vias eius, &
disce sapientiam. Hæc Bæda, qui etiam de Sancto Columbano Abbate hæc refert: Alia vice
cum ad cibum capiendum veniret Beatus Columbanus in cœnobio Luxouo, tegumenta ma. 40
num, quæ Galli Vuantos, idest, chirotneas vocant, quos ad operis labore solitus erat habe-
re, supra lapidem, qui ante fores refectorij erat, deposuit. Moxq. quiete reddita, Coruus ales ra-
pax aduolauit, vnumq. ex eis rostro ferens abstulit. Peracta autem refectiois hora, foris vir
Dei rediens, tegumenta manuum requirit. Cumq. omnes inter se conquirent, quis inter se
abstulisset; vir sanctus ait nullum alium esse, qui sine comeatu aliquid præsumeret continge-
re, nisi alitem, qui à Noe dimissus ad arcam non remeauisset: additq. se nullo modo suos pullos
aliturum, si rapax furtum celeri volatu non referret. Expectantibus autem omnibus fratribus
in medio, eorum, Coruus aduolat, male slabatum furtum rostro reportat, nec se pennigera co-
natur eripere fugâ: sed mitis ante omnium conspectum, oblitus ferocitatis, vltionem expectat.
Quem vir sanctus abire imperat. Omnia æterni iudicij virtus, qui tanta tuis famulis præstas,
vt non solum hominum honoribus, sed, & auium obedientia clarescant. Non absimilem histo-

Coruus chi-
rotneca S.
Columbani
rapit.

g. Tom. 7. in
vita S. Be-
nedicti Ab-
batis.
Florentinus
presbyter
necem ma-
chinator S.
Viro.

riam g. Laurentius Surius de Sancto Benedicto Abbate recenset hunc ferè in modum: Vicinâ
Ecclesiæ presbyter Laurêtius nomine huius nostri Subdiaconi Florentij auus antiqui hostis mi-
litia percussus sancti viri studijs caput emulari, eiusq. conuersationi derogare, quosque etiam
posset ab illius uisitatione compescere. Cumq. iam se cõspiceret eius profectionibus obuiare nō
posse, & conuersationis illius opinionem crescere, atque multos ad statum vitæ melioris ipso
que cuius opinionis præconio indefinenter vocari, inuidiæ facibus magis, ac magis succen-
sus deterior fiebat, quia conuersionis illius appetebat habere laudem, sed habere laudabile vi-
ram nolebat. Qui eiusdem inuidiæ tenebris cæcatus ad hoc vsque perductus est, vt seruo om-
nipotentis Dei insectum veneno panem, quasi pro benedictione transmitteret. Quem vir Dei
cum gratiarum actione suscepit, sed cum quæ pestis lateret in pane, non lauit. Ad horam ve-
rò re- 50

10 rō refectōis illius ex vicina filia Coruus venire consueuerat, & panem de manu eius acciperet. Qui cū more solito venisset, panem, quem presbyter transmiserat, vir Dei ante Coruum proiecit, eiq. præcepit, dicens: In nomine Iesu Christi Domini nostri tolle hunc panē, & talem eum in locum projice, vbi à nullo hominum possit inueniri. Tunc Coruus aperto ore, expansis alis circa eundem panē cœpit discurrere, crocitare, ac si apertè diceret, & obedire se velle, & tamē iussa implere non posse. Cui Vir Domini præcipiebat iterum ac iterum, dicens: Leua, leua securus atque ibi projice, vbi inueniri non possit. Quem diu demoratur quandoque Coruus in morditi, leuaui, & recessit. Post trium verò horarum spatium ibi quo panē redijt, & de manu hominis Dei annonam, quam consueuerat, accepit. Idem author aliud miraculum recenset, quo Charini cuiusdam imminente mortem D. Epiphanius per Coruum in acre volitatem exponebat, his verbis. Cū aliquando esset ad prandium in Episcopatu Epiphanius Episcopus omnes clericos in mensa habebat. Mos autem erat Epiphanio nocte, & die habere in manibus

20 S. Evangelia, & docere verbum diuinum, cū nq. in mensa doceret præsentes Epiphanius, auis, quæ dicitur Coruus, intensè vocem emisit Dixit autem Charinus præsidentibus. Quis nam ex vobis nouit, quid locutus sit Coruus? Verbum autem diuinum ponebat Epiphanius eandem vocem rursus emittit Coruus; dixit autē rursus Charinus. Quis est ex vobis, qui nouit, quid dicat coruus? Epiphanius verò omnes rursus docebat in prædio. Porro autem rursus quoque tertiam vocem emittit Coruus, dixitq. rursus Charinus. Dixi vobis, quia nam vestrum nouit, quid coruus dicat, dixit quoq. Charinus Epiphanio: annuncia mihi, & eris omnium meorū dominus. Cui respondit Epiphanius. Dixit coruus te non amplius futurum Diaconum, post orationem autem tremor inuasit Charinum, nec locutus est amplius, aut comedit, aut bibit, sed eū portantes eius pueri tulerunt in domum suam, & posuerunt in lecto, manē verò mortuus est. Habebat autem uxorem fidelissimā, nec erat eis filius, ea obtulit omnia Epiphanio. Laborauerunt autem eius manus paralyti tempore decem annorum, postquam ergo eam tenuit Epiphanius, vt eam signaret, statim conualuit, & liberata fuit à doloribus. Et si fabulam aut superstitionem fortè cuiuspiam sapere videbitur, quod nunc relaturus sum, cū tamen à viro sanctitate, & doctrina grauē tempē à B. Antonio literis mandatum sit, neq. nos illud commemorare pigebit, maximè quod sententiā nostram de solita dæmonis in corui figura apparitione etiam

30 phanius, vt eam signaret, statim conualuit, & liberata fuit à doloribus. Et si fabulam aut superstitionem fortè cuiuspiam sapere videbitur, quod nunc relaturus sum, cū tamen à viro sanctitate, & doctrina grauē tempē à B. Antonio literis mandatum sit, neq. nos illud commemorare pigebit, maximè quod sententiā nostram de solita dæmonis in corui figura apparitione etiam comprobatur, narratio huiusmodi est. Fertur in regione Putecolorum in Apulia inter aquas nigras, & fætidās saxosum esse promontorium, & Scrupē. Ex quibus aquis exhalantibus consuetō more teterri nimia videntur aucule repenitē confurgere, & à Vespertina Sabbathi hora vsq. ad ortam secundæ feriæ humanis aspectibus apparere, & veluti solute à vinculis liberè spatari, alas extendere, plumas deplumare. Nec vnquam videntur vesci, nec quolibet aucupis ingenio possunt capi. In matutino secundæ feriæ ingens Coruus, instar Vulturis eas sequitur, & post eas crocitat, quæ prostrati aquis immerguntur nec vltius apparent, vsq. ad vesp̄eram sequentis sabbathi. Hæc verò nonnulli perhibent animas esse hominum gehennæ deputatas, sed domino die cum adiacentibus noctibus pro gloria resurrectionis Dominica refrigerio potiri. Cuius assertionis Prædicator ad stipulatores esse videtur in hymnis ita canens.

40 Sunt, & Spiritibus sepe nocentibus
Pœnarum celebres sub Hyge feriæ
Illa nocte sacra qua redijt Deus,
Stagnis ad superos ex Acheronticis.

Sed Desiderius Cassinensis Abbas rem se sic habere funditus abnegabat. Vmbertus tamen Archiepiscopus præsentē Desiderio resulis se hoc audiuisset ab incolis Apuliæ. Nota lector primū esse non posse, quia in inferno nulla est redemptio, non solum liberationis, sed nec interpolationis, nec diminutionis, nec refrigerationis ab illis, aut in illis penis secundum D. Thomam, & alios. Vtrum autem illud sic se habeat, necne, & quid causæ sit, vovis Deus. Hæc D. Antonius. Sed quod post diuinū illius viri determinationē pius lector animaduertēdus est, haudquaquā à nostra Catholica fide, aut pietate absonum esse, si quis non inferni, sed purgatorii penis animas eas addictas, diuinā item indulgentie clementiæ dominicæ resurrectioni sacro die, acerbis igni supplicij ac tempus exemptas relaxari dicat, quo elapso mox à tenebrarū angelo, sub arci Corui, immēsi instar Vulturis, specie, denuō ad cōsuetā tormēta cōpelli, vsquequā diuinæ misericordiæ visū fuerit eas omni prorsus calamitate, ac mœore solutos clarissimo, ac iucundissimo suo aspectu frui, permittere. Quod nobis etiā ardētibus votis Christus, patris sapientia, & verbū, Lux de lumine, sol æternus omnia viuificās, est orandus, vt omni errorū ac vitiorū caligine, quā quotidie summo studio ater ille coruus tenebrarū princeps mētribus nostris offundit, tādē diuinū sui vultus gloriosa fruitione, ac ineffabili æterni gaudij fructu nos beare dignetur. Amen. Cæterū hic obiter etiā antequā ad cornices nos accingamus, inferere lubet, quod & Hector Boethius Deidorianus scriptū reliquit in Scotia ex Caratōnio quodā eiusdē insulæ Rege puerum natum esse Coruino capite, alioqui in nullo scēdum aspectu, ac postmodum in triumphum à Rom. ductum.

i Tom. 3. in
vita Sancti
Epiphani.
Charmi
mors per
Coruum in
dicata.

In Chroni-
cis Antoni

Aues ani-
mae homi-
num credi-
ta.

k Lib. 3. Hi
stor. Scot.
Puer Cor-
ui facie.